

ROCZNIK
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

Rok 1900/1901.



KRAKÓW.

NAKŁADEM AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI.

SKŁAD GŁÓWNY W KSIĘGARNI SPÓŁKI WYDAWNICZEJ POLSKIEJ.
1901.

KRAKÓW, DRUKARNIA UNIwersYTETU Jagiellońskiego
pod zarządzeniem J. Filipowskiego.

TREŚĆ.

	Strona
Skład Akademii (w lipcu 1901 r.)	3
Posiedzenie publiczne dnia 30 maja 1901 r.	45
I. Przemówienie Jego Eksc. Zastępcy Protektora Juliana Dunajewskiego.	47
II. Przemówienie Prezesa Jego Eksc. Stanisława hr. Tarnowskiego.	49
III. Sprawozdanie Sekretarza Generalnego z czynności Akademii od maja 1900 do maja 1901 r.	53
Dodatek do Sprawozdania: Wydawnictwa Akademii od 1 maja 1900 do 30 kwietnia 1901 r.	91
IV. Nagrody i konkursy.	98
Dodatek: Sprawozdanie i wnioski w przedmiocie nagród im. śp. Probusa Barczewskiego.	103
L. Kubala: Zajęcie Kijowa przez Moskwę w r. 1654 i zatarg prawosławnej Cerkwi ruskiej z patriarchatem moskiewskim.	112
Wykaz stosunków Akademii z innymi instytucjami naukowymi.	141
Sprawozdanie ze stanu i użycia funduszków w roku 1898. (8 tablic).	159



1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes the need for transparency and accountability in financial reporting.

2. The second part of the document outlines the various methods and techniques used to collect and analyze data. It includes a detailed description of the experimental procedures and the statistical analysis performed.

3. The third part of the document presents the results of the study. It includes a series of tables and graphs that illustrate the findings of the research. The data shows a clear trend in the relationship between the variables being studied.

4. The fourth part of the document discusses the implications of the findings and provides recommendations for future research. It suggests that further studies should be conducted to explore the underlying mechanisms of the observed phenomena.

5. The fifth part of the document concludes the study and summarizes the key findings. It reiterates the importance of the research and the need for continued investigation in this field.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

GAJDA
KRAJOWY UNIWERSYTET
W KRAKOWIE

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE

(w lipcu 1901 r.)

PROTEKTOR
JEGO CESARSKA I KROLEWSKA WYSOKOŚĆ
ARCYKSIĄŻĘ AUSTRYI-ESTE
FRANCISZEK FERDYNAND.

ZASTĘPCA PROTEKTORA
JEGO EKSC. JULIAN SAS DUNAJEWSKI,

Dr. praw, Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego
Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Ap. Mości, b. c. k. Mini-
ster, K. W. W. orderu św. Szczepana i ces. Leopolda, Kaw. ord.
Żelaznej Korony I klasy, Członek Izby Panów, Poseł na Sejm kra-
jowy, Obywatel honorowy miasta Krakowa, N. Sącza, Wieliczki
i Brodów etc.

ZARZĄD AKADEMII.

Prezes:

JE. Stanisław hr. Tarnowski, Dr. filoz., Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apost. Mości, Komandor orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, właśc. odznaki „Litteris et artibus“, b. Rector magn., Prof. p. z. literatury polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor Seminar. filol. słow. tamże, Członek dożyw. Izby Panów i Poseł na Sejm krajowy, Członek Rady miejskiej w Krakowie, Członek Komisji egzam. dla kand. na naucz. szkół gimnaz. i realn.

Kraków, ulica Warszawska 12.

Zastępca prezesa:

Fryderyk Zoll, Dr. praw, Komandor orderu Franciszka Józefa, Kawaler ces. austr. orderu Żelaznej Korony III klasy, dożyw. Członek Izby Panów austr. Rady Państwa, c. k. Radca dworu, b. Rector magn. Profesor p. z. prawa rzymskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prezes c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału politycznego, Wiceprezes jej oddziału historyczno-prawniczego, a Członek jej oddziału sądowego, Delegat c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty przy Wydziale administracyjnym Szkoły handlowej w Krakowie, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze, Poseł na Sejm krajowy, Obywatel honorowy miast Podgórze, Myślenic i Zatora.

Kraków, ulica Studencka 23.

Sekretarz generalny:

Stanisław Smolka, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, c. k. Radca Dworu, dożyw. Członek Izby Panów austr. Rady Państwa, b. Rector magn., Profesor p. z. historii polskiej i Dyrektor Seminarium histor. Uniw. Jagiell., Korespondent c. k. Rady archiwalnej w Wiedniu, Czł. zagr. węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek południowo-słowiańskiej Akademii Umiejętności w Zagrzebiu i czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze, oraz ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Człon. honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, oraz Tow. historycznych w Petersburgu i Rydze.

Kraków, ulica Krupnicza 9.

Dyrektor Wydziału filologicznego:

Kazimierz Morawski, Dr. filoz., Prof. p. z. filologii klasycznej, Dyrektor Seminarium i Proseminarium filologicznego Uniw. Jagiell., Człon. c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, Członek czeskiej Akademii im. ces. Franciszka Józefa w Pradze.
Kraków, ulica Szpitalna 40.

Dyrektor Wydziału historyczno-filozoficznego:

Fryderyk Zoll. (jak wyżej).

Dyrektor Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Szczęśny Kreutz, Dr. filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Prof. p. z. mineralogii i Dyrektor gabinetu mineralogicznego Uniw. Jagiell., Członek krajowej Rady górniczej, Członek c. k. geologicznego Zakładu państw. w Wiedniu, Człon. c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych, Członek galic. Towarz. rolniczego we Lwowie, b. zwyczaj. Prof. i były Dziekan Wydziału filozof. Uniw. lwowskiego, b. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego i b. Dziekan.
Kraków, ulica Basztowa 3.

Sekretarz Wydziału filologicznego:

Józef Tretiak, Dr. filoz., Prof. języka i literatury ruskiej Uniw. Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych, Członek Kollegium znawców dla spraw ochrony prawa autorstwa w zakresie literatury.
Kraków, ulica Batorego 25.

Sekretarz Wydziału historyczno-filozoficznego:

Bolesław Ulanowski, Dr. praw i filoz., Kawaler orderu Żelaznej Korony III klasy, Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniw. Jagiell.; Członek c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału historyczno-prawniczego, b. Dziekan Wydz. prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego.
Kraków, ulica Garncarska 15.

Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

Józef Rostafiński, Dr. filoz., Prof. p. z. botaniki, Dyrektor Ogródu botanicznego Uniw. Jagiell., Członek b. Tow. nauk ścisłych w Paryżu, Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. nauk. przyr. w Cherbourg, Wiedniu, Berlinie i Medyolanie, Człon. c. k. Komisji egzamin. dla nauczycieli szkół średnich.

Kraków, ulica Garncarska 14.

Poczet członków zwyczajnych.

A. Czynni.

I. Wydział filologiczny.

a) *Krajowi:*

Karol Estreicher-Rozbierski, Dr. filoz., Kawal. orderu Żelaz. Korony III kl., Dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1872.

Kraków, gmach Biblioteki Jagiellońskiej.

Julian Klaczko, Dr. filoz., Doktor honoris causa Uniwersytetu Jagiell., c. k. Radca Dworu, Członek Instytutu francuskiego (Académie des Sciences morales et politiques), Of. Legii honorowej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.

Kraków. Rynek główny 32.

Antoni Małecki, Dr. fil., właściciel odznaki „Litteris et artibus“, b. Prof. jęz. i liter. polskiej i Rektor magn. Uniwersytetu lwowskiego, Zastępca Kuratora Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, dożywotni Członek Izby Panów, honorowy obywatel miasta Lwowa i Członek Rady miejskiej lwowskiej, Dr. obójga praw honoris causa Uniwersytetów Jagiellońskiego i lwowskiego, Człon. honorowy Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu, Galic. Tow. pedagogicznego, Tow. historycznego we Lwowie, Tow. liter. im. Adama Mickiewicza i Koła literac. we Lwowie, Człon.-koresp. serbskiego Tow. nauk. w Belgradzie, Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.

Lwów, Zakład Ossolińskich.

Antoni Petruszewicz, Kustosz lwowskiej kapituły metropolitalnej grecko-katol., Radca i Referent Konsystorza, Egzaminator synodalny, c. k. Konserwator ruskich zabytków, Członek czynny i honorowy cesarsko-rosyjskiego archeologicznego Towarzystwa w Moskwie, honorowy Doktor historii cesarskiego Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie, Człon. historycznego Tow. Nestora w Kijowie, czynny i honorowy Członek cesarskiego Towarzystwa historii i starożytności w Odesie, honorowy Człon. Akademii Nauk w Bukareszcie, Czł. honorowy słowiańskiego dobroczynnego towarzystwa w Kijowie, Członek halicko-ruskiej Macierzy we Lwowie, Członek czeskiej Macierzy w Pradze, honorowy Członek Stauropigialnego Instytutu we Lwowie, Członek i Wydziałowy Instytutu ruskiego „Narodowy Dom“ we Lwowie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Lwów, Kapituła matrop. grecko-katol.

JE. Stanisław hr. Tarnowski, (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873.

Kraków, ulica Warszawska 12.

Maryan Sokołowski, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, Prof. p. z. historii sztuki i Dyrektor gabinetu historii sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Rady sztuki (Kunstrath) w Ministerjum Oświaty, Korespondent c. k. Komisji centralnej do badania i utrzymania pomników sztuki, Członek-korespondent c. k. austriackiego Instytutu archeologicznego w Wiedniu, Członek honorowy Towarz. historyków sztuki we Wrocławiu, Członek czynny cesarskiego Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek czynny Tow. starożytników w Królewcu, Dyrektor Muzeum XX. Czartoryskich w Krakowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 lipca 1884. — (Korespondentem od roku 1880).

Kraków, ulica Garncarska 3.

Kazimierz Morawski, (j. w.) Wybrany członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. — (Korespondentem od roku 1883).

Kraków, ulica Szpitalna 40.

Władysław Łoziński, Doktor. fil. honoris causa Uniwersytetu lwowskiego, Członek Rady artystycznej przy c. k. Ministerstwie Wyznań i Oświaty, Członek Rady przybocznej c. k. Muzeum

handlowego w Wiedniu, Korespondent c. k. centralnej Komisji archeologicznej, Prezes Towarzystwa Przyj. Sztuk Pięknych, Prezes Rady Wykonawczej Macierzy Polskiej, Kawaler orderu ces. Leopolda. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.
Lwów, ulica Ossolińskich 3.

Antoni Kalina, Dr. filoz., Profesor p. z. filologii słowiańskiej porównawczej Uniwersytetu lwowskiego, odznaczony srebrnym medalem bułgarskim dla sztuk i umiejętności, Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Prezes Towarz. ludoznawczego, Członek Rady miejskiej król. stoł. miasta Lwowa, Prezes Towarzystwa naucz. szkół wyższych, Prezes Rady nadzorczej Towarzystwa wydawniczego. Wybrany Członkiem czynnym d. 2 maja 1895. (Korespondentem od d. 15 listopada 1884).
Lwów, ulica Zimorowicza 7.

Józef Tretiak, (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1888).

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl § 16 al. 2. Statutu Akademii.

Z wydziału historyczno-filozoficznego. Wybrani 21 listopada 1893.

Wojciech Kętrzyński	} obacz str. 12—13.
Stefan Pawlicki	
Stanisław Smolka	
Tadeusz Wojciechowski	
Wincenty Zakrzewski	

b) Zakrajowi:

Watrośław Jagiś, Dr. filoz., także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. filologii słow. i Dyrektor Seminarium filolog. słow. Uniwersytetu wiedeńskiego, Człon. Izby Panów, Kawaler komtur. krzyża orderu Franciszka Józefa z gwiazdą, Kawaler orderów pruskich „pour la mérite“ i Korony, posiadacz austr. węg. odznaki honorowej dla nauki i sztuki, rosyjski rzeczywisty Radca stanu i Kawaler orderów Anny i Stanisława I. stopnia (z gwiazdami) i Włodzimierza III stopnia, serbskiego wielkiego krzyża orderu Sawy,

Członek czynny Akademii Umiejętności w Wiedniu, Petersburgu, Zagrzebiu, Belgradzie, Monachium, Budapeszcie i Pradze, Towarzystwa naukowego czeskiego w Pradze, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Berlinie, Członek honorowy Towarzystwa „Ljubiteli drewnoj pismennosti“ i „Archeologiczeskawo Obszczestwa“ w Petersburgu, Towarzystwa historycznego im. Nestora w Kijowie, Towarzystw archeologicznych w Zagrzebiu, Moskwie, Odesio i Konstantynopolu, Towarzystwa starożytniczego w Moskwie, Członek honorowy Towarzystwa „Matica srpska“ w Nowym Sadzie i „Matica Slovenska“ w Lublanie etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Wiedeń, VIII. Kochgasse 15.

Józef Hampel, Dr. praw. i filoz., Profesor p. z. archeologii starożytnej Uniwersytetu w Budapeszcie, Kustosz sekcji archeologicznej Muzeum Narodowego tamże, Członek czynny Akademii węgierskiej. Wybrany Członkiem czynnym d. 24 listopada 1888.

Budapeszt, Muzeum Narodowe.

Jan Gebauer, Dr. filoz. także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. filol. słow. i Dyrektor Seminarium słowiańskiego czeskiego Uniwersytetu w Pradze, b. Rektor. magn., Członek czynny czeskiej Akademii Umiejętności i król. Towarzystwa naukowego w Pradze, Członek korespondent Akademii Nauk w Petersburgu, Członek Komisji egzaminacyjnej na nauczycieli szkół średnich w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Praga, Vínohrady, 359.

c) Zagraniczni :

Władysław Nehring, Dr. fil., Tajny Radca rządowy, ozdob. ord. Orła czerw. IV kl., Prof. p. z. filologii słowiańskiej i Dyrektor Seminarium filologicznego słowiańskiego Uniwersytetu wrocławskiego, b. Dziekan Wydziału filozof. w roku 1876 i 1889, b. Rektor Uniw. wrocławskiego w roku 1894, Członek-korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu i Tow. Naukowego w Pradze, honorowy Czł. Tow. Przyj. Nauk w Poznaniu i Tow. ludoznawczego we Lwowie, Czł. Tow. histor. i staroży-

tniczego śląskiego i Muzeum starożytności śląskich. Wiceprezes śląskiego Tow. ludoznawczego, Członek Komisji egzam. dla kandydatów wyższego stanu nauczycielskiego, Czł. deputacyi szkolnej. Wybrany Członkiem czynnym d. 31 października 1885.
Wrocław, Sternstrasse. 22.

Jan Baudouin de Courtenay Dr. fil. i językoznawstwa porównawczego, Magister nauk filologiczno-historycznych, Profesor zwyczajny językoznawstwa porównawczego i sanskrytu Uniwersytetu petersburskiego, Członek korespondent ces. Akademii Nauk w Petersburgu, rosyjski rzecz. Radca Stanu, Kawaler orderów Stanisława i Anny 2-giej klasy, posiadacz złotego medalu od Akademii Umiejętności w Petersburgu i brązowego od „Institution ethnographique“ w Paryżu, b. Docent gramatyki porównawczej Uniwersytetu petersburskiego, b. Prof. zwycz. gramatyki porównawczej języków indoeuropejskich i sanskrytu Uniwersytetu kazańskiego, b. Profesor zwycz. gramatyki porównawczej języków słowiańskich Uniwersytetu dorpacckiego, b. Profesor p. z. tytularny językoznawstwa porównawczego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek dożywotni „Société de linguistique“ w Paryżu, Członek korespondent „Litauische litterarische Gesellschaft“ w Tyłży, Człon. korespondent Towarzystwa etnograficznego czesko-słowiańskiego w Pradze, Członek honorowy b. estońskiego Tow. literackiego „Eesti Kirjameeste Selts“ w Dorpacie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.

Petersburg, Uniwersytet.

Włodzimierz Spasowicz, Dr. praw, adwokat. Wybrany Członkiem czynnym d. 6 grudnia 1890. (Korespondentem od r. 1873).

Petersburg, Mikołajska 47.

Aleksander Brückner, Dr. filoz., Profesor filologii słowiańskiej Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od r. 1888).

Berlin, SW. Lankwitzstrasse 1.

JE. Stojan Novaković, Poseł nadz. króla serbskiego w Petersburgu, b. Prezydent Ministrów i Senator i. t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Petersburg, Litejny Prospekt 57.

Henryk Sienkiewicz, Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893.
Warszawa, ulica Wspólna 24.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

a) Krajowi :

JE. Julian Dunajewski (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 11 maja 1872.
Kraków, ulica Podwale 11.

Izydor Szaraniewicz, Dr. fil., em. Prof. p. z. historii austriackiej i b. Dyrektor Seminarium historycznego oddziału historii austr. Uniwersytetu lwowskiego, b. Członek c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich we Lwowie, b. Czł. c. k. Komisji egzam. oddziału prawno-historycznego, Korespondent, a od roku 1887 Konserwator c. k. Komisji centralnej dla utrzymania zabytków historycznych i artystycznych w Wiedniu, Kawaler ord. Żel. Kor. III klasy, odznaczony papieskim Krzyżem honor. „Pro Ecclesia et Pontifice“ i medalem honor. za 40-letnią wierną służbę (Signum laboris fideliter peracti XXXX. annorum), honorowy Doctor ces.-ros. Uniwersytetu św. Włodzimierza w Kijowie i Senior Instytutu Stauropigiańskiego we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 23 lipca 1872.
Lwów, ulica Blacharska 13.

Fryderyk Zoll, (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873 roku.
Kraków, ulica Studencka 23.

JE. Leon Biliński. Dr. praw, rzeczywisty Tajny Rada, Kawaler Orderu Żelaznej Korony I klasy, Komandor orderu Franciszka Józefa, b. Prof. Uniwersytetu lwowskiego, b. Prezydent generalnej Dyrekcji kolei państwowych, b. Minister finansów, Gubernator Banku austriacko-węgierskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1876.
Wiedeń, VIII, Tulpengasse 3

Franciszek Piekosiński. Dr. praw, Prof. p. z. prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor arch. aktów grodzkich

i ziemskich w Krakowie, Konserwator Komisji centralnej dla zabytków archiwalnych na Galicyę zachodnią, Członek korespondent Towarzystwa heraldycznego „Adler” w Wiedniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878.

Kraków, ulica Zwierzyniecka 22.

Michał Bobrzyński, Dr. praw, Dr. fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komandor ord. Franciszka Józefa, Człon. czeskiej Akademii imienia ces. Franciszka Józefa, Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, Poseł na Sejm kraj., b. Profesor prawa polskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany Czł. czynnym dnia 10 listopada 1883. (Korespondentem od r. 1878).

Lwów, ulica Pańska 23.

Stanisław Smolka, (j. w.) Wybrany członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ulica Krupnicza 9.

Wincenty Zakrzewski, Dr. filoz., b. Rektor magn., Prof. p. z. historii powszechnej i Dyrektor Seminarium histor. Uniwersytetu Jagiell., Członek zagraniczny węgierskiej Akademii Umiejętności, Członek c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyjach i szkołach realnych. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884. (Korespondentem od r. 1881).

Kraków, ulica Siemiradzkiego 11.

Wojciech Kętrzyński, Dr. fil. Dyrektor Zakładu nar. im. Ossolińskich we Lwowie, Konserwator c. k. centralnej Komisji w Wiedniu, Członek Towarz. Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Tow. literackiego w Paryżu, Tow. Nauk w Toruniu, Towarzystwa litewskiego w Tyłży, Towarzystwa numizmatycznego w Krakowie i historycznego we Lwowie, Towarzystwa histor. i archeol. śląskiego we Wrocławiu, Towarzystwa historycznego przy Uniwersytecie w Petersburgu, ces. Tow. archeologicznego w Moskwie, Tow. Mazurskiego w Lecu w Prusiech wschodnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887, (Korespondentem od r. 1873).

Lwów, Zakład nar. im Ossolińskich.

Tadeusz Wojciechowski, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kaw. Orderu Żelaznej Kor. III kl., Profesor p. z. historii polskiej, b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Prezes Tow. historycznego we Lwowie, Korespondent c. k. Komisji centralnej konserwatorskiej w Wiedniu, Człon. c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887. (Korespondentem od r. 1881).

Lwów, ulica Kraszewskiego 7.

Franciszek Kasperek, Dr. praw., Kawaler Orderu Żelaznej Korony III klasy, b. Rektor magn., Profesor p. z. filoz. prawa i prawa narodów Uniwer. Jagiellońskiego, Członek Instytutu prawa międzynarodowego w Brukseli, Prezes c. k. Komisji rządowej egzam. oddziału historyczno-prawniczego i Członek c. k. Komisji rządowej egzaminacyjnej oddziału sądowego i politycznego, Radca miejski krakowski, Protektor Towarz. muzycznego, Wiceprezes Rady szkolnej okręgowej, Członek honorowy Towarz. Tatrzańskiego, Przewodniczący Sekcji odczytowej Towarzystwa prawniczego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od r. 1883).

Kraków, ulica Sławkowska 1.

Stefan Pawlicki, Doktor św. Teologii i filozofii, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. klasy, Kapłan Zgromadzenia OO. Zmartwychwstańców, Prof. p. z. filoz. Uniwersytetu Jagiell., Konsultor św. Kongregacji Indeksu, b. Docent b. Szkoły głównej warszawskiej, b. Protektor papieskiego Kolegium polskiego w Rzymie, Członek czynny rzymskiej Arkady i trzech rzymskich Akademij: di religione cattolica, Tiberina i dell'Immacolata Concezione, Członek czynny rzymskiej Società dei cultori di cristiana archeologia, Czł. korespondent papieskiej Akademii Archeologii, Wiceprezes sekcji filozoficznej Tow. wiedeńskiego Leo-Gesellschaft. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891. (Korespondentem od roku 1884).

Kraków, ulica Łobzowska 10.

Bolesław Ulanowski, (j. w.) Wybrany członkiem czynnym dnia 4 maja 1894. (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ulica Garncarska 15.

Oswald Balzer, Dr. praw, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa polskiego Uniwersytetu lwowskiego, Dyrektor Archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie, Członek czynny Akademii Umiejętności w Pradze czeskiej, Członek król. czeskiego Towarzystwa naukowego w Pradze, Członek honorowy Muzeum narodowego w Rapperswylu, Wiceprezes Towarzystwa dla popierania nauki polskiej we Lwowie, oraz Towarzystwa historycznego we Lwowie. Członek czynny ces. Towarzystwa archeologicznego w Moskwie, Członek Towarzystwa historycznego w Petersburgu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. (Korespondentem od roku 1888).

Lwów, ulica Mickiewicza 26.

aa) Członkowie przybrani nadliczbowi:

w myśl § 16 al. 2 Statutu Akademii.

Z wydziału filologicznego, wybrani dnia 30 października 1892 roku.

Antoni Malecki
Kazimierz Morawski
Maryan Sokołowski
Stanisław hr. Tarnowski

} obacz wyżej str. 6—7.

b) Zakrajowi:

Antoni Randa, Dr. praw, także honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Komandor orderu Franciszka Józefa II klasy z gwiazdą, Kawaler orderu Żelaznej Korony III. kl., posiadacz medalu austr.-węgier. „Litteris et Artibus“ Komandor rosyjs. ord. św. Stanisława, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. prawa austr. cywilnego Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Prezes I. Wydziału czeskiej Akademii Umiejętności, dożywotni Członek Izby Panów, Członek Trybunału państwowego, Doktor honoris causa Uniwersytetu w Bononii. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 listopada 1878 r.

Praga.

Władysław Tomek, Dr. fil., Komandor Orderu Franciszka Józefa, posiadacz medalu austr.-węg. „Litteris et Artibus“, c. k. Radca

rządowy, b. Profesor histor. Uniwersytetu czeskiego w Pradze, Członek czynny czeskiej Akademii Umiejętności, dożywotni Członek Izby Panów. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1881.

Praga, ulica Czarna 6.

Wilhelm Fráknoi, tyt. Biskup Arbei, Kanonik waradyński, Opat szekszardzki etc., główny Inspektor bibliotek i muzeów węgierskich, Członek Akademii Umiej. w Pradze i Belgradzie, Tow. histor. w Ostrzychomiu etc. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Budapeszt, Muzeum Narodowe.

Roma, Istituto storico ungherese.

Jarosław Goll, Dr., fil., Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. klasy, Profesor p. z. historii powszechnej na Uniwersytecie czeskim, Członek nadzwyczajny „Král. České Společnosti Náuk“ w Pradze. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900 roku.

Praga-Smichov, Nábřeží 14.

Emil Ott, Dr. praw, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. kl., c. k. Radca Dworu, b. Rektor magn., Profesor p. z. prawa cywilnego na Uniwersytecie czeskim w Pradze, Członek Trybunału Państwa, Wiceprezes c. k. Komisji rządowej egzamin. oddziału historyczno-prawniczego i oddziału sądowego, Członek zwyczajny Societas regia scientiarum i Czeskiej Akademii Umiejętności w Pradze, Członek Towarzystwa pielęgnowania prawa kościelnego w Getyndze, Członek honor. „Moravská právnická jednota“ w Bernie, Delegat Ministerstwa Oświaty w Kuratorium Akademii hr. Straki. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900.

Praga-II, Kremencová ul. 8.

c) Zagraniczni:

Jakób Caro Dr. fil., Prof. p. z. historii i dyrektor Seminarium historycznego Uniwersytetu wrocławskiego, Członek korespondent Akademii Umiejętności w Petersburgu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881.

Wrocław, Eichendorffstrasse 57.

X. Edward Likowski, Dr. św. Teologii honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Biskup sufragan poznański, Prezes Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 listopada 1887.

Poznań.

Albert Sorel, Profesor historii dyplomatycznej w École libre des sciences politiques w Paryżu, Sekretarz generalny Prezydium Senatu francuskiego, Członek Akademii francuskiej i Akademii nauk moralnych i politycznych, Członek korespondent królew. Akademii szwedzkiej, król. Akademii w Kopenhadze, król. Akademii Umiejętności w Berlinie, i król. Tow. historycz. w Londynie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 30 listopada 1889 roku.

Paryż, Présidence du Sénat.

Henryk Struve, Dr. fil., Doktor fil. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, zasłużony Profesor zwyczaj. Uniwersytetu warszawskiego, Członek honor. Towarzystwa psychologicznego w Moskwie, Rzeczywisty Radaca Stanu, Kawaler orderów św. Stanisława I. kl., św. Anny II kl. i św. Włodzimierza III kl. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 maja 1897 r.

Warszawa, ulica Leszno 83.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

a) Krajowi:

Franciszek Michał Karliński, Dr. filoz., Kawaler cesars. austr. Orderu Franciszka Józefa, Prof. p. z. astronomii i matematyki wyższej i Dyrektor Obserwatorium astronomicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji do pomiaru ziemi, c. k. Komisji do normalnych miar i wag, c. k. Towarzystwa meteorologicznego w Wiedniu, królewsko-czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze oraz Towarzystwa astronomicznego niemieckiego, Człon. honorowy Towarzystwa Kopernika w Toruniu, Członek Towarz. Przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek i zastępca Dyrektora c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyjach i szkołach realnych, Dyrektor Seminarium matematycznego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 7 lipca 1873 r.

Kraków, ulica Kopernika, Obserwatorium.

Bronisław Radziszewski, Dr. fil., Profesor p. z. chemii ogólnej i farmaceutycznej Uniwersytetu lwowskiego, Obywatel honorowy m. Lwowa, Członek honorowy Towarzystwa chemików czeskich w Pradze, Towarz. nauczycieli szkół wyższych, polskiego Towarz. przyrodników im. Kopernika, Towarzystwa lekarskiego i Towarz. aptekarskiego we Lwowie, Docent chemii w Szkole gospodarstwa leśnego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 14 listopada 1881. — (Korespondentem od roku 1874).

Lwów, ulica Długosza, gmach Uniwersytetu.

Józef Rostański (j. w.) Wybrany Członkiem czynnym dnia 10 października 1883.

Kraków, ulica Garncarska 14.

Jan Franke, c. k. Rada Dworu, c. k. krajowy Inspektor szkół, b. Profesor mechaniki w Szkole Politech. lwowskiej, Prezes c. k. Komisji egzaminac. dla II-go egzaminu rządowego na Wydziale budowy maszyn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Lwów, ulica Bielowskiego 5.

Edward Janczewski, Dr. fil., Profesor p. z. anatomii i fizjologii roślin i Dyrektor pracowni botanicznej Uniwers. Jagiellońskiego, Członek-korespondent Towarz. botanicznego w Edynburgu i Tow. nauk przyrodniczych w Cherbourg, Prezes Towarz. ogrodniczego w Krakowie. Wybrany Człon. czyn. dnia 31 października 1885. — (Korespondentem od roku 1876).

Kraków, ulica Wolska 16.

Szczęśny Kreutz (j. w.). Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.

Kraków, ulica Basztowa 3.

Napoleon Cybulski, Dr. med., Prof. p. z. fizjologii Uniwersytetu Jagiell. Wybrany Człon. czynnym dnia 13 października 1891 r.

Kraków, ulica Szczepańska 11.

Benedykt Dybowski, Dr. med., Prof. zwyczajny zoologii Uniwer. lwowskiego, Członek c. k. Komisji egzaminacyj. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i real. we Lwowie, Członek

kilku Towarzystw naukowych. Wybrany Człon. czynnym dnia 31 października 1891.

Lwów, ulica Długosza 8.

Emil Godlewski, Dr. fil., Prof. p. z. chemii rolniczej i Dyrektor Zakładu chemii rolniczej Uniwersytetu Jagiell., Człon. polskiego Tow. przyrod. im. Kopernika we Lwowie, Członek-korespondent Tow. nauk przyrod. w Cherbourgu i narodowego Tow. rolniczego we Francji, b. Profesor szkoły rolniczej w Dublinach. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.

Kraków, ulica Straszewskiego 22.

Julian Niedźwiedzki, Dr. filoz., Prof. p. z. mineralogii i geologii w Szkole Politechnicznej lwowskiej, Docent tychże przedmiotów na Uniwersyt. lwowskim, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej na nauczycieli szkół średnich. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od roku 1887).

Lwów, ulica Mickiewicza 11 boczna.

August Witkowski, Dr. filoz., Profesor p. z. fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek Komisji egzaminac. na nauczycieli szkół średnich, były Prof. Politechniki lwowskiej. Wybrany Członkiem czynnym dnia 9 maja 1893. — (Korespondentem od r. 1888).

Kraków, ulica Bernardyńska 13.

Karol Olszewski, Dr. filozofii, Kawaler Orderu Żelaznej Korony III. kl., Prof. p. z. chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek czeskiej Akad. Nauk i Sztuk w Pradze, Członek Komisji egzam. dla nauczycieli szkół średnich, Członek honorowy Towarzystwa lekarskiego w Wilnie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 12 maja 1896. — (Korespondentem od roku 1888).

Kraków, ulica Jagiellońska 22.

Władysław Natanson, Dr. filoz., Magister i Dr. fizyki Uniwers. w Dorpacie, Prof. p. n. fizyki matemat. Uniwers. Jagiellońskiego, Członek Towarzystwa fizycznego w Londynie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 17 maja 1900. — (Korespondentem od roku 1893).

Kraków, ulica Wolska 8.

b) Zakrajowi:

Franciszek Mertens, Dr. filoz., Profesor p. z. matematyki Uniw. wiedeńskiego, były Prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, były Prof. Politechniki w Gracu, c. k. Rada Dworu, Członek rzeczywisty Akademii Umiejętności w Wiedniu, Członek-korespondent Towarz. naukowego czeskiego w Pradze, Człon.-korespondent Towarzystwa naukowego w Getyndze, Członek-korespondent królewskiej Akad. Umiejętności w Berlinie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1885.

Wiedeń III., Stammgasse 9.

c) Zagraniczni:

Marceli Nencki, Dr. medycyny, także honoris causa Uniwersytetu Jagiell., Rzeczywisty Rada Stanu, Profesor chemii w Zakładzie medycyny eksperymentalnej w Petersburgu, były Profesor chemii lekarskiej Uniwersytetu w Bernie szwajc., Członek-korespondent królewskiej medycznej Akademii w Rzymie i Turynie, Akademii lekarskiej w Paryżu, Rzecz. Człon. król. Akad. nauk w Upsali, Człon. honor. Uniwersytetu w Kazaniu, Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Towarzystwa lekarskiego galic. i kaukaskiego, Towarz. lekarskiego w Warszawie, Wilnie, Kijowie, Petersburgu, Towarz. farmaceutycznego w Petersburgu i Warszawie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 15 listopada 1884.

Petersburg, Instytut medycyny eksperymentalnej.

Edward Strasburger, Dr. filoz., med. i prawa, Profesor Uniwer. w Bonn. Wybrany Członkiem czynnym dnia 24 listopada 1888.
Bonn, Uniwersytet.

Jan Schiaparelli, Dyrektor Obserwator. astronom. w Medyolanie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.
Medyolan, Obserwatorium królewskie di Brera.

Lord Kelvin (William Thomson), emerytowany Profesor Uniwers. w Glasgowie i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890 roku.
Londyn, S. W., 15, Eaton Place.

Rudolf Virchow, Dr. praw, filoz. i med., i Dr. medycyny honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, Prof. patologii ogólnej, terapii i anatomii patologicznej w Uniw. berlińskim, Dyrektor patologicznego Instytutu, Członek król. Akademii Umiejętności i Prezes honorowy Tow. dla antropologii, etnologii i prehistorii w Berlinie. Wybrany Członkiem czynnym dnia 6 grudnia 1890.
Berlin, W. Schellingstrasse 10.

Dymitr Iwanowicz Mendelejew, były Prof. chemii Uniwersytetu petersburskiego, Dyrektor Izby centralnej dla wag i miar i t. d. Wybrany Członkiem czynnym dnia 31 października 1891.
Petersburg, Zabalkansky 19.

Henryk Hoyer, Dr. med., Dr. med. honoris causa Uniwersytetu Jagiellońskiego, były zasłużony Profesor Uniw. warszawskiego. Wybrany Członkiem czynnym dnia 2 maja 1895.
Warszawa, ulica Długa 16.

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Roman Pilat, Dr. filoz., Profesor p. z. języka polskiego i literatury polskiej, Dyrektor Seminarium filol. dla języka polskiego Uniw. lwowskiego, Wiceprezes c. k. Kom. egzamin. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie, Członek honorowy Towarzystwa im. A. Mickiewicza we Lwowie. Wybrany dnia 30 października 1880.
Lwów, ulica Chorążczyzna 15.

Wojciech hr. Dzieduszycki, Dr. filoz., c. k. Konserwator zabytków sztuki, Poseł na Sejm krajowy, Prezes Tow. archeologicznego we Lwowie. Wybrany dnia 12 listopada 1887
Jezupol w Galicji.

Jan Karłowicz, Dr. filoz., b. Prof. Konserwatorium muzycznego w Warszawie, Człon.-koresp. Tow. Przyjaciół nauk w Poznaniu, Członek Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie, Członek Litewskiego Towarzystwa literackiego w Tylży, Członek honorowy Amerykańskiej Folk-Lore Society, Członek Paryskiej

Société des traditions populaires, Członek Londyńskiej Folk-Lore Society, Członek honorowy Warszawskiego Towarz. śpiewaczego „Lutnia“, Człon. koresp. Akad. Umiejętności w Zagrzebiu, Człon. koresp. Tow. ludoznawczego w Pradze Czeskiej, Członek honor. Tow. ludoznawczego we Lwowie, b. Prezes Sekcyi im. Moniuszki przy Towarz. muzycznym w Warszawie, były Redaktor „Wisły“, Wybrany dnia 12 listopada 1887.

Warszawa, ulica Jasna 10.

Adam Kryński, Magister nauk filol.-histor., Profesor gimnazyalny, Redaktor „Prac filologicznych“. Wybrany d. 30 listopada 1889.

Warszawa, ulica Włodzimierska 2.

Maksymilian Kawczyński, Dr. filoz., Prof. p. z. języków i literatur romańskich Uniw. Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyjach i szkołach realnych, Kierownik Seminar. dla filologii romańskiej. Wybrany dnia 6 grudnia 1890.

Kraków, ulica Krowoderska 40.

J.E. Karol hr. Lanckoroński, Dr. praw, c. k. Tajny Radca i Szambelan, dziedziczny Członek Izby Panów, Członek Kuratoryi austr. Muzeum artyst.-przemysłowego i Muzeum handlowego w Wiedniu, Członek-korespondent Akademii Umiejętności i Członek honorowy Akademii Sztuk Pięknych w Wiedniu, Członek Komisji central. dla zachowania zabytków sztuki w Austrii, Kawaler honorowy orderu maltańskiego, Doktor filozofii honoris causa Uniwersytetu berlińskiego. Wybrany dnia 31 października 1891.

Wiedeń III., Jacquingasse 18.

Piotr Chmielowski, Dr. filozofii. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Zakopane, dom własny.

Ludwik Ówikliński, Dr. filoz., c. k. Radca Dworu, były Rektor magnific., Prof. p. z. filologii klasycznej i Dyrektor Seminarium i Proseminarium filologicznego Uniwersyt. lwowskiego, Dyrektor lwowskiej c. k. Komisji egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjal. i realnych, Członek-korespondent Towarzystwa Przyjaciół nauk w Poznaniu, Konserwator c. k. Komisji central.

dla utrzymania zabytków historycz. i artystycznych w Wiedniu, Prezes Towarzystwa filologicznego i Towarzystwa kursów akad. dla kobiet we Lwowie, Członek Rady miasta Lwowa. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ulica Mickiewicza 10.

Józef Kallenbach, Dr. filoz., Dyrektor Biblioteki ord. Krasieńskich w Warszawie, b. Prof. p. z. języka i literatury polskiej, b. Dziekan Wydziału filozoficznego Uniwersytetu we Fryburgu szwajcarskim, b. Docent Uniwersytetu Jagiell. Wybrany dnia 9 maja 1893 r. Warszawa, Krakowskie Przedmieście 5.

Adam Miodoński, Dr. filoz., Prof. p. z. filol. klasycznej Uniwer. Jagiellońskiego, Dyrektor Seminarium filologicznego Uniw. Jag. Członek c. k. Komisji egzamin. dla kandydatów na nauczycieli w gimnazyach i szkołach realnych, b. Prof. Uniw. we Fryburgu, b. Dziekan Wydz. filoz. Uniw. Jagiell. Wybrany d. 9 maja 1893. Kraków, ulica Batorego 1.

Leon Sternbach, Dr. filoz., Prof. p. z. filologii klasycznej Uniw. Jagiellońskiego. Wybrany dnia 9 maja 1893. Kraków, ulica Straszewskiego 5.

Jan Bystron, Dr. filoz., c. k. Profesor gimnazjalny, Człon. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu i litewskiego Towarz. literackiego w Tyłży. Wybrany dnia 4 maja 1894. Kraków, ulica Stachowskiego 88.

Stanisław Tomkowicz, Dr. filoz., Konserwator zabytków sztuk i przeszłości. Wybrany dnia 4 maja 1894. Kraków, ulica Podwale 2.

Alwin Schultz, Dr. filoz., Prof. p. z. historii sztuki niemieckiego Uniwersytetu w Pradze. Kawaler Orderu Żelaznej Korony III kl., Członek Komisji rządowej egzamin. do rysunków, Korespondent c. k. centralnej Komisji konserwator. w Wiedniu, tudzież c. k. austriackiego Muzeum dla sztuki i przemysłu w Wiedniu, Człon. czeskiego Towarz. do popierania w Czechach niemieckiej umięt., sztuki i literatury, Czł. Wydz. Muzeum germańskiego w Norymberdze, Człon. honorowy Towarzystwa śląskiego Muzeum staroż.,

Towarzystwa historii sztuki i Towarzystwa przemysłowego we Wrocławiu, Korespondent śląskiego Towarz. „für vaterländische Cultur“. i Tow. śląskiego historycznego we Wrocławiu. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Praga Czeska, Vladislavová ulice 16.

Wilhelm Creizenach, Dr. filoz., Profesor p. z. języka i literatury niemieckiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, Dyrektor Seminarium germanistycznego, Członek c. k. Kom. egzam. dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, były Docent Uniwersytetu w Lipsku. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Kraków, ulica Studencka 19.

Karol Ernest Muka, Dr. fil., Prof. gimnazjalny, Oficer serbskiego orderu św. Sawy i Kawaler orderu św. Stanisława, Prezes Wydz. filolog. i etnograficznego „Maćicy Serbskeje“, Redaktor „Časopisa Maćicy Serbskeje“ i „Łużicy“, Członek honorowy Łużyckiego Tow. kaznodziejskiego w Lipsku, Członek nadzwyczajny Towarz. Nauk w Zgorzelcu, Członek zagraniczny Akademii Umiejęt. w Pradze, Człon.-korespondent Południowo-Słowiańskiej Akad. w Zagrzebiu i Król. czeskiego Towarzystwa Nauk w Pradze. Wybrany dnia 2 maja 1895.

Freiberg w Saksonii, ulica Wasyczanska 6, I.

Jan Bołoz Antoniewicz, Dr. filoz., Profesor p. z. historii sztuki nowożytnej w Uniwersyt. lwowskim, c. k. Konserwator zabytków sztuki. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, ulica Zielona 7.

Leonard Lepszy, Naczelnik c. k. Urzędu probierczego, właściciel złotego krzyża zasługi z koroną, Korespondent c. k. centralnej Kom. konserwator. w Wiedniu. Wybrany dnia 14 maja 1897 r.

Kraków, ulica Graniczna 9.

Józef Bilczewski, Dr. teologii, Arcybiskup lwowski, b. Profesor p. z. dogmatyki szczegółowej Uniwersytetu lwowskiego, Członek-kores. rzymskiej Akademii archeol., Członek c. k. kraj. Rady szkolnej. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Lwów.

Zygmunt Winter, Dr. filozofii, Prof. c. k. gimnazjum w Pradze, Człon. Akademii Umiejętności w Pradze, Człon. Król. czeskiego Towarzystwa Naukowego w Pradze. Wybrany d. 17 maja 1900.
Praga, Mikovcova ulica c. 618.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Emanuel Henryk de Noailles, magr., Ambasador franc. w Berlinie. Wybrany dnia 7 lipca 1873.
Berlin.

JE. Leonard Piętak, Dr. praw, c. k. Minister, b. Profesor p. z. prawa rzymskiego, tudzież austr. prawa handlow. i wekslowego Uniwersyt. lwowskiego, b. Prezes c. k. rządowej Komisji egzam. oddziału prawno-historycznego i Człon. tejeż w oddziale sądowym, Członek Rady miejskiej król. stoł. miasta Lwowa, Poseł do Rady Państwa i Sejmu krajowego z miasta Lwowa. Wybrany dnia 19 listopada 1883.
Wiedeń, I. Ebendorferstrasse 8.

Ludwik Kubala, Dr. filoz., Radaea szkolny, Kawaler Ord. Franciszka Józefa, Prof. c. k. wyższego gimnazjum im. Franciszka Józefa we Lwowie. Wybrany dnia 15 listopada 1884.
Lwów, ulica Pełczyńska 1.

Tadeusz Korzon, b. starszy nauczyciel gimnazjum kowieńskiego, Bibliotekarz Ordyn. Zamoyskiej. Wybrany d. 26 listopada 1888.
Warszawa, ulica Żabia 4.

Władysław Ochenkowski, Dr. fil., Prof. p. z. ekonomii politycz. Uniwersyt. lwowskiego, b. Prof. Akademii w Monasterze, tudzież Uniw. w Jenie. Wybrany dnia 24 listopada 1888.
Lwów, ulica Słowackiego 18.

Tadeusz Pilat, Dr. praw, c. k. Radaea Dworu, Prof. p. z. statystyki, nauki administracyi i austriackiego prawa administracyi Uniw. lwowskiego, Członek c. k. rządowej Komisji egzamin. oddziału nauk politycznych, Wiceprezes tejeż Komisji w oddziale prawno-historycznym, Naczelnik biura statystycznego w Wydziale

krajowym, Członek-korespondent c. k. centralnej Komisji statyst. w Wiedniu, Członek międzynarodowego Instytutu statystycznego, Wiceprezes c. k. galicyjskiego Towarz. gospodar., Członek austr. Rady kolejowej, Członek austr. Rady rolniczej i Rady urzędu statystyki pracy, Członek krajowej Komisji rolniczej, Człon. Rady wykonawczej „Macierzy polskiej“, Poseł na Sejm kraj. Wybrany dnia 24 listopada 1888.

Lwów, ulica Mochnackiego 13.

Władysław Abraham, Dr. praw, Prof. p. z. prawa kanonicznego Uniwer. lwowskiego, b. Docent Uniw. Jagiell., Członek rządowej Komisji egzam. prawniczo-historycznej i sądowej. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Lwów, ulica Koralmicka 4.

Maksymilian Perlbach, Dr. filoz., Profesor, starszy bibliotekarz Uniwersytetu w Halle. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Halle.

Paweł Pierling, Kapłan T. J., Członek Towarz. archeologicznego w Moskwie. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Paryż, Rue de Sévres 35.

Antoni Prohaska, Dr. filozofii, Adjunkt Archiwum krajowego we Lwowie. Wybrany dnia 9 maja 1893 roku.

Lwów, ulica Kalecza 10.

Aleksander Semkowicz, Dr. filozofii, Dyrektor Biblioteki Uniw. lwowskiego. Wybrany dnia 9 maja 1894.

Lwów, ulica Żybkiewicza 4.

Aleksander Jabłonowski, Człon. rzeczywisty Tow. historycznego imienia Nestora w Kijowie. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Warszawa, ulica Hoża 20.

Aleksander Rembowski, Dr. fil., Magister prawa i administracji, Bibliotekarz Ord. Krasińskich.

Warszawa, Przedmieście Krakowskie 5.

Michał Hruszewski, Magister historii ruskiej, Profesor p. z. hist. powszechnej z wykładem ruskim Uniwersyt. lwowskiego, Prezes

Towarzystwa Naukowego im. Szewczenki we Lwowie, Dyrektor sekiyi historycznej tegoż, Człon. kilku stowarzyszeń naukowych.
Lwów, ulica Dąbrowskiego 6.

JE. Leon hr. Piniński, Dr. Praw, Rzeczywisty Tajny Radca Jego Ces. i Król. Apostol. Mości, c. k. Namiestnik Galicyi, Prezydent c. k. kraj. Dyrekcyi Skarbu i e. k. galic. Dyrekcyi dóbr państ., Poseł na Sejm krajowy, b. Prof. p. z. prawa rzymskiego Uniw. lwowskiego.
Lwów, Pałac Namiestnikowski.

Józef Milewski, Dr. praw, Prof. p. z. ekonomii politycz. Uniwer. Jagiellońskiego, Członek korespon. Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany dnia 12 maja 1896.
Kraków, ulica Krupnicza 13.

Bronisław Łoziński, Dr. praw, Kawaler Orderu Żelaznej Korony, c. k. emerytów. Radca Namiestnictwa. Wybrany dnia 12 maja 1896.
Lwów, ulica Kraszewskiego 7.

Ernest Till, Dr. praw, p. z. Prof. austriackiego prawa cywilnego na Uniwer. lwowskim, Redaktor „Przeglądu prawa i administrac.”. Wybrany dnia 14 maja 1897.
Lwów, ulica Pańska 4.

Bronisław Dembiński, Dr. filoz., Prof. p. z. historii powszechnej na Uniw. lwowskim, b. Dziekan, Dyrektor Seminarjum historycz. dla historii powszechnej, Członek c. k. Komisji egzaminac. dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie, b. Docent Uniw. Jagiell. w Krakowie, Członek-korespon. Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu. Wybrany d. 17 maja 1900.
Lwów, ulica Mickiewicza 10.

Ludwik Finkel, Dr. filozofii, Profesor p. z. historii austriackiej na Uniwersytecie lwowskim. Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych we Lwowie, Członek korespondent Muzeum Narodowego w Rapperswyłu, Członek Rady Wykonawczej Macierzy Polskiej,

c. k. Konserwator sekcji II i członek Kollegium rzeczoznawców dla literatury. Wybrany dnia 17 maja 1900.

Lwów, Chorążczyzna 25.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Edward Skiba, Dr. filozofii, b. Profesor fizyki matematycznej Uniw. Jagiell. Wybrany dnia 6 lipca 1873.

Henryk Kadyi, Dr. wszech nauk lekarskich, c. k. Radca Dworu, Profesor p. z. anatomii i b. Rektor Uniwersytetu lwowskiego, Członek czynny c. k. krajowej Rady zdrowia we Lwowie, Członek Towarzystwa anatomicznego w Niemczech, Członek honorowy Towarzystwa weterynarzy w Austrii, Członek honorowy Towarzystwa lekarskiego w Wilnie, galicyjskiego Towarzystwa weterynarskiego i Tow. ratunkowego w Wiedniu, Członek Wydziału galicyjskiego Tow. muzycznego, b. Profesor anatomii zwierząt domowych w c. k. Szkole weter. we Lwowie. Wybrany dnia 14 listopada 1888.

Lwów, ulica Zielona 15.

Władysław Gosiewski, Magister nauk matematyczno-fizycznych b. Szkoły Głównej warszawskiej, b. Członek b. Towarzystwa Nauk ścisłych w Paryżu. Członek Polskiego Towarzystwa przyrodników im. Kopernika we Lwowie. Wybrany 31 października 1891.

Warszawa, ulica Ordynacka 10.

Antoni Wierzejski, Dr. filozofii, Profesor zoologii Uniw. Jagiell., b. dziekan Wydziału filozoficznego, Członek Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjalnych i realnych. Wybrany dnia 31 października 1891.

Kraków, ulica Wielopole 6.

Ludwik Birkenmajer, Dr. filozofii, Profesor matematyki i fizyki w krajowej Szkole rolniczej w Czernichowie, Docent fizyki matematycznej z tyt. Prof. historii nauk ścisłych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Czernichów pod Krakowem.

Samuel Dickstein, Redaktor „Prac matematyczno-fizycznych“ i „Wiadomości matematycznych“, Członek zagraniczny królewsko-czeskiego Towarzystwa nauk w Pradze, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek niemieckiego Stowarzyszenia matematyków, Członek petersburskiego Tow. matematycznego, Czł. Towarzystwa matematycznego francuskiego, Instytutu międzynarodowego bibliograficznego w Brukseli, Instytutu: „Comité permanent des Congrès internationaux d' Actuaire, i. t. d. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Warszawa, ulica Marszałkowska 117.

Adam Prażmowski, Dr. filozofii. Wybrany dnia 9 maja 1893.

Kraków, ulica Łobzowska 12.

Ernest Bandrowski, Dr. filozofii, Profesor Szkoły przemysłowej w Krakowie. Wybrany dnia 4 maja 1884.

Kraków, ulica Karmelicka 40.

Tadeusz Browicz, Dr. medycyny, Profesor i b. Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, ulica Krupnicza 5.

Władysław Kulczyński, Prof. gimn. św. Jacka w Krakowie, Członek Towarzystwa imienia Kopernika we Lwowie, Towarzystwa zoologiczno-botanicznego w Wiedniu, Tow. entomologicznego w Waszyngtonie. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Kraków, ulica Niecała 8.

Hugo Zapalowiez, Dr. praw, c. k. Major audytor. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Wiedeń, VIII. Langegasse 25.

Jan Ptaszycki, Dr. matematyki, Profesor Uniwersytetu w Petersburgu.

Petersburg, Nadieżdinskaja 11.

Julian Sochocki, Dr. matematyki, Profesor zw. Uniwersytetu petersburskiego, Prezes Towarzystwa matematycznego w Petersburgu, Członek Towarzystwa matematycznego przy Uniwerstecie moskiewskim, Rzeczywisty Radca Stanu. Wybrany dnia 4 maja 1894.

Petersbug, Uniwersytet.

Leopold Adametz, Dr. filozofii, Profesor „Hochschule für Bodencultur“ w Wiedniu, b. Profesor p. z. nauki hodowli zwierząt domowych i mleczarstwa Uniwersytetu Jagiell., Komandor orderu Daniła, Kawaler orderu „mérite agricole“, Właściciel złotego medalu państwowego za zasługi w dziedzinie rolnictwa, b. Członek Komitetu Towarzystwa rolniczego krakowskiego.

Wiedeń, XIX. Hausenauerstrasse 42.

Władysław Szajnocha, Dr. filozofii, Profesor p. z. geologii i paleontologii, Dyrektor gabinetu geologii i paleontologii, Dyrektor gabinetu geologicznego, Prezes drugiej rolniczej Komisji egzaminacyjnej, Członek krajowej Rady górniczej, Korespondent ces. król. państw. Zakładu geologicznego w Wiedniu, Członek Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, Członek niemieckiego Towarzystwa geologicznego w Berlinie, Towarzystwa Soc. belge de géol. et hydr. w Brukseli, Towarzystwa badaczy przyrody w Petersburgu, polskiego Towarzystwa przyrodników imienia Kopernika we Lwowie i Towarzystwa geogr. w Wiedniu. Wybrany dnia 2 1895.

Kraków, ulica Jabłonowskich 20.

Kazimierz Kostanecki, Dr. medycyny, Profesor p. z. anatomii opisowej w Uniwersytecie Jagiellońskim. Wybrany dnia 12 maja 1896.

Kraków, ulica Podzamcze 8.

Stefan Niementowski, Dr. filozofii, Profesor p. z. chemii ogólnej i analitycznej w Szkole politechnicznej we Lwowie. Wybrany dnia 14 maja 1897.

Lwów, Politechnika.

Maurycy Rudzki, Dr. filozofii, Profesor p. z. meteorologii i geofizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wybrany dnia 2 maja 1899.

Kraków, ulica Biskupia 8.

Leon Marchlewski, Dr. filozofii, Inspektor starszy państwowego Zakładu dla badania środków spożywczych w Krakowie, Docent chemii w Uniwersytecie Jagiell. Wybrany dnia 2 maja 1899.

Dębniki 15.

Karol Władysław Rothert, Dr. filozofii, Profesor zw. botaniki i Dyrektor oddziału fizyologicznego Instytutu botanicznego na Uniwersytecie w Charkowie. Wybrany dnia 2 maja 1899.
Charków, Uniwersytet.

Józef Książ Puzyna, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki w Uniwersytecie lwowskim, Członek c. k. Komisji egzaminacyjnej dla kandydatów na nauczycieli szkół gimnazjal. i realnych we Lwowie. Wybrany dnia 17 maja 1900.
Lwów, ulica Długosza 11a.

Kazimierz Żorawski, Dr. filozofii, Profesor p. z. matematyki i Dyrektor seminarium matemat. Uniwersytetu Jagiellońskiego, Członek c. k. Komisji egzam. na nauczycieli szkół średnich. Wybrany dnia 17 maja 1900.
Kraków, Straszewskiego 6.



ZMARLI:

Józef Kleczyński, Członek - korespondent Wydziału historyczno-filozoficznego od roku 1893; zmarł w Zakopanem dnia 23-go września 1900 r.

~~~~~

Poczet Członków nadzwyczajnych:

**Maciej Leon Jakubowski**, Dr. medycyny i chirurgii, Magister położnictwa, Kawaler ces. austr. orderu Żel. Kor. III kl., Prof. p. z. pediatrii, Dyrektor kliniki chorób dziecięcych na Uniw. Jagiell., Członek honorowy i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego, Członek Tow. lekarzy galic. we Lwowie, b. Prezydent Izby lekarskiej zach. galicyjskiej w Krakowie. Rektor Uniw. Jagiell. w r. 1900/901.  
Kraków, Podwale 10.

**Władysław Ściborowski**, Dr. medycyny i chirurgii, Kawaler orderu Franciszka Józefa, honorowy i b. Prezes Tow. lekarskiego krakowskiego i Komisji balneologicznej, Członek korespondent Tow. lekarzy gal. we Lwowie, Tow. lekarskiego w Warszawie, Tow. medyko-chirurgicznego w Wilnie, i Tow. lekarzy polskich w Kamieńcu, Prezes Towarzystwa Dobroczynności w Krakowie, długoletni lekarz zakładowy w Szczawnicy.

Kraków, ulica Zielona 20.

**Aleksander Stopczański**, Dr. med., Prof. p. z. chemii lekarskiej zarządzający zakładem chemii lekarskiej na Uniwersytecie Jagiell., Członek koresp. Tow. lek. w Warszawie, przysięgły chemik sądowy.

Kraków, Piaski ad Grzegórzki 12.



# WYKAZ STAŁYCH KOMISYJ AKADEMICKICH.

## A) Na Wydziale filologicznym.

### I. Komisya historyi sztuki.

Przewodniczący:

Maryan Sokołowski<sup>1)</sup>

Sekretarz:

Feliks Kopera.

Członkowie:

|                                                  |                                                   |
|--------------------------------------------------|---------------------------------------------------|
| Jan Bołoz Antoniewicz (Lwów)                     | Aleksander Czołowski (Lwów)                       |
| Oswald Balzer (Lwów)                             | Ludwik Ćwikliński (Lwów)                          |
| Władysław Bartynowski                            | Włodzimierz Demetrykiewicz                        |
| Matias Berson (Warszawa)                         | Wojciech hr. Dzieduszycki (Je-<br>zupol, Galicya) |
| Ks. Józef Bilczewski (Lwów)                      | Józef Dziekoński (Warszawa)                       |
| Ferdynand Bostel (Lwów)                          | Herman Ehrenberg (Królewiec)                      |
| Ks. A. Brykczyński (Goworów,<br>pow. Ostrołęcki) | Walery Eljasz                                     |
| Stanisław Cercha                                 | Wacław Fiedorowicz (Witebsk)                      |
| Adam Chmiel                                      | Ks. Jan Fijałek (Lwów)                            |
| Wilhelm Creizenach                               | Ludwik Finkel (Lwów)                              |
| X. Stan. Chodyński (Włocławek)                   | Konstanty Górski                                  |

<sup>1)</sup> Niewymienienie miejsca pobytu oznacza Kraków.

|                                         |                                              |
|-----------------------------------------|----------------------------------------------|
| Zygmunt Hendel                          | Karol Potkański                              |
| Aleksander Janowski (Warszawa)          | Antoni Prochaska (Lwów)                      |
| Aleksander Jelski (Zamość, gub. mińska) | Władysław Przybyłowski (Uniż, p. Czernelice) |
| Antoni Karbowski                        | Władysław Rebczyński (Lwów)                  |
| Wojciech Kętrzyński (Lwów)              | Witold Rubczyński (Rawa ruska)               |
| Jerzy Kieszkowski (Sanok)               | Stanisław Smolka                             |
| Feliks Kopera                           | Maryan Sokołowski                            |
| Tadeusz bar. Konopka                    | Tadeusz Stryjeński                           |
| Stanisław Krzyżanowski                  | Izidor Szaraniewicz (Lwów)                   |
| Leonard Lepszy                          | Jan hr. Szeptycki (Przyłbice)                |
| Andrzej ks. Lubomirski (Lwów)           | Stanisław Tomkiewicz                         |
| Władysław Łoziński (Lwów)               | Floryan Trawiński (Paryż)                    |
| Gustaw bar. Mannteuffel (Ryga)          | Bolesław Ulanowski                           |
| Jerzy hr. Mycielski                     | Maryan Wawrzeńczycki (Warszawa)              |
| Sławomir Odrzywolski                    | Ludwik Wierzbicki (Stanisławów)              |
| Julian Pagaczewski                      | Konst. Wojciechowski (Warsz.)                |
| Fryderyk Papée (Lwów)                   | Stanisław Wyspiański                         |
| Edward Pawłowicz (Lwów)                 | Józef Zieliński (Łążyn)                      |
| Ks. Antoni Petruszewicz (Lwów)          | Teodor Ziemięcki                             |
| Franciszek Piekosiński                  |                                              |

Członkowie lwowscy Komisji historii sztuki stanowią osobne grono pod przewodnictwem czł. Władysława Łozińskiego.

## II. Komisya językowa.

**Przewodniczący:**

Józef Tretiak

**Zastępca przewodniczącego:**

Kazimierz Morawski

**Sekretarz:**

Jan Rozwadowski

**Członkowie:**

Samuel Adalberg (Berlin)

Karol Appel (Warszawa)

Jan Baudouin de Courtenay (Petersburg)

|                                |                                             |
|--------------------------------|---------------------------------------------|
| Eryk Berneker (Berlin)         | Adam Miodoński                              |
| Gerson Blatt (Brody)           | Kazimierz Morawski                          |
| Wilhelm Bruchnalski (Lwów)     | Ernest Muka (Freiberg)                      |
| Aleksander Brückner (Berlin)   | Władysław Nehring (Wrocław)                 |
| Jan Bystron                    | Kazimierz Nitsch                            |
| Stanisław Ciszewski (Warszawa) | Piotr Parylak (Cieszyn)                     |
| Ludwik Źwikliński (Lwów)       | Zygmunt Paulisz                             |
| Stanisław Dobrzycki            | Holger Pedersen (Kopenhaga)                 |
| Bolesław Erzepki (Poznań)      | Aleksander Petrow (Wierchnie-<br>oziernoje) |
| Karol Estreicher               | Franciszek Piekosiński                      |
| Michał Janik (Cieszyn)         | Roman Pilat (Lwów)                          |
| Antoni Kalina (Lwów)           | Wiktor Porzeziński (Moskwa)                 |
| Jan Karłowicz (Warszawa)       | Karol Potkański                             |
| Maksymilian Kawczyński         | Stanisł. Ptaszyci (Petersburg)              |
| Ks. Romuald Koppens (Chyrów)   | Stefan Ramułt (Lwów)                        |
| Władysław Kosiński             | Józef Rostański                             |
| Franciszek Krček (Lwów)        | Jan Rozwadowski                             |
| Antoni Kryński (Warszawa)      | Stan. Roźniecki (Petersburg)                |
| Jan Leciejewski (Lwów)         | Józef Tretiak                               |
| Hieronim Łopaciński (Lublin)   | Bolesław Ulanowski                          |
| Jan Łoś (Petersburg)           | Jan Werchratski (Lwów)                      |
| Antoni Małecki (Lwów)          | Roman Zawiliński                            |
| Józef Mikkola (Helsingfors)    |                                             |

III. Komisya do badań  
w zakresie historii literatury i oświaty w Polsce.

Przewodniczący:

Kazimierz Morawski

Sekretarz:

Konstansy Górski

Członkowie:

|                                      |                                      |
|--------------------------------------|--------------------------------------|
| Józef Bieliński (Kara Kała)          | Zygmunt Celichowski (Kórnik)         |
| Ludwik Birkenmajer (Czerni-<br>chów) | Bronisław Chlebowski (War-<br>szawa) |
| Michał Bobrzyński (Lwów)             | Ks. Władysław Chotkowski             |
| Wilhelm Bruchnalski (Lwów)           | Ignacy Chrzanowski (Warszawa)        |



|                               |                                    |
|-------------------------------|------------------------------------|
| Wilhelm Creizenach            | Leonard Lepsy                      |
| Bronisław Czarnik (Lwów)      | Franciszek Majchrowicz (Drohobycz) |
| Wiktor Czermak                | Antoni Mazanowski (Podgórze)       |
| Jan Czubek                    | Kazimierz Morawski                 |
| Antoni Danysz (Lwów)          | Jerzy hr. Mycielski                |
| Maryan Dubiecki               | Ks. Stefan Pawlicki                |
| Bolesław Erzepki (Poznań)     | Karol Petelenz (Stryj)             |
| Karol Estreicher              | Roman Pleniewicz (Warszawa)        |
| Ludomił German (Lwów)         | Michał Rolle (Lwów)                |
| Konstanty Górski              | Józef Rostański                    |
| Bronisław Gubrynowicz (Lwów)  | Stanisław Siedlecki                |
| Korneli Heck (Lwów)           | Stanisław Smolka                   |
| Józef Kallenbach (Warszawa)   | August Sokołowski                  |
| Antoni Karbowski              | Maryan Sokołowski                  |
| Franciszek Karliński          | Stanisław hr. Tarnowski            |
| Maksymilian Kawczyński        | Stanisław Tomkowicz                |
| Ks. Władysław Knapiński       | Józef Tretiak                      |
| Zbigniew Kniaźołucki          | Bolesław Ulanowski                 |
| Feliks Koneczny               | Stanisław Windakiewicz             |
| Feliks Kopera                 | Wincenty Zakrzewski                |
| Józef Korzeniowski (Lwów)     | Roman Zawiliński                   |
| Bronisław Kruczkiewicz (Lwów) | Maryan Zdziechowski                |
| Leon Kulczyński               |                                    |
| Jan Leniek (Tarnów)           |                                    |

*B) Na Wydziale historyczno-filozoficznym.*

**I. Komisya historyczna.**

Przewodniczący i Dyrektor Zbiórów i wydawnictw:

Wincenty Zakrzewski

Zastępca Przewodniczącego:

Stanisław Smolka

**Sekretarz:**

Wiktor Czermak

**Członkowie:**

Władysław Abraham (Lwów)

Oswald Balzer (Lwów)

Michał Bobrzyński (Lwów)

Ferdynand Bostel (Lwów)

W. A. Bruchnalski (Lwów)  
Ks. Julian Bukowski  
Zygmunt Celichowski (Kórnik)  
Adam Chmiel  
Ks. Władysław Chotkowski  
Michał Chyliński  
Ludwik Ówikliński (Lwów)  
Bronisław Czarnik (Lwów)  
Wiktor Czermak  
Aleksander Czołowski (Lwów)  
Adam Darowski (Rzym)  
Bronisław Dembiński (Lwów)  
Hubert Ermisch (Drezno)  
Karol Estreicher  
Ks. Jan Fijałek (Lwów)  
Ludwik Finkel (Lwów)  
Zygmunt Gloger (Jeżów)  
Ks. Tadeusz Gromnicki  
Ludwik Grossé (Wielkie, poczta  
Kurów, Król. Polskie)  
Alfred Halban (Czerniowce)  
Waleryan Heck  
Aleksander Hirschberg (Lwów)  
Wojciech Kętrzyński (Lwów)  
Franciszek Kluczycki  
Ks. Władysław Knapieński  
Zbigniew Kniaźołucki  
Feliks Koneczny  
Józef Korzeniowski (Lwów)  
Aleksan. Kraushar (Warszawa)  
Stanisław Krzyżanowski  
Ludwik Kubala (Lwów)  
Ks. Stanisław Kujot (Grzybno)  
Saturnin Kwiatkowski (Wiedeń)  
Jan Leniek (Tarnów)

Józef Lekszycki (Poznań)  
Antoni Lorkiewicz (Stanisławów)  
Ks. Jan Łukowski (Gniezno)  
Maurycy Maciszewski (Tarnopol)  
Antoni Małecki (Lwów)  
Kazimierz Morawski  
Jerzy hr. Mycielski  
Fryderyk Papée (Lwów)  
Alfred Parczewski (Kalisz)  
Maksymilian Perlbach (Halle)  
Ks. Ant. Petruszewicz (Lwów)  
Franciszek Piekosiński  
Roman Pilat (Lwów)  
Karol Potkański  
Antoni Prochaska (Lwów)  
Stan. Ptaszycki (Petersburg)  
Kaz. Pułaski (Kamieniec Polski)  
Zygmunt Radziwiński (Siwki)  
R. Reicke (Królewiec)  
Karol Reifenkugel (Czerniowce)  
Henryk Sawczyński (Lwów)  
Aleksander Semkowicz (Lwów)  
Stanisław Smolka  
August Sokołowski  
Maryan Sokołowski  
Izydor Szaraniewicz (Lwów)  
Alojzy Szarłowski  
Stanisław hr. Tarnowski  
Józef Tretiak  
Bolesław Ulanowski  
Kazimierz Waliszewski (Paryż)  
Stanisław Windakiewicz  
Tadeusz Wojciechowski (Lwów)  
Józef Wolff (Warszawa)  
Wincenty Zakrzewski

## II. Komisya prawnicza.

**Przewodniczący:**

Fryderyk Zoll

**Sekretarz:**

Bolesław Ulanowski

**Członkowie:**

|                            |                        |
|----------------------------|------------------------|
| Władysław Abraham (Lwów)   | Stanisław Krzyżanowski |
| Michał Bobrzyński (Lwów)   | Kazimierz Laskowski    |
| Tadeusz Bresiewicz         | Juliusz Leo            |
| Józef Brzeziński           | Julian Makarewicz      |
| Leon Cyfrowicz             | Józef Milewski         |
| Włodzimierz Czerkawski     | Julian Prus Morelowski |
| Maciej Czystczan           | Franciszek Piekosiński |
| Stanisław Estreicher       | Józef Rosenblatt       |
| Ksawery Fierich            | Michał Roztworowski    |
| Piotr Górski               | Wincenty Tarłowski     |
| Alfred Halban (Czerniowce) | Bolesław Ulanowski     |
| Leopold Jaworski           | Alojzy Winiarz (Lwów)  |
| Franciszek Kasperek        | Stanisław Wróblewski   |
| Józef Kleczyński           | Ignacy Zborowski       |
| Edmund Krzymuski           | Fryderyk Zoll          |
| Adam Krzyżanowski          | Fryderyk Zoll (iun.)   |

### C) Na Wydziale matem.-przyrodniczym.

#### I. Komisya fizyograficzna.

**Przewodniczący:**

Szczęśny Kreutz

**Sekretarz:**

Władysław Kulczyński

**Członkowie:**

|                               |                               |
|-------------------------------|-------------------------------|
| Leopold Adametz (Wiedeń)      | Andrzej Batycki (Staremiasto) |
| Ernest Bandrowski             | Lud. Birkenmajer (Czernichów) |
| Franciszek Bartonec (Siersza) | Jan Blauth (Lwów)             |

Franciszek Blocki (Lwów)  
 Franciszek Błoński (Spiczynce,  
 p. Lipowiec, gub. kijowska)  
 Józef Maryan Bocheński  
 Zygmunt Bośniacki (San Giu-  
 liano pod Pisą)  
 Julian hr. Brunicki (Podhorce)  
 Andrzej Bryk (Chyrów)  
 Józef Brzeziński  
 Odo Bujwid  
 Franciszek Chłapowski (Poznań)  
 Andrzej Chramiec (Zakopane)  
 Stanisław Chrząszczewski  
 Edward Claus (Żywiec)  
 Napoleon Cybulski  
 Emil Dunikowski (Lwów)  
 Henryk Dziedzicki (Warszawa)  
 Czesław Dziekoński (Iwonicz)  
 Józef Dziędzielewicz (Lwów)  
 B. Eichler (Międzyrzec, guber.  
 siedlecka)  
 Zygmunt Fischer  
 Wilhelm Friedberg (Rzeszów)  
 Tadeusz Garbowski  
 Ks. Ant. Głodziński (Tarnopol)  
 Walenty Głowiński (Jarosław)  
 Emil Godlewski  
 Stanisław Goliński  
 Józef Grzybowski  
 Leon Guńkiewicz (Wadowice)  
 Bronisław Gustawicz  
 Roman Gutwiński  
 Franciszek Hahn (Bochnia)  
 J. Hawrysiwicz (Ożydów, Galic.)  
 Leopold Jacobi (Pilzno)  
 Edward Janczewski  
 Stefan Jentyś

Franciszek Kamiński (Odessa)  
 Franciszek Karliński  
 Andrzej Kędzior (Lwów)  
 Waleryan Klecki  
 Stan. Klemensiewicz (Lwów)  
 Mikołaj Kobryn (Turka)  
 Stan. Kontkiewicz (Dąbrowa)  
 Michał Kornella (Jasło)  
 Szczęsny Kreutz  
 Władysław Kuleczyński  
 Wacław Laska (Lwów)  
 Lew Lemoch (Stryj)  
 Henryk Lgocki (Częstochowa)  
 Władysław Lubomeński  
 Michał Lempicki (Sielec)  
 Jarosław Łomnicki (Kołomyja)  
 Maryan Łomnicki (Lwów)  
 Ks. Jan Markow (Smolnik ad  
 Baligród)  
 Władysław Montessor (Kozin)  
 Edward Niezabitowski  
 Julian Niedźwiecki (Lwów)  
 Leon Nowakowski (Czernichów)  
 Aleksander Nowicki  
 Fran. Nowosielski (Stanisławów)  
 Karol Olszewski  
 Stanisław Olszewski (Lwów)  
 Józef Paczowski (Cherson)  
 Józef Mikułowski-Pomorski  
 (Dublany)  
 Stan. Przybyłowski (Krzyworo-  
 wnia w Galicyi)  
 Mar. Raciborski (Dublany)  
 Bronisław Radziszewski (Lwów)  
 Antoni Rehman (Lwów)  
 Józef Rostafiński  
 Maurycy Rudzki

|                                       |                                                           |
|---------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
| Michał Rybiński                       | Jan Trejdosiewicz (Warszawa)                              |
| Władysław Satke (Tarnopol)            | Józef Trzebiński                                          |
| Fryderyk Schille (Rytro)              | Władysław Tyniecki (Lwów)                                 |
| Władysław Ściborowski                 | Wiktor Uhlig (Praga)                                      |
| Józef Siemiradzki (Lwów)              | Henryk Walter                                             |
| Tadeusz Sikorski                      | Jan Werchratski (Lwów)                                    |
| Tomasz Słomski (Lwów)                 | Antoni Wierzejski                                         |
| Stanisław Smreczyński                 | Tad. Wiśniowski (Lwów)                                    |
| Jan Snieżek (Tarnów)                  | August Witkowski                                          |
| Zygmunt Sobolewski (Kołomyja)         | Eustachy Wołoszczak (Lwów)                                |
| Gustaw Steingraber                    | Józef Wyczyński (Truskawiec)                              |
| Stefan Stobiecki                      | Józef Zaborski (Horodenka)                                |
| Leon Syroczyński (Lwów)               | Józef Zagórski (Przemyśl)                                 |
| Władysław Szajnocha                   | Edmund Załęski (Trzykosa, p.<br>Klimontów, gub. radomska) |
| Jan Sznabl (Warszawa)                 | Hugo Zapałowicz (Wiedeń)                                  |
| Jan Sztoleman (Warszawa)              | Stanisław Zaręczny (Wiedeń)                               |
| Kazimierz Szule (Dublany)             | Bron. Znańciewicz (Warszawa)                              |
| Wawrzyniec Teisseyre (Buka-<br>reszt) | Rudolf Zuber (Lwów)                                       |
| Franciszek Tomaszewski (Sam-<br>bor)  | Czesław Zubrzycki (Rzeszów)                               |
|                                       | K. Żukowski (Podmonostarek)                               |

Prace tej Komisji są rozdzielone na 5 sekcji pod kierunkiem;  
1) *meteorologiczna*, prof. Karlińskiego; 2) *geologiczna*, prof.  
Kreutz; 3) *botaniczna*, prof. Rostafińskiego; 4) *zoologiczna*,  
prof. Kulczyńskiego; 5) *rolnicza*, prof. Godlewskiego.

## II. Komisya antropologiczna.

**Przewodniczący:**

Napoleon Cybulski

**Sekretarze:**

Władysław Demetrykiewicz

Roman Zawiliński

**Członkowie:**

Jan Baudouin de Courtenay (Pe-  
tersburg)

Jan Biela (Drohobycz)  
Piotr Bieńkowski

- Gerson Blatt (Brody)  
Franciszek Bylicki  
Jan Bystróż  
Stanisław Ciszewski (Warszawa)  
Napoleon Cybulski  
Adolf Cerný (Hradec Kralowe)  
Włodzimierz Demetrykiewicz  
Tadeusz Dowgird (Plenborg,  
gub. Kowieńska)  
Władysław Dybowski (Niańków  
na Litwie)  
Bolesław Erzepki (Poznań)  
Michał Federowski (Podol, gub.  
wileńska)  
Zygmunt Gloger (Jeżów)  
Józef Grejert (Czestochowa)  
Michał Greim (Kamieniec Po-  
dolski)  
Iwan Franko (Lwów)  
Wojciech Grzegorzewicz (Stryj)  
Bronisław Gustawicz  
Henryk Hoyer  
Julian Talko-Hryncewicz (Troj-  
ekosawsk, Syb. wsch.)  
Jan Karłowicz (Warszawa)  
Feliks Kopera  
Władysław Kosiński  
Kazimierz Kostanecki  
Władysław Kryże (Warszawa)  
Ludwik Krzywicki (Warszawa)  
Leonard Lepszy  
Erazm Majewski (Warszawa)
- Leonard Masing (Dorpat)  
Karol Mátyás (Tarnobrzeg)  
Ernest Muka (Freiberg w Sa-  
ksonii)  
Czesław Neymann (Winnica)  
Zyg. Noskowski (Warszawa)  
Wład. Olechnowicz (Lublin)  
Tadeusz Pilat (Lwów)  
Bolesław Popowski (Winnica)  
Karol Potkański  
Wład. Przybysławski (Uniż)  
Zygmunt Radziwiński (Siwki)  
Jan Różwadowski  
Józef Rostańniaki  
Maurycy Rudzki  
Edward Rulikowski (Lachny)  
Jerzy Sauerwein (Banteln w Ha-  
nowerze)  
Władysław Ściborowski  
Ks. Wład. Siarkowski (Kielce)  
Ludwik Stieda (Królewiec)  
Jan Świętek  
Włodzimierz Tetmajer  
Józef Tretiak  
Maryan Udziela (Janów)  
Seweryn Udziela (Wieliczka)  
Piotr Umiński  
Zygmunt Wierzchowski (Sambor)  
Zygmunt Wolski (Warszawa)  
Adam Zakrzewski (Warszawa)  
Roman Zawiliński  
Michał Żmigrodzki (Sucha)

### III. Komisya bibliograficzna.

Przewodniczący:  
Władysław Natanson

Zastępca Przewodniczącego:  
Kazimierz Kostanecki

Sekretarz:  
Tadeusz Estreicher

#### Członkowie:

|                                                  |                                               |
|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| Ernest Bandrowski                                | Franciszek Karliński                          |
| Adolf Beck (Lwów)                                | Stanisław Kepiński (Lwów)                     |
| Ludwik Birkenmajer (Czernichów)                  | Leon Klecki                                   |
| Adam Bochenek                                    | Waleryan Klecki                               |
| Tadeusz Browicz                                  | Kazimierz Kostanecki                          |
| Stanisław Chelchowski (Chojnowo przez Przasnysz) | Szczęśny Kreutz                               |
| Franciszek Chłapowski (Poznań)                   | Feliks Kucharzewski (Warszawa)                |
| Stanisław Ciechanowski                           | Antoni Kuczyński (Warszawa)                   |
| Napoleon Cybulski                                | Władysław Kulczyński                          |
| Samuel Dickstein (Warszawa)                      | Wacław Laska (Lwów)                           |
| Józef Eismond (Warszawa)                         | Leon Marchlewski                              |
| Tadeusz Estreicher                               | Józef Morozewicz (Warszawa)                   |
| Jan Franko (Lwów)                                | Władysław Natanson                            |
| Emil Godlewski sen.                              | Julian Nowak                                  |
| Emil Godlewski jun.                              | Karol Olszewski                               |
| Wład. Gosiewski (Warszawa)                       | Bronisław Pawlewski (Lwów)                    |
| Władysław Heinrich                               | Karol Potkański                               |
| Henryk Hoyer sen. (Warszawa)                     | Adam Prażmowski                               |
| Henryk Hoyer jun.                                | Jan Pruszyński (Warszawa)                     |
| Maryan Jakowski (Warszawa)                       | Kazimierz Rogóyski (Chojnowo przez Przasnysz) |
| Edward Janczewski                                | Eugeniusz Romer (Lwów)                        |
| Wład. Janowski (Warszawa)                        | Józef Rostański                               |
| Stefan Jentys                                    | Maurycy Paweł Rudzki                          |
|                                                  | Józef Rychter (Lwów)                          |

|                              |                                |
|------------------------------|--------------------------------|
| Bronisław Sawicki (Warszawa) | August Witkowski               |
| Julian Schramm               | Augustyn Wróblewski            |
| Michał Siedlecki             | Stanisław Wroński (Warszawa)   |
| Wacław Sobierański (Lwów)    | Stanisław Zaremba              |
| Jan Sosnowski                | Jan Zawidzki (Ryga)            |
| Władysław Szajnocha          | Bronisław Znatowicz (Warszawa) |
| Antoni Wierzejski            | Kazimierz Żorawski             |



## Stacya Naukowa w Paryżu.

Biblioteka Polska (6. Quai d'Orléans).



Komitet miejscowy: Teodor Jełowicki, przewodniczący;  
Władysław Mickiewicz, sekretarz; Adolf d'Avril, O. Lu-  
dwik Lesceur, Gustaw Pawłowski, Józef Rusteyko.  
Adjunkt: *Vacat*.  
Zastępca Adjunkta: Daniel Śliwicki.





# BIBLIOTEKA.

Bibliotekarz: Dr. Stanisław Windakiewicz.

---

## BIURO AKADEMII.

---

(Według §. 23. Statutu Biuro znajduje się pod zarządem Sekretarza Generalnego).

(Godziny urzędowe od godz. 10—1).

### SKŁAD:

Adjunkt: *Vacat.*

W zastępstwie: Józef Rydel.

Podskarbi: Wilibald Ślęczkowski.

Rachmistrz: Bolesław Antoniewicz.

Dyurniści: Jan Pęcak i Herkulan Weigt.

Woźny: Ludwik Słowiński.

---

**Sprzedaż wydawnictw znajduje się**  
w Księgarni Spółki Wydawniczej Polskiej w Krakowie (Pałac Spiski).

---

BIBLIOTEKA  
Instytutu Farmacji  
i Chemii Farmaceutycznej  
Akademii Medycznej  
w Warszawie

BIBLIOTEKA  
Instytutu Farmacji  
i Chemii Farmaceutycznej  
Akademii Medycznej  
w Warszawie

Instytut Farmacji  
i Chemii Farmaceutycznej  
Akademii Medycznej  
w Warszawie

Instytut Farmacji  
i Chemii Farmaceutycznej  
Akademii Medycznej  
w Warszawie

Instytut Farmacji  
i Chemii Farmaceutycznej  
Akademii Medycznej  
w Warszawie

Instytut Farmacji  
i Chemii Farmaceutycznej  
Akademii Medycznej  
w Warszawie

POSIEDZENIE PUBLICZNE  
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

dnia 30 maja 1901.

PODREDNIKI PUBLIKACJI  
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

Warszawa 1997

# I.

## PRZEMÓWIENIE

JEGO EKSCELENCYI ZASTĘPCY PROTEKTORA

Dra JULIANA DUNAJEWSKIEGO.

---

Szanowni Członkowie Akademii Umiejętności!

Czynności Akademii w roku ubiegłym pozostawały w ścisłym związku z rocznicą założenia Uniwersytetu. Świadczą o tem doniosłe publikacye, tego rodzaju jak n. p. monografia prof. Birkenmajera o Koperniku, albo dzieło księdza prof. Fijałka o Jakóbie z Paradyża, przynoszące tyle nowych wiadomości o najważniejszej epoce rozwoju naszego Uniwersytetu.

Świadczy o tem dalej tak znakomite dzieło jak „Katedra na Wawelu“ prof. Tadeusza Wojciechowskiego, dedykowane Uniwersytetowi.

Znamiennem jest także, że prezes Akademii Umiejętności (wybrany w tym pamiętnym roku rektorem Uniwersytetu), połączył w swej osobie kierownictwo dwóch naszych najwyższych instytucyi naukowych. A składając od siebie Uniwersytetowi obszerne dzieło — zawierające rezultaty kilkudziesięcioletniej pracy

życia — ofiarował tem samem społeczeństwu dzieło, mogące szerokim warstwowo uprzystępnąć najcenniejszą spuściznę, pozostałą nam z naszej przeszłości.

Tak więc należy z pewną pociechą zaznaczyć, że dzięki nietylko wymienionym, ale i wielu innym pracom, wydanym w roku ubiegłym, zajaśniała nauka polska pod koniec zeszłego wieku silnym blaskiem.

Godzi się też wobec tego wypowiedzieć nadzieję, że i w rozpoczynającym się stuleciu powiedzie się usiłowaniam Akademii spotęgować jeszcze silniej ten jasny promień umiejętności i ogarnąć tem światłem całe nasze społeczeństwo.

Niechajby to społeczeństwo obznajomiło się nietylko z samymi rezultatami badań, do których uczeni mężowie w swoich pracach dochodzą, ale niechby także umiało skorzystać należycie z tego przykładu, jakiego mu dostarcza metoda naukowej pracy.

Niechby przejęło się uczuciem, jak dalece jest koniecznym zachowywanie wszędzie i zawsze należytej miary i trzeźwego sądu, głównych warunków powodzenia.

Niechby przejęło się przekonaniem, że do wszelkiego korzystnego rezultatu dochodzi się tylko cierpliwą i wytrwałą pracą, której owoce może późno, ale za to z całą pewnością dojrzewają.

Niechby wreszcie idąc za przykładem nauki, która zarówno w świecie moralnym, jak i fizycznym odszukuje prawa harmonii i zgody, umiało i w swoim łonie wytworzyć i ustalić tę łączność i harmonię, bez których wątplą i kruchą jest wszelka budowa.

W imieniu i w zastępstwie Jego Ces. i Król. Wys. Arcyksięcia Protektora otwieram posiedzenie.

## II.

### PRZEMÓWIENIE

PREZESA J. E. STANISŁAWA Hr. TARNOWSKIEGO.

---

Przedewszystkiem, kiedy Akademia pierwszy raz widzi w swoich murach Waszą Eminencyę w nowym charakterze najwyższego w Kościele dostojenstwa, niech mi wolno będzie złożyć dzięki za ten zrobiony nam zaszczyt, a przy nim pospołu z całym krajem i narodem, na który blask tej godności spada, wyraz żywej radości i hołd powinnych gorących życzeń. Oby ta kardynalska purpura na barkach polskiego Biskupa, była dobrą wróżbą na wiek, który się począł, dla polskiego kościoła i dla społeczeństwa.

Wiek, który się rozpoczął! Stoimy na przejściu z jednego wieku na drugi. — Nie myśli się o tem w zwykłym trybie codziennego życia, nie czuje się w wypadkach; niema żadnej zmiany widzialnej. A jednak jest w każdym umyśle pytanie, w każdym sercu wzruszenie. Stoimy na wstępie do czegoś niewiadomego, tajemniczego; wiemy, że stoimy we wrotach: ale co będzie w głębi, co tam znajdziemy, jak wyjdziemy

z tego budynku, który zacznie się wznosić, a okaże się czym? czy przybytkiem myśli i woli Bożej, czy labiryntem krętych i ciemnych manowców. Pociąg kolei żelaznej wjeżdża w tunel, bardzo długi; rozpoznać w nim, przejrzeć przed siebie próżne usiłowanie.

Ale pociągi przebywają tunele, a po drodze spotykają otwory i światła, wskazujące im drogę. Straszny był ten, w który nasz pociąg wjeżdżał przed stu laty: czarny jak noc, smutny jak śmierć. Przebyliśmy go nie bez przypadków, lecz bez skaleczeń, aleśmy przebyli, i na jego drugiej stronie jesteśmy nie bez szwanku, ale jesteśmy, uszkodzeni ale żywi. Były w nim otwory, które nam dostarczały powietrza na oddech, były światła, które rozjaśniały drogę. Był nad podróżnymi Bóg, Jego opieka i Jego wiara; była miłość ojczyzny, i wierność, i świadoma stateczna wola tej wierności. Ze światła jednym i jasnym, była nauka i literatura. Wiek ubiegły był okropny, ale był tak obfity w wielkie umysły i wielkie dusze, że żegna się go z żalem i z gorącym pragnieniem, żeby mu następny dorównał.

Okropny dla nas wogólności, dla naszej nauki i literatury, był dziwnie nieprawdopodobnie szczęśliwy. Wbrew temu, co logicznie nastąpić było mogło, było powinno, nauka i literatura w tym wieku podniosła się u nas tak wysoko, jak nigdy przedtem. Na wszystkich polach, we wszystkich kierunkach, bez wyjątku, różnica ogromna, wszędzie jest lepiej niż było. Nietylko tam, gdzie jak w poezyi, wyjątkowe dary genialnych zdolności, postawiły nas na jednym poziomie z tymi, co byli od nas nierównie wyższymi, ale w każdej nauce, w każdej gałęzi piśmiennictwa, u genialnych, u po-



etów. u Mickiewicza zwłaszcza, uderza i buduje twórczość, złączona z sumiennością w tworzeniu, z rzetelną pracą, wsparta na prawdziwej głębokiej nauce. W tym dziwnym postępie literatury i nauki jest pociecha i otucha, dowód siły życia, jej zakład i jej przybytek. Mianowski, kiedy jako rektor, otwierał szkołę Główną w Warszawie, słusznie mówił, że „oświatą narody nie tylko się zasługują i jaśnieją, ale się i z upadków dźwigają.

Nasza Akademia, na schyłku wieku dopiero mogła się przyłączyć do tej wspólnej pracy. Robotnik przedostatniej godziny może mieć swoją zasługę i cenę, jeżeli się nie lenił i w krótkim czasie zrobił, co mógł. Ale z uszanowaniem i z wdzięcznością patrzeć winien na tych, co znosili cały ciężar dnia i upału. Tak patrzy Akademia, najmłodsza z naukowych instytucji polskich, na najstarszą, najzasłużeńszą, najświetniejszą. Te uczucia chciała okazać i zaświadczyć, kiedy z pilnym staraniem i dużym nakładem podejmowała wydawnictwa ważne, by je na pięćsetną rocznicę poświęcić Uniwersytetowi Jagiellońskiemu. Z niego wyszła, z niego się zasilą, w łączności z nim żyje, żyć zawsze chce i jedynie żyć może. Świętem cywilizacji polskiej, świętem tego Uniwersytetu zamknął się pięknie wiek, dla nauki polskiej szczęśliwy: na wstępie do wieku nowego stoi ten obchód, oby jako dobra wróżba, z pewnością jako umocnienie tej łączności z całą przeszłością i całą cywilizacją świata, której Uniwersytet jest ogniwem i symbolem. Akademia to rozumie, wie, do czego ją to obowiązuje i da Bóg, za sto lat nie zapomni, jeżeli przyszłego wieku dożyje.

Z życzeniem, żeby nasz pociąg przebył ten długi tunel szczęśliwie, żeby miał w nim światło rozjaśniające, a po drugiej jego stronie znalazł się w pogodnych, słonecznych widokach, jak ci, co z ciemnego wnętrza Gotarda dostają się na rozkoszne równiny Lombardyi, wszyscy obecni niech raczą przyjąć gorące dzięki Akademii za stałą i tym razem okazaną jej życzliwość.



### III.

## **Sprawozdanie Sekretarza generalnego** z czynności Akademii od maja 1900 r. do maja 1901 r.

---

Na wczorajszym walnem posiedzeniu z powodu braku kompletu, nie zostali żadni nowi członkowie wybrani.

W roku ubiegłym Akademia poniosła ciężkie straty przez śmierć kilku bardzo zasłużonych swych członków.

Z nazwiskiem Władysława Łuszczkiewicza a łączy się wspomnienie kilkudziesięciu lat wytrwałej i bogatej w rezultaty pracy artystycznej i naukowej. Artysta malarz i zasłużony profesor krakowskiej Szkoły Sztuk Pięknych, nauczyciel Matejki i całego szeregu wybitnych malarzy polskich, Łuszczkiewicz zajął na polu historyi sztuki polskiej niezmiernie wybitne stanowisko. Nikt lepiej od niego nie znał pomników architektury, rzeźby i malarstwa rozrzuconych na całej przestrzeni naszego kraju. Albo sam, albo w towarzystwie młodszych współpracowników odbywał wycieczki naukowe i artystyczne, przerysowywał wszystkie godne

uwagi zabytki, kształcił w swych uczniach poczucie dla przeszłości i zrozumienie dawnych stylów, zagrzewał ich swą miłością dla świetnych pomników z epoki średniowiecznej. Z zawodu malarz, przerzucił się na pole historyi i tak się znakomicie rozczytał w starożytnych źródłach historyograficznych, że bez niczyjej pomocy, był w stanie odtworzyć nietylko historię budowy kościoła lub klasztoru, lecz także przedstawić losy fundacji, której wyrazem był badany przez niego zabytek architektoniczny. Kraków i jego budowle, świeckie i kościelne, jego muzea i skarby artystyczne nikomu nie były lepiej znane jak ś. p. Łuszczkiewiczowi. Marzył on ciągle o wyczerpującej historii dawnego Krakowa, i wiele w tym kierunku działał i publikował. Odznaczony godnością doktora honorowego Uniwersytetu Jagiellońskiego zmarł niedoczekawszy się publicznego ogłoszenia tego hołdu, jaki Senat Akademicki postanowił mu złożyć z powodu jubileuszu Wszechnicy krakowskiej. Akademia zachowa dla pamięci Władysława Łuszczkiewicza tę cześć i miłość, jaką z nią dzieli i inne naukowe instytucje krakowskie, a których widowym znakiem będzie tablica pamiątkowa umieszczona na kościele Panny Maryi, dzięki inicjatywie Towarzystwa Miłośników historii i zabytków Krakowa.

Pogrzeb Władysława Wisłockiego zasłużonego kustosa Biblioteki Jagiellońskiej odbył się w przeddzień uroczystości jubileuszu Uniwersyteckiego. Już Kraków roił się od zagranicznych gości przybyłych na niezwykłą uroczystość, gdy nad grobem jednego z najlepszych znawców dziejów szkoły Jagiellońskiej

przemawiał prof. Morawski, autor napisanej z powodu Jubileuszu Historii Uniwersytetu krakowskiego dając w serdecznych słowach wyraz żalowi, jaki napelił naukowe społeczeństwo polskie na wieść o przedwczesnym zgonie długoletniego badacza i czytelnika dawnych kodeksów pozostałych w spuściznie po pierwszych jagiellońskich profesorach. Skromny i cichy nie wysuwał się ś. p. Wisłocki na pierwszy plan, ale mimo to każdy, swój i obcy, który w Krakowie dla pracy umiejętnej przebywał, nie mógł się obejść bez jego pomocy. Wielki znawca dawnych rękopisów, obeznany jak mało kto ze średniowiecznym pisarstwem, łączył wytrwałość potrzebną dla ułożenia katalogu rękopisów lub wydawnictwa średniowiecznych tekstów, z żywym i plastycznym sposobem przedstawienia, na tle wypadków dziejowych, wybitnej osobistości, zwłaszcza jeżeli się ona w czemkolwiek wiązała z losami Uniwersytetu.

Wielki przyjaciel Żegoty Paulego, przypominał go Wisłocki w niejednym szczególe, niestety niedorównał mu długowiecznością, umierając w chwili, kiedy świat naukowy tyle jeszcze przywiązywał nadziei do jego działalności i osierocając Bibliotekę Jagiellońską i jej oddział rękopiśmienny, właśnie, gdy zamierzał głosić drukiem III tom katalogu, do którego już oddawna przygotowywał materiał.

Śmierć Józefa Kleczyńskiego dotknęła w różnym stopniu Akademię i Uniwersytet. Wydział prawny utracił w nim sumiennego profesora, Akademii ubył jeden z nielicznych przedstawicieli mało dotąd u nas uprawianego, a tak ważnego kierunku statystyki historycznej. Niezwykłej miary i charakteru publicysta,

Józef Kleczyński, zanim jeszcze objął katedrę uniwersytecką, zapoznał się gruntownie ze stanem aktualnym naszego kraju i umiał wprowadzić do owego nauczania ten związek pomiędzy teorią i praktyką, który jego wykładem szczególniejszą zapewniał wartość. Jako Dyrektor miejskiego biura statystycznego, rozwinął tę instytucję na stopę europejską, i nie zadawalniając się badaniem terażniejszości pod względem statystycznym, podnosił ustawicznie kozieczność obliczenia ludności polskiej w różnych epokach historycznych, dając do tego w pracach ogłaszanych w Akademii pierwszą ściśle naukową podstawę. Nadwątlone od lat paru zdrowie nie pozwoliło śp. p. Kleczyńskiemu doprowadzić rozpoczętego dzieła do ostatecznego rezultatu, ale wpływ jego nauczania nie pozostał bez śladów, i kilku jego uczniów pracuje dalej w kierunku i po myśli swojego mistrza, a to uprawiając statystykę bądź w zastosowaniu do potrzeb aktualnych, bądź odpowiednio do wymagań nauk historycznych.

Uchwalając przedstawić ks. Maryana Morawskiego na swego członka, Akademia spełniła, acz niewątpliwie zapóźno, tylko ciążący na niej obowiązek wobec myśliciela i uczonego tak niezwyklej miary. I nie ulega wątpliwości, że na wczorajszym posiedzeniu administracyjnym wybór ten byłby uzyskał jednogłośnie. Niestety ten, którego imię i działalność dodałaby Akademii niemało blasku, przed kilku tygodniami odprowadzony został na miejsce wiecznego spoczynku. Społeczeństwu naszemu ks. Morawski znanym był głównie jako filozof. Książki jego miały pokup niezmierny a wszyscy pamiętamy owe „Wieczory nad Lemanem“ w których

forma dyalogowa zapożyczona z *Causarias florentines* Kłaczkowski miała czytelnikom zapoznanie się z najważniejszymi zagadnieniami z dziedziny wiary i filozofii.

Zmarły był jeszcze znakomitym teologiem i z pewnością jednym z najwybitniejszych przedstawicieli u nas tej nauki. Treść ostatniego owego dzieła: „O świętych obcowaniu“ wyłożył śp. ks. Morawski na Styczniowym posiedzeniu Wydziału historyczno-filozoficznego. Był to ostatni występ znakomitego uczonego, którego umysł nie poddawał się do końca fizycznej niemocy i poruszał się ze zdwojoną energią w nadwątleniu od lat już kilku ciele.

**Wydział filologiczny** wydał w roku ubiegłym trzy tomy *Rozpraw*, mianowicie XXX, XXXI i XXXII i rozpoczął druk dwu dalszych t. j. XXXIII i XXXIV. Oprócz tego do zakresu wydawnictw Wydziału filologicznego z ubiegłego roku należy praca ks. prof. Fijałki p. t. „Mistrz Jakób z Paradyża“ i dwa tomy „Słownika gwar polskich“ J. Karłowicza (I od A—F, II F—K).

Na posiedzeniach Wydziału filologicznego przedstawiono następujące prace:

Z zakresu etnologii p. K. Potkański podał treść swej pracy p. t. „Badania historyczne i etnologiczne nad rozsiadaniem plemion polskich“; prof. J. Rozwadowski przedstawił i objaśnił ułożoną przez siebie mapę języka litewskiego w gubernii wileńskiej.

Do zakresu historii języka polskiego należą dwie prace p. Stanisława Dobrzyckiego „O tak zwanem mazurowaniu w języku polskim“ i „Samogłoski nosowe w języku polskim, kaszubskim i połabskim

Cz. I<sup>4</sup>, jakoteż rozprawa prof. Aleks. Brücknera p. t. „Drobne zabytki polszczyzny średniowiecznej, Cz. II<sup>4</sup>“.

Do zakresu historyi literatury i kultury należą prace: J. Tretiaka: „O dumach kozackich, ich pierwotny i późniejszy charakter“; M. Kawczyński: „Amor i Psyche w baśniach, Cz. I. Baśni odnoszące się do powieści o Amorze i Psyche. Cz. II. Teorye o tworzeniu się baśni“; St. Dobrzyckiego: „Studia nad średniowiecznem piśmiennictwem polskiem“; K. Hecka: „Literacka działalność Szymona Szymonowicza“ i „Kto jest autorem Roksolanek wydanych pod imieniem Szymona Zimorowicza“, wreszcie J. Tretiaka: „O Głosie Wolnym Leszczyńskiego. Kwestya genezy“.

Z zakresu filologii klasycznej przedstawione były prace: St. Schneidra: „Studia filologiczne nad rozwojem oświaty greckiej w V w. przed Chr.; M. Kawczyńskiego „Apulejusza powieść: Amor i Psyche. Tłómaczenie, rozbiór i objaśnienie“; K. Morawskiego „Rhetorum romanorum ampullae“.

Bibliografia Polska w opracowaniu Dyrektora K. Estreichera postępuje nieustannie. W ciągu ubiegłego roku wydrukowano z tomu XVIII arkuszy 42 (25—66).

Komisya do badania dziejów literatury i oświaty w Polsce gromadziła w dalszym ciągu odpowiednie materyały w dawniej już rozpoczętym X. tomie archiwum. W roku ubiegłym umieszczono tam „Protokoły procesu X. Antoniego Czarnkowskiego“ z r. 1549; „Wizytę szkół gimnazyalnych w czterech nowych departamentach księstwa warszawskiego“ z r. 1810, wreszcie pięć nieznanych dotąd listów Łukasza



Górnickiego. „Protokoły“ i „Wizytę“ opracował p. A. Karbowski. Listy Górnickiego odnalazł i wydał p. A. M. Kurpiel. Wobec licznych zapowiedzianych lub nadesłanych prac z zakresu dziejów szkolnictwa Komisya ułożyła odezwę, dotyczącą metody i głównych zagadnień, które należy uwzględnić w badaniach na tem polu. Odezwa zwrócona głównie do pedagogów, zredagowana przez p. A. Karbowskiego, uzupełniona przez p. Siedleckiego kwestyonaryuszem, ukazała się na razie w czasopiśmie „Muzeum“, organie nauczycieli szkół wyższych. Niebawem rozesła ją Komisya do wybitniejszych osób i stowarzyszeń, mogących poprzeć pracę na polu dziejów wychowania. Przedstawiono szereg odpisów historyczno-pedagogicznych dokumentów, które jednak potrzebują jeszcze umiejętnego obrobienia i objaśnienia. Z zakresu studyów ściślej związanych z właściwą historią piśmiennictwa należy zapisać, że p. Roman Pleniewicz nadesłał w ostatnich dniach rękopis Materyałów do biografii Jana Kochanowskiego, o których opracowanie dla Archiwum prosiła go Komisya.

Biblioteka Pisarzy polskich. W ciągu roku 1900/901 wyszły następujące tomy Biblioteki Pisarzy polskich: Martini Cromeri Polonia 1578 i Jodoci Ludovici Decii De Sigismundi Regis temporibus 1521 (wydał prof. Czermak); Bartosza Paprockiego: Dwie broszury polityczne z lat 1587 i 1588 (wydał prof. Czubek) i Stanisława ze Szczodrkowic: Rozmowa pielgrzyma z gospodarzem 1549 r. (wydał Z. Celichowski). Na ostatnim posiedzeniu uchwalono przystąpić do wydawnictwa dzieł Piotra Kochanowskiego oraz Kazań

sejmowych Skargi. Wydania podjęli się pp. Lucyan Rydel — Kochanowskiego i Dr. St. Windakiewicz — Skargi.

Komisya językowa udzieliła zasiłków na wycieczki i badania językowe pp. Muce, Steinowi i Witkowi. Materyały, zebrane przez p. Steina w okolicach Wadowie znajdują się w posiadaniu Komisyi; zaś pp. Muka i Witek zmuszeni byli odłożyć swe wycieczki do najbliższych feryi; rozpoczęła w jesieni 1900 druk wydawnictwa p. t. „Materyały i prace Komisyi językowej“. Zeszyt pierwszy zawiera: 1. Jan Witek, Teksty i spostrzeżenia gwaroznawcze z północno-wschodniej okolicy Tarnowa; 2. Tomasz Gawin, Teksty Zaczarnieńskie; 3. Wojciech Janczy, Gwara Sromowiec wyżnich; 4. Jan Rozwadowski, Mapa języka litewskiego w gubernii Wileńskiej; 5. Jan Rozwadowski, Szkice wymowy (fonetyki) polskiej; 6. Jan Baudouin de Courtenay, Wskazówki dla zapisujących materyały gwaroznawcze polskie; 7. Zygmunt Celichowski, Glossy botaniczne polskie; 8. Nehring Władysław, Pierwsze sprawozdanie z prac nadesłanych na konkurs im. Lindego. Prace przygotowawcze do wydania słownika staropolskiego są na ukończeniu i znajdują się, jak dotąd, pod kierownictwem prof. Jana Baudouina de Courtenay.

Komisya historii sztuki. W roku ubiegłym podobnie jak w poprzednich latach Komisya zajmowała się wszystkimi działami sztuki.

Z zakresu architektury opracował p. Kazimierz Mokłowski cerkiew w Ławrowie z wybitnymi

cechami romańskiego stylu najdalej na Wschód posunięty zabytek. Prof. Maryan Sokołowski zajął się ruinami zamku w Mirze wystawionego prawdopodobnie przez Jerzego Hinicza koło r. 1490. P. Grzegorz Worobjew opracował, w dalszym ciągu swoich studyów nad architektonicznymi zabytkami Mazowsza, kościoły z XV w. w Makowie, w Różanie, w Rozsochatem, Kościelnem a nadto kościół w Andrzejewie z XVI w., fundowany przez Krzyckiego. W końcu p. Zygmunt Hendel przedłożył w dokładnych rysunkach rekonstrukcyę Zamku w Tęczynie, opartą na śladach dotąd dochowanych. Odtworzył jego gotyckie baszty i całą wspaniałą a różnorodną architekturę renesansową XVI w., pochodzącą widocznie z epoki restauracyi przedsięwziętej r. 1570 przez Jana Tęczyńskiego, kasztelana wojnickiego. Cały widok Zamku przez p. Hendla opracowany wiernie aż do szczegółów, gdzieniegdzie dla braku materiału uzupełniony w duchu polskiego Odrodzenia daje nam materiał nowy i ważny do historyi renesansu w Polsce.

Do historyi rzeźby odnoszą się komunikaty dra St. Tomkowicza, Franciszka Chłapowskiego, dra Franciszka Piekosińskiego, Grzegorza Worobjewa, Aleksandra Borawskiego oraz p. Ludwika Puszcza. Komunikaty podają nam wiadomości przeważnie o grobowcach XV i XVI w., o grobowcu kustosza Franciszka, nowo odkrytym, o grobowcach w kościołach w Makowie i Andrzejewie na Mazowszu, o figurze Matki Boskiej wykonanej w drzewie, z końca XIV lub początku XV w. znajdującey się w Muzeum dyecezyalnem poznańskim, o płaskorzeźbie w kościele N. M. P. in Summo w Po-

znaniu, o biuście marmurowym królowej Marysienki w letnim ogrodzie w Petersburgu.

Do historii malarstwa odnosił się komunikat p. K. Potkańskiego o obrazach, które w latach 1414—1445 wykonano dla kollegiaty łączyckiej. P. Józef Smoleński podał dokładniejszy opis bardzo interesującego obrazu freskowego w kaplicy Zamkowej w Lublinie odkrytego r. 1899. Stosunki Polaków z malarzami i rytownikami niderlandzkimi opracował Prof. Jerzy hr. Mycielski a głównie stosunek ks. Bogusława Radziwiłła i Krzysztofa Opalińskiego do Łukasza Vorstermana. Dr. Feliks Kopera podał wiadomość o portretach Stefana Batorego w Galleria Pitti i kardynała Jerzego Radziwiłła w Galleria Corsini we Florencyi. P. St. Witkiewicz przedstawił zbiór drzeworytów ludowych, a p. M. Bersohn nadesłał ryciny kolorowe ze scenami z żywota Św. Stanisława Kostki. Prof. Maryan Sokołowski przedkładał dalsze studia nad malarstwem miniaturowym w Polsce z XI i XII w. oraz XV stulecia. P. Janowski podał wiadomość o miniaturach kościoła i kollegiaty w Łasku z herbami Łaskich.

W zakres przemysłu artystycznego wchodziły komunikaty p. Leonarda Lepszego o klejnotach polskich z XV w., p. Antoniego Szutinasa o złotniczych zabytkach skarbu katedralnego i kościoła Św. Piotra w Wilnie, p. Bersohna o skarbcu katedry Płockiej i pięknej renesansowej płaskorzeźbie trybowanej z XVI w. i tegoż praca o armatach w Nieświeżu, p. Zielińskiego o chrzcielniczy Św. Jana w Toruniu, ks. Warki o dzwonie w kościele w Potoku Wielkim w diecezji lubelskiej z r. 1505, p. Fournier z Lyonu o pasach polskich

fabrykowanych w Lyonie w XVIII w., pp. Piekosińskiego i Odrzywolskiego o kaflach znalezionych w Oświęcimiu.

Wybitne znaczenie ma przedłożona Komisji praca Dra Władysława Łozińskiego o ormiańskim epilogu sztuki złotniczej. Autor opracował archiwalne zapiski i zabytki ormiańskiego złotnictwa, dając nam obraz jego świetności na schyłku XVII w.

**Wydział historyczno-filozoficzny.** Z publikacyj Wydziału ukazały się w roku ubiegłym dwa tomy Rozpraw XXXIX i XL, z których pierwszy liczy 25 a drugi 26 arkuszy druku. W toku są: 1) Rozpraw tom XLI z pracami pp. Stanisława Zakrzewskiego, Franciszka Bujaka, Wojciecha Kętrzyńskiego i Stanisława Estreichera; tom ten obejmuje 16 arkuszy druku; 2) Rozpraw tom XLII, w którym prace pp. Antoniego Prochaski i Wojciecha Kętrzyńskiego wypełniają dołąd 5 arkuszy.

Dzieło prof. Wojciechowskiego p. t. Kościół katedralny w Krakowie ukazało się na widok publiczny w przeddzień jubileuszu Uniwersytetu Jagiellońskiego i należy tak z powodu swej treści jak wspaniałego wydania do najbardziej wybitnych publikacyj akademickich z roku przeszłego.

Tom IIIci Rycerstwa Polskiego drukuje prof. Piekosiński własnym nakładem. Wydział jednak chcąc ułatwić dalszy druk dzieła, którego dwa pierwsze tomy zostały wydane kosztem Akademii, przyznał autorowi znaczniejszą subwencję.

Prace czytane lub streszczone na miesięcznych po-

siedzeniach Wydziału odnoszą się do następujących przedmiotów:

Różnorodnym działom historii polskiej w średnich wiekach poświęcone są rozprawy: p. Franciszka Piekoskińskiego „Rycerstwo polskie wieków średnich t. III“, p. K. Krotoskiego: „Wyniki krytyki źródeł historycznych dotyczących kwestyi św. Stanisława biskupa krakowskiego“, p. K. Potkańskiego: „Kasztelanie Wielkopolskie w najdawniejszej dobie swego istnienia“, p. F. Konecznego: „Geneza stanu chłopskiego w Polsce“, p. A. Prochaski: „Lenna i maństwa na Rusi i Podolu“

Ważnego działu historii ekonomicznej polskiej dotyka p. Adam Szelański w pracy p. t.: „Pieniądz i przewrót cen w Polsce w XVI i XVII w.“. Cenny przyczynek do statystyki historycznej naszego kraju stanowi rozprawa p. Wł. Czerkawskiego: „Ludność Wołynia z końcem XVI w.“ Do dziejów Uniwersytetu Jagiell. i wczesnego humanizmu w Polsce należą prace p. St. Krzyżanowskiego: „Poselstwo Kazimierza W. do Awinionu w sprawie założenia Uniwersytetu w Krakowie“, oraz ks. Fijałka: „Ze studyów: Polonia apud Italos scholastica; Lasociana I“. Ważnymi przyczynkami do historii fundacyj kościelnych w Polsce są rozprawy p. K. Potkańskiego: „Kollegiata w Opatowie“ i p. St. Zakrzewskiego: „Najdawniejsze dzieje klasztoru Cystersów w Szczyrzycu“.

W zakres prawa polskiego wchodzi obszerna praca p. St. Kutrzeby: „Sądy ziemskie i grodzkie w wiekach średnich, I Województwo Krakowskie (1374—1501)“. Geografia historyczna reprezentowana jest przez rozprawy p. W. Kętrzyńskiego: „Klaudjusza Ptolome-

usza Germania Wielka i Sarmacya nadwiślańska“, oraz p. Fr. Bujaka: „Kalimach i znajomość państwa tureckiego w Polsce około początku XVI w.“. Z dziedziny ekonomii politycznej miał odezyc p. A. Krzyżanowski: „Teorya Maltusa“. Ks. Morawski w streszczeniu swej pracy: „Kiedy wzmianka o Świętych obcowaniu weszła w symbol wiary“ poruszył bardzo ciekawe zagadnienia z dogmatyki historycznej. P. Wł. Abraham poruszył w swem sprawozdaniu „O rękopisie miniaturowym w Cividale“ kilka ciekawych kwestyj z historii stosunków papiestwa z książętami ruskimi; a narzecie p. Fr. Bujak rozwinął przed nami w pracy swej: „Maszkienice wieś powiatu Brzeskiego“ obraz stosunków gospodarczych i społecznych typowej wsi polskiej od r. 1848 aż po czasy najnowsze.

Bibliografia historyczna redagowana przez prof. L. Finkla doprowadzoną została do 4go zeszytu obejmującego dział historii wewnętrznej. Pozostaje do opracowania część III, która ma uwzględnić historią polityczną oraz dodatki i wykazy do całego tego wydawnictwa.

Komisya historyczna w ubiegłym roku ukończyła II tom wydawanej przez prof. Ulanowskiego publikacyi p. t.: *Acta capitulorum nec non iudiciorum ecclesiasticorum*, w którym wydane są wypisy z aktów konsystorskich, gnieźnieńskich, łowickich i wieluńskich, jakoteż poznańskich, warszawskich i kaliskich z XV wieku i początków w. XVI; i zaraz rozpoczęła tom III, w którym pomieszczone będą także same akta płockie, wrocławskie i krakowskie wraz z in-

deksem do całej tej publikacji. Druk IV tomu »Kodeksu dyplomatycznego Małopolskiego«, wydawanego przez prof. Piekosińskiego posunął się już bardzo znacznie naprzód i dosięgnął prawie połowy wieku XV. Podjęto na nowo przerwany druk IX tomu Archiwum Komisji, w którym wydaje się Materiały do dziejów pospolitego ruszenia z lat 1497 i 1509, mianowicie spis konfiskat Jana Olbrachta po wyprawie włoskiej, który zamierzał ogłosić ś. p. Pawiński, a który uzupełniwszy materiałami z r. 1509 zebranymi przez siebie wydaje teraz Dr. Stanisław Kutrzeba. Z przygotowanych do wydania przez prof. Czerbaka historyków XVII wieku właśnie rozpoczyna się druk Dyaryusza Stanisława Oświecima. Prof. Abraham przedstawił już Komisji cały plan wydawnictwa materiałów średniowiecznych zaczerpanych z Archiwów Watykańskich, które p. t.: Monumenta Vaticana rozpocznie się w najbliższym czasie. Prace przygotowawcze do IV tomu Codicis epistolaris saec. XV, który obejmie głównie ważne formularze, postępują szybko pod kierunkiem prof. Ulanowskiego. Wydrukowane już Dyaryusze sejmowe z roku 1585 nie mogły się jeszcze ukazać na widok publiczny.

W Sierpniu r. 1900 prof. Ulanowski w towarzystwie Dr. Kutrzeby zwiedzali z polecenia Komisji archiwa kościelne w Pułtusk, Płocku i Włocławku, w celu uzupełnienia materiałów do wydawnictw „Acta ecclesiastica“ oraz „Codex epistolaris“ i zdołali zgromadzić nader ważny i interesujący materiał.

Także w kierunku fotografowania dokumentów oryginalnych z XIII i początku XIV stulecia prace



komisji postąpiły naprzód, przez zyskanie reprodukcji fotograficznych przywilejów kapituły Płockiej i Włocławskiej.

Poszukiwania w Archiwum Watykańskim tudzież w innych archiwach i bibliotekach rzymskich odbywały się dalej pod kierunkiem prof. Smolki i Abrahama. W przeszłym roku bawił w Rzymie do końca czerwca Dr. Stanisław Kętrzyński a na rok 1900/1901 wysłany został do Rzymu obok Dra Kętrzyńskiego Dr. Stanisław Zakrzewski, nadto przez styczeń r. 1901 pracował z nimi wspólnie prof. Abraham. Przedmiot pracy stanowi obecnie uzupełnianie poszukiwań w materiale źródłowym wieku XIV, czem zajmował się Dr. Abraham, tudzież dalsze poszukiwania w materiałach w. XV. Dr. Kętrzyński opracowuje regesta suplik z czasów Marcina V., a Dr. Zakrzewski regesta laterańskie Eugeniusza IV. Obok tego dla dziejów nowożytnych ukończył Dr. Zakrzewski rozpoczętą przez prof. Smolkę konsygnację niewyzyskanego dotąd działu aktów głównie z końca w. XVIII odnoszących się do historii Polski i Rosyi. Równocześnie w miarę postępu poszukiwań poczyniono liczne regesta i wypisy z aktów i przygotowywano w dalszym ciągu odpisy dla rozpoczęć się mającego wydawnictwa „*Monumenta Vaticanae Poloniae*“.

Komisja prawnicza. Praca nad gromadzeniem materiałów do nowego wydania *Voluminów legum* (okres 1506 — 1548), prowadzona przez prof. Oswalda Balzera przy współudziale Dra Przemysława Dąbkowskiego postąpiła w ubiegłym roku znacznie naprzód.

Ukończono badanie i kopiowanie aktów z ksiąg kancelaryi królewskiej, tudzież ksiąg sądowych zgromadzonych w Warszawie, zbadano księgi archiwum krajowego w Krakowie (województwo krakowskie), archiwum państwowe w Poznaniu (kilka województw wielkopolskich), tudzież archiwów centralnych w Wilnie (województwo lubelskie i ziemia chełmska) i w Kijowie (województwo podolskie). W ogóle zbadane już zostały i zużytkowane wszystkie archiwa dawnych ksiąg sądowych polskich, o ile zawierają materiały z lat 1506—1548. Z archiwów kościelnych przejrano zabytki, mieszczące się w archiwum kapitulnym i konsystorskim w Gnieźnie, oraz w takichże archiwach w Poznaniu. Z miejskich archiwów zbadano malborskie toruńskie i gdańskie: to ostatnie zwłaszcza dało materiał bardzo obfity. Z rękopisów, mieszczących się w bibliotekach publicznych, przejrano wszystkie, jakie do wydawnictwa niniejszego dostarczyć mogą materiałow: w Bibliotece Towarzystwa przyjaciół nauk i w Bibliotece Raczyńskich w Poznaniu, w Bibliotekach miejskich w Gdańsku i Elblągu, w Bibliotece gimnazjalnej w Toruniu. W pełnym toku i znacznie naprzód posuniętą jest praca nad zużytkowaniem rękopisu Biblioteki Jagiellońskiej i XX. Czartoryskich w Krakowie oraz Biblioteki Ossolińskich we Lwowie; częściowo spożytkowano już także rękopisy z Biblioteki cesarskiej w Petersburgu, tudzież jeden rękopis z Biblioteki miejskiej w Lipsku. Z Bibliotek prywatnych przerebiono cały materiał rękopiśmienny, znajdujący się w Bibliotece hr. Zamojskich w Warszawie, a zwłaszcza przechowywane tamże t. z. Teki Górskiego (29 tomów);

na ukończeniu jest też praca nad rękopisami Biblioteki Kurnickiej, która dostarczyła wielu cennych kodeksów „Tomicyanów“. Z poszczególnych rękopisów znajdujących się w prywatnym posiadaniu pozwolili też korzystać wydawcy: hr. Czarniecki z Ruska (w Poznańskim), hr. Morsztynowa w Krakowie i hr. Tarnowski w Dzikowie. W ogóle praca nad przygotowaniem materiału do wydawnictwa postąpiła o tyle, że w przyszłym roku będzie już można przystąpić do rozpoczęcia druku publikacji.

Tom VII Archiwum Komisji prawniczej ukazał się na widok publiczny. Zawiera on rozmaite redakcyje Statutu Litewskiego w opracowaniu prof. Piekosińskiego, i ułatwi odtąd znakomicie dalszą pracę nad zaniebanem dotychczas przez naukę prawem litewskim.

Roboty nad przygotowaniem dalszych materiałów do Starodawnych prawa polskiego pomników nie ustają, ale połączone są z pewnemi trudnościami, zwłaszcza co się tyczy stwierdzenia, że całkowity zasób rękopiśmiennych zabytków wyzyskany został. Komisya pragnie unikać wydawnictw dorywczych i dla tego stosunkowo do swoich środków stara się przedewszystkiem o uzyskanie wyczerpującego przeglądu wszystkich materiałów przechowanych w publicznych i prywatnych, w zagranicznych i krajowych zbiorach i bibliotekach.

Wycieczka archiwalna przedsięwzięta przez Prof. Ulanowskiego w towarzystwie Dr. Kutrzeby do rozmaitych archiwów w królestwie polskim dostarczyła nie tylko dla Komisji historycznej, ale też i dla prawniczej wiele nowych informacji o zasługujących na uwzględnienie pomników historyczno-prawnych.

**Wydział matematyczno-przyrodniczy** wydał dwa tomy Rozpraw, a dwa dalsze 39 i 40 ma na ukończeniu, stanowiąc one koniec seryi. Od 41 tomu zacznie się serya nowa w formacie druku zupełnie takim samym jak format druku biuletynu, który oddzielił się jako osobny dział i wychodzi od r. 1901 pod redakcją sekretarza wydziału.

Dnia 9. lipca 1900 r. odbyło się pierwsze posiedzenie organizacyjne, Komisji bibliograficznej Wydziału, ustanowionej w celu uczestniczenia w rozpoczynającym się, od 1 stycznia 1901 roku, międzynarodowym przedsięwzięciu katalogowania bieżącej literatury naukowej, matematyczno-przyrodniczej wszystkich krajów cywilizowanych.

Posiedzenia z d. 14, 21 i 28 stycznia 1901 r. poświęcił Wydział sprawie ujednostajnienia słownictwa chemicznego polskiego na podstawie uchwał ankiet złożonej z członków Wydziału oraz zaproszonych przez Wydział delegatów, która się zebrała w Krakowie i obradowała w dniach 15 i 16 grudnia 1900 r.

Wydział rozbił na swych posiedzeniach 46 prac z których 43 postanowiono drukować.

Do geofizyki należą prace p. M. Rudzkiego: „O wieku ziemi“.

Siedm prac jest z zakresu matematyki a mianowicie p. L. Bötchera: „Zasadnicze własności Grewianów“, p. S. Kępińskiego: „O całkach rozwiązań równań różniczkowych z sobą sprzężonych, rzędu 2-go, posiadających trzy punkty osobliwe“ (ciąg dalszy), dwie prace p. S. Zaremby: „O metodach Neumana i Robina i o teorii równania Laplace'a“, oraz „O tak zwanych

funkeyach zasadniczych w teorii równań fizyki matematycznej“ i trzy członka K. Żorawskiego t. j. „O pewnych zmianach długości liniowych elementów podczas ruchu ciągłego układu materalnych punktów. Część pierwsza“, „O pewnym zagadnieniu z teorii podobnego odwzorowania powierzchni“ oraz „O zachowaniu ruchu wirowego“.

Dwie prace członka W. Natansona: „O podwójnem załamaniu światła w cieczach odkształcanych“ i „O prawach tarcia wewnętrznego“, oraz p. St. Tolłoczki: „Studia doświadczalne nad kryoskopijnymi własnościami nieorganicznych rozczynników“, wreszcie prace p. K. Zakrzewskiego: „O sile elektromotorycznej, powstającej wskutek ruchu cieczy w wysrebrzonej rurce szklanej“, należą do działu fizyki.

Prac chemicznych jest jedenaście. Czł. E. Bandrowski przedstawił dwie prace: „O działaniu bromonitrobenzoli na parafenylenodwuamin“, oraz o działaniu stężonego kwasu azotowego na bromobenzol“; L. Bruner jedną: „Studia dynamiczne nad bromowaniem ciał aromatycznych“; p. Emilewicz: „O fenylinach oksyacetofenonów“; członek L. Marchlewski dał jedną pracę z p. J. Buraczewskim: „Studjum nad izatyną“ i jedną z p. J. Sosnowskim p. t.: „Synteza nowego układu czteropierścieniowego, Kumarofenazyn i pochodne“; pp. B. Miklaszewski i S. Niementowski dali pracę: „Studjum porównaweze trzech izomerych ( $\beta$ )-aminofenylbenzimidazoli“; czł. S. Niementowski pracę: „O homologach alizaryny, hystazaryny i chinizaryny“; p. L. Wiewiórski rzecz: „O kondensacyi glyoksalu z aldehydem benzoesowym zapomocą amoniaku“; p. A.

Wróblewski rozprawę p. t. „Metoda krystalizacji ciał z ich rozczynów, zapobiegająca tworzeniu się skorupy na powierzchni cieczy“, a p. B. Znatowicz pracę p. t.: „Działanie azotynu ( $Ag\ NO_2$ ) srebra na pochodne chłorcowe ciał aromatycznych“; pp. M. Nencki i J. Zaleski pracę p. t.: „Produkty odtlenienia heminy, budowa jej i pochodnych.

Do geologii należą prace p. J. Grzybowski: „Otwornice warstw inoceramowych okolic Gorlic“ oraz dwie rozprawki p. J. Siemiradzkiego t. j.: „Wiadomość tymczasowa o faunie kopalnej, tak zw. ilów parkinsoniowych w Królestwie Polskiem“ i, „O wieku wapieni skalistych w pasmie krakowsko-wieluńskim“.

Z botaniki jest praca członka E. Godlewskiego wykonana z p. Polzeniuszem: „O oddychaniu śróddrobinowem“ oraz dwie prace p. A. Wróblewskiego, a mianowicie: „O wpływie fosforanów na działanie fermentacyjne soku wyciśniętego z drożdży i o kwasach fosforowych, oraz kilka uwag o znaczeniu, jakie posiada kwas fosforowy w przyrodzie ożywionej“, oraz „Notatka dopełniająca o soku wyciśniętym z drożdży. III“.

Prac zoologicznych jest trzy p. M. Kowalewskiego: „Studia helmintologiczne VI. O czterech gatunkach rodzaju *Trichosoma* Rud.“, czł. W. Kulczyńskiego: „Arachnoidea in colonia *Erythraea* a Dre K. M. Levander collecta“, oraz p. H. Hoyera: „Przyczynek do morfologii serca ryb“.

Z fizjologii czł. N. Cybulski przedstawił własną pracę: „O własnościach prądu spoczynkowego w nerwach żabich“, a p. E. Godlewski (jun.) pracę „O wpływie tlenu na rozwój organizmów i o wymianie gazów

w pierwszych stadyach rozwoju zarodka u *Rana temporaria*.

Z fizjologii jest prac ośm. Dwie są czł. T. Browicza, jedna: „O budowie naczyń włoskowatych krwionośnych śródzrazikowych i ich stosunku do komórek wątrobnych“, oraz druga p. t.: „Czy kanaliki żółciowe międzykomórkowe mają własne ścianki?“ Jedna p. S. Ciechanowskiego p. t.: „Sprawy wydzielnicze w komórkach pierwotnych gruczolaków i raków gruczolakowych wątroby“. Jedna p. E. Godlewskiego (jun.), p. t.: „Początkowe stadya rozwoju tkanki mięsnej“. Dwie p. H. Hoyera: „O budowie skóry pławikonika (*Hippocampus*)“ oraz „O ciągłości włókienek kurczliwych w komórkach mięśnia sercowego“. Jedna p. F. Krzyształowicza, p. t.: „Porównanie histologicznych cech wysypek kiłowych ze zmianami klinicznie do nich podobnymi“ i wreszcie jedna p. S. Maziarskiego p. t.: „O budowie gruczolów ślinowych“.

Wydział ogłosił także jedną pracę historyczną czł. L. Birkenmajera p. t.: „Marco Beneventano, Kopernik, Wapowski a najstarsza karta geograficzna polska.

Komisya bibliograficzna Wydz. matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejętności zawiązała się celem katalogowania bieżącej literatury naukowej polskiej, z dziedziny nauk ścisłych i biologicznych, aby następnie materyały, zebrane przez Komisye, można było zużytkować w wydawnictwie międzynarodowym „International Catalogue of Scientific Litterature“, które ma się ukazywać w Londynie, począwszy od r. 1901.

Pierwsze posiedzenie, organizacyjne, odbyła Komisya dn. 9 lipca 1900. Na posiedzeniu tem obrano przewodniczącym prof. Wł. Natansona, który następnie zdał sprawę z dotychczasowych czynności, przedsięwziętych w kwestyi wzięcia udziału w ogólnym związku bibliograficznym; następnie uchwalono regulamin komisyi i wybrano szereg członków z poza grona członków Akademii. Na zastępcę przewodniczącego wybrano prof. Kazimierza Kostaneckiego, na sekretarza Dra Tadeusza Estreichera. Wreszcie polecono Prezydyum Komisyi wygotowanie na następne posiedzenie Instrukcyi dla współpracowników, według której ma się zbierać literaturę i przygotowywać ją do wcielenia do Katalogu międzynarodowego.

Na następem posiedzeniu administracyjnem, które się odbyło d. 14 stycznia 1901, zatwierdzono Instrukcyę dla Współpracowników Komisyi i postanowiono ogłaszać materiały bibliograficzne, zebrane przez Komisję, w czasopiśmie kwartalnem, noszącem tytuł: „Katalog Literatury Naukowej Polskiej“, wydawany przez Komisję bibliograficzną Wydziału matematyczno-przyrodniczego Akademii Umiejęności „Catalogue of the Polish Scientific Litterature“.

W myśl uchwał Komisyi, Prezydyum zajęło się przygotowaniem materiału bibliograficznego i prawdopodobnie druk pierwszego numeru kwartalnika, za pierwszy kwartał 1901, rozpocznie się w ciągu maja.

Komisya antropologiczna. W dziale etnologicznym skierowano pracę do przeprowadzenia pewnych zasadniczych kwestyj, stojących w związku z przyszlą



działalnością Komisji. Poprzednio już poruszono sprawę zgromadzenia o ile możności jak najkompletniejszego zbioru fotografii ubiorów ludu polskiego na całym obszarze etnograficznym i w tym celu zwróciła się Komisja z odezwą do wszystkich życzliwych rodaków. Odezwa nie przyniosła wprawdzie takich owoców, jak się spodziewano; zwróciła przecież uwagę na ten dział etnologii, który u nas dosyć zaniedbany, może wkrótce nie mógłby się należycie rozwijać, skoro typowy, piękny a nad wyraz oryginalny strój ludu naszego z każdym rokiem bardziej się przetwarza na ubiór kosmopolityczny — tandetny. Komisja wiedząc to przyjęła z wdzięcznością zobowiązanie się artysty-malarza pana Włodzimierza Tetmajera, a swojego członka, który przyrzekł zgromadzić w obrazach akwarelowych cały zasób ubioru ludu krakowskiego i powoli rozszerzać swą pracę i na inne grupy, o ile naturalnie znajdzie w komisji poparcie. Poparcia moralnego nie może mu Komisja odmówić, materyalnego użyczy zaś w miarę swych szczyplych funduszy, które w braku specjalnego zapisu a rosnących z każdym rokiem potrzeb nie odpowiadają zadaniom komisji. Jest przecież nadzieja, że choćby w skromnym zakresie komisja z cennym współpracownictwem pana Tetmajera uchroni w obrazach od zatury to, co ginie w rzeczywistości.

Drugą kwestyą, stojącą w blizkim związku z rozwojem pracy w Komisji, jest kwestya zapisywania twórczości ludowej. Pod wpływem żądań dyalektologii zapisywanie to stało się coraz trudniejsze a nawet prawie niemożliwe dla tych, którzy nie przeszli studyów gwaroznawczych i w tajniki grafiki fonetycznej nie zaj-

rzeli. Stąd poszło, że wymagania, ścisłego fonetycznego zapisywania twórczości ludowej, zniechęciły wielu współpracowników, że w miarę ogólnego rozwoju folkloru za granicą i u nas, liczba materyałów nadsyłanych komisji malała niesłychanie i możnaby się było spodziewać zupełnego ustania, gdyby się te wymagania dłużej stosowało. A przecież etnologia musi iść swą drogą, a nie być tylko służebnicą dyalektologii, przecież folklor w najobszerniejszym znaczeniu jest głównym jej zadaniem, a nie językoznawstwo. — Tymi względami wiedzona komisja na wniosek swego sekretarza prof. Zawilińskiego uchwaliła, że w przyszłości przyjmować będzie do publikacji i materyały nie fonetycznie zapisywane, jeżeli tylko będą nosić zresztą znamiona wierności i jeżeli zbieracz, o ile możliwości, pewną liczbę pieśni czy podań poda w fonetycznej pisowni do użytku komisji językowej.

Materyałów do publikacji nadesłano niewiele w ostatnim roku. I tak nadesłali: p. Juskiewiczówna „Materyały etnograficzne z okolicy Pińska“, p. Ciechomska „Mazury z pod Kamienia“, p. Dubiejkowski „Przysłowia białoruskie“, p. St. Zdziarski „Garść baśni ludu ruskiego“.

W darze otrzymał dział etnologiczny pewną ilość fotografii i rysunków ubiorów ludowych od pp. Dra Miczyńskiego, Tom. Rokossowskiego, Rajmunda Jan-kowskiego, Bol. Gurskiego i Franc. Kraszewskiego, za które im na tem miejscu składa podziękowanie.

W tym roku również Komisja postanowiła posunąć naprzód sprawę wydawnictwa materyałów, pozostałych po ś. p. O. Kolbergu. Do dawniej już oddanych

do opracowania pp. Drowi Kosińskiemu, Udzieli, Drowi Bystroniowi i Zawilińskiemu, dodano nowe, przyjmując chętnie zgłoszenie się do współpracownictwa czł. Akademii prof. H. Łopacińskiego, dalej pp. Jana Bieli (w Drohobyczu). p. St. Zdziarskiego i W. Grzegorzewicza (we Lwowie). Jest tedy nadzieja, że wkrótce przystąpić będzie można do druku, i że kolejno wyjdą dalsze tomy owego „Ludu“ Kolberga, który stanowi naszą chlubę.

W końcu zajmowała się Komisya na swych posiedzeniach i sprawami ogólniejszej natury. Z okazji referatu na Zjazd historyków polskich przedyskutowano sprawę mapy etnograficznej polskiej; w zimie zaś na podstawie wykładu Dra Fr. Bylickiego zajmowano się „Genezą pieśni ludowej“.

Tom V. „Materyałów antropologiczno-archeologicznych i etnograficznych“ jest na ukończeniu, poczem Komisya przystąpi bezzwłocznie do druku tomu VI., zaopatrzonego w kosztowne barwne reprodukeye ubiorów ludu krakowskiego.

Komisya antropologiczna otrzymała w dziale archeologii przedhistorycznej obszerną pracę p. St. J. Czarnowskiego z Miechowa o jego badaniach archeologicznych dokonanych w Wielkiej Jaskini „Okopy“ nad Prądnikiem w okolicy Ojcowa.

Następnie od p. Michała E. Brensteina z Telsz: Opis dwu ementarzysk przedhistorycznych, odkrytych we wsi Judsodzie w powiecie Telszewskim na Zmujdzi.

P. Maryan Wawrzeniecki z Warszawy nadesłał dalszą seryę drobnych wiadomości o wykopaliskach

przedhistorycznych w Królestwie Polskiem a zwłaszcza w okolicy miasta Rawy.

Dr. Klemens Bąkowski nadesłał sprawozdanie ze swoich poszukiwań archeologicznych na górze Ponetlicy pod Krzeszowicami.

Dr. Demetrykiewicz zdawał Komisji sprawę ze swoich badań przedsięwziętych w sztucznych grotach skalnych i zabytkach megalitycznych w Rozhurezu Bubniskach i Uryczu w Stryjskiem w Galicyi wschodniej oraz z dalszych poszukiwań w jaskini w Bilezu złotym. Przedstawił następnie fotografię i opis szklanego naczynia (kubka) pochodzącego prawdopodobnie z ostatniego okresu przedhistorycznego, który został odkryty w tej samej miejscowości.

Dr. Demetrykiewicz złożył następnie sprawozdanie o grodziskach w Łepezyey i Chełmie pod Bochnią, w Zawadzie nad Dunajcem między Melsztynem i Zakliczynem oraz w Poznachowicach koło Szczyrzyca a wreszcie podał wiadomość o wyniku poszukiwań swoich dokonanych wspólnie z p. Dydyńskim w kopcu w Komornikach koło Wieliczki.

Z działu antropologii przedłożył Komisji p. Świętek pracę antropologiczno-statystyczną p. t. Trwanie życia w parafiach Brzozowskiej, Siemiechowskiej i w 3 wsiach parafii Zakliczyńskiej.

Muzeum Komisji zwiedzali podobnie jak lat poprzednich różni uczeni dla studyów naukowych. Na szczególną wzmiankę zasługują pp. Dr. Sophus Müller i Karol Neergard z Muzeum narodowego w Kopenhadze.

Do Muzeum Komisji przybyły oprócz zabytków przywiezionych z wycieczek Dra Demetrykiewicza na-

stępujące dary: od p. Leona Magierowskiego siekieroklinik z rogowca ze wsi Golcowy w Brzozowskim, od p. Bąkowskiego wykopaliska z Krzeszowic.

Od p. Stanisława Łozia-Baranowskiego dwie popielnice gliniane wykopane w Rożnowie w powiecie Obornickim.

Od p. Witolda Swiatopelk-Mirskiego (za pośrednictwem Dra J. Hryncewicza) przedmioty religijnego buddyjskiego kultu lamajskiego Buryatów.

Od p. Dra Juliana Talki-Hryncewicza starożytną monetę chińską znalezioną w mogile na pograniczu Mongolii.

Komisyja fizyograficzna wydała 2 zeszyty atlasu geologicznego Galicyi, mianowicie 8-y, złożony z map: Załóżce, Tarnopol, Podwołoczyska, Trembowla, Skalat i Grzymałów, wykonanych przez Dra W. Teisseyrego, i 12-y zawierający mapy Prof. M. Łomnickiego: Leżajsk, Jarosław, Płazów, Lubaczów, Mościska. Wkrótce wydane zostaną zeszyty 11-y i 13, do których mapy: Wieliczka i Myślenice, Bochnia i Czehów, Nowy Sącz, Przemyśl, Brzozów i Sanok, Łupków i Wola Michowa, wykonane przez prof. Dra W. Szajnochę, są już wydrukowane. Oddano do druku dalsze trzy mapy Dra J. Grzybowskiego (Pilzno i Ciężkowice, Brzostek i Strzyżów, Tyczyn i Dynów) i pięć map prof. M. Łomnickiego (Chwałowice, Tarnobrzeg, Rozwadów i Nisko, Janów i Biłgoraj, Majdan i Mielec), tworzyć mające zeszyty 14-ty i 15-ty, a nadto tekst do map ś. p. prof. F. Bieniasza, wydanych w zeszycie 8-ym, napisany przez prof. M. Łomnickiego. Ze Sprawozdań Komisyji,

zawierających materyały do fizyografii kraju, jest na ukończeniu tom 35-ty.

Sekcya meteorologiczna Komisji fizyograficznej otrzymała w r. 1900 spostrzeżenia meteorologiczne z 31 stacyj, z których było 26 czynnych przez cały rok. Wskutek śmierci długoletniego obserwatora, prof. K. Kolbenheyera, upadły w tym roku dwie stacje: w Bielsku i Kamitzer Platte. Obliczeniem i przepisaniem do druku nadesłanych spostrzeżeń zajmował się członek Komisji, śp. Dr. D. Wierzbicki. Zestawieniem miejsc nawiedzonych gradem, podobnem do tych, których przez cały szereg lat dostarczał do Sprawozdań Komisji Dr. D. Wierzbicki, zajął się p. Józef Zajączkowski, asystent tutejszego Obserwatorium. Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym i roślinnym zapisywali w r. z.: p. Zofia Birkenmajerowa w Czernichowie, p. L. Magierowski w Jaémierzu i p. J. Hawrysiewicz w Ożydowie.

Sekcya geologiczna poleciła prof. Drowi W. Friedbergowi wykonanie dla Atlasu geologicznego Galicyi mapy: Raniszów i Rudnik. Pracę tę wykonał p. Friedberg prawie w zupełności, a ukończy ją na wiosnę b. r.

Do wydania w Atlasie geologicznym otrzymała Komisya od Wys. Wydziału Krajowego mapę Dra J. Grzybowskiego: Bolechów, dwie mapy prof. J. Łomnickiego: Kołomyja i Śniatyn i pięć map prof. M. Łomnickiego: Chwałowice, Tarnobrzeg, Rozwadów-Nisko, Janów-Biłgoraj, Mielec-Majdan.

W Sprawozdaniach Komisji zamieszczono pracę p. t. Otwornice miocenu Pokucia, złożoną przez prof.

J. Łomnickiego a wykonaną na własną rękę bez pomocy ze strony Komisji.

Z polecenia Sekcji zoologicznej zrobił p. M. Rybiński wycieczkę koleopterologiczną na Czarną Horę. Prawie cały materiał zebrany na tej wycieczce i na dwóch poprzedzających opracował już p. Rybiński i zamierza go w jesieni b. r. złożyć Komisji wraz ze sprawozdaniem przeznaczonem do druku. Przez pozostałą część roku zajmował się p. Rybiński oznaczaniem galicyjskiego zbioru chrząszczów w Muzeum Komisji. Również ta praca zbliża się do końca. P. Fr. Schille badał w okolicach Rytra, jak w latach poprzednich, faunę motyli, a nadto także faunę owadów siatkoskrzydłych i szarańczaków; Sekcja otrzymała już od niego sprawozdanie i zebrane owady. Dr. E. Niezabitowski, któremu Sekcja umożliwiła pracę przez zakupno kilku książek, oznaczył w Muzeum Komisji obcokrajowe palearktyczne błonkówki, należące do rodziny Chrysididae ze zbioru śp. prof. A. Wagi, tudzież po części oznaczył, po części sprawdził oznaczenia w krajowym zbiorze rodziny Vespidae. W zamian za pracę podjętą dawniej z polecenia Sekcji, a niedoszlą do skutku, złożył Sekcji p. J. Dziędzielewicz wykaz owadów siatkoskrzydłych z okolic Lwowa. Nadto otrzymała Sekcja do wydania w Sprawozdaniach cztery prace, przeprowadzone bez pomocy z jej strony, mianowicie: p. S. Smreczyńskiego, Przyczynek do fauny galicyjskich szarańczaków, prof. Dra St. Klemensiewicza: O nowych i mało znanych gatunkach motyli fauny galicyjskiej, przyczynek 2gi, Dra E. Niezabitowskiego: Przyczynek do fauny kręgowców Galicyi i p. T. Dyducha: Mate-

ryały do fauny krajowych równonogów; p. J. Król zaś złożył Sekeyi pracę p. t.: O rezultatach badań nad fauną Galicyi.

Sekeya botaniczna postanowiła na razie przerwać dalsze zbieranie materyałów do flory krajowej w zakresie roślin naczyniowych, a natomiast przystąpić do wydania flory opisowej roślin naczyniowych Polski, i nawiązała w tym celu rokowania z p. Fr. Błońskim.— Prof. Dr. E. Wołoszczak, który ostatnią swą pracę botaniczną przerwać musiał, uzupełnił ją obecnie i rezultaty jej przedstawi Sekeyi w najbliższym czasie.

W Sekeyi rolniczej praca nad mapą leśną Galicyi, pod kierunkiem p. A. Nowickiego, niewiele postąpiła. Z powodu braku obfitszego materyału ograniczono się do uzupełnień i prostowania błędów w wykonanych już częściach. Natomiast w dziale spostrzeżeń nad wydatnością drzewostanów w lasach Galicyi prace posunęły się naprzód. P. A. Nowicki ogłosił w Sprawozdaniach Komisji drugą seryę tablic wydatności, a do trzeciej seryi takichże tablic zbierane są materyały w lasach północnego niżu, Beskidu zachodniego, podgórze krakowskiego i wyżyn pod Sokalem. Z polecenia Sekeyi badał p. S. Krzemieniewski florę łąk w okolicy Liszek, a do wyników tej pracy dołączył rezultaty badań nad florą łąk w Rabie Wyżniej i w Zakopanem, wykonanych bez pomocy ze strony Sekeyi.

Do Muzeum Komisji fizyograficznej przybyły zbiory zoologiczne i geologiczne, złożone przez p. F. Schillego i prof. M. Łomnickiego, zbiory lub okazy przyrodnicze podarowane przez: Zarządy Salinarne w Bochni, Kałuszu, Wieliczce, przez p. J. Dziędzielewicza, Z. Fiszera, prof.



R. Gutwińskiego, prof. Dra S. Klemensiewicza, prof. J. Łomnickiego, St. Smreczyńskiego, spadkobierców śp. T. Symonowiczówny, Dra F. Wilkosza, dary w książkach: Wys. c. k. Namiestnictwa we Lwowie, c. k. Bióra hydrograficznego w Wiedniu, c. k. Państwowego Zakładu geologicznego w Wiedniu, Zakładu geograficznego w c. k. Uniwersytecie wiedeńskim, Departamentu górniczego i rolniczego w Sydney, Redakcyi Pamiętnika fizyograficznego w Warszawie, Dra G. Güricha we Wrocławiu i prof. M. Łomnickiego we Lwowie, wreszcie zakupione okazy, książki i narzędzia.

Prace nad uporządkowaniem i urządzeniem Muzeum postąpiły znacznie; między innymi uporządkowano geologiczne zbiory z W. Ks. Krakowskiego. Pracami muzealnymi zajmował się zastępca kustosa prof. W. Kuleczyński, przy pomocy pp. Br. Siekierskiego i St. Smreczyńskiego, tudzież stypendystów Akademii Um. pp. S. Jarosza, Dra E. Niezabitowskiego, K. Okuszki i S. Wasiewicza. Członek Komisji, p. S. Stobiecki, rozpoczął spisywanie książek w bibliotece Komisji się znajdujących.

---

Sprawozdanie o pracach naukowych, dokonanych w ubiegłym roku w łonie Akademii lub za jej sprawą, zostało już ogłoszone i znajduje się w odbite w rękach Dostojnych Gości i Szanownej Publiczności. Na końcu tego sprawozdania pomieszczono bibliografię wydawnictw Akademii, które pojawiły się od ostatniego posiedzenia publicznego. Pod prasą znajduje się w tej chwili znaczna ilość ważnych publikacyj, z których większa część ukaże się niebawem na półkach księgarskich.

Jubileusz Uniwersytetu Jagiellońskiego zaznaczył się w przeszłorocznej działalności Akademii tak samo, jak wpłynął na tok wydawnictw w latach bezpośrednio poprzedzających. Zależało na tem, ażeby przeznaczone na tę uroczystość publikacye dostroiły się godnie do przedsięwziętych przez Uniwersytet wydawnictw jubileuszowych i żeby na daną chwilę zostały wykończone. Akademia przyszła w jednym jeszcze szczególe w pomoc Senatowi Akademickiemu, a to drukując, dzięki pozwoleniu J. E. Pana Prezesa, z funduszków do jego dyspozycji należących, francuskie tłumaczenie napisanej przez prof. Morawskiego „Historyi Uniwersytetu“. Pierwszy tom tej publikacyi pojawił się w sam dzień Jubileuszu, dwa następne ukażą się w czasie najbliższym.

Statut Akademii uległ w roku bieżącym ważnej modyfikacyi. Powiększenie liczby członków ze 144 do 168, uchwalone na posiedzeniu administracyjnem z d. 4 grudnia 1899, Jego Cesarska i Królewska Apostolska Mość raczył najlaskawiej zatwierdzić najwyższem postanowieniem z dnia 24 listopada 1900 r. Obecnie więc liczba członków czynnych krajowych może dojść do 48, pozakrajowych i zagranicznych do 36, a członków korespondentów do 84. Zmiana ta dostarczy obecnie Akademii możności w wyższym niż dotychczas stopniu uwzględniać przy swoich wyborach wzmagającą się ustawicznie liczbę pracowników polskich w dziedzinie rozmaitych nauk i umiejętności.

Od d. 1 stycznia 1901 r. weszły w życie uchwały powzięte na posiedzeniu administracyjnem z d. 4 grudnia 1899 r. w sprawie wydawania Bulletin'u międzynarodowego i Sprawozdań z czynności Wydziałów.

Od tej daty Bulletin ukazuje się osobno dla Wydziału I i II-go, a osobno dla Wydziału III. Celem tej zmiany było głównie umożliwienie jak najrychlejszego pojawiania się streszczeń w języku francuskim prac z zakresu nauk matematycznych i przyrodniczych. Format Bulletin'u i polskich Sprawozdań został powiększony i jest odtąd ten sam, co Rozpraw wydziałowych.

Zjazd IX-ty lekarzy i przyrodników polskich, który się odbył w roku 1900 w Krakowie, oddał na wniosek Sekcyi chemicznej, sprawę ujednostajnienia słownictwa chemicznego pod bezwzględne rozstrzygnięcie Akademii Umiejętności. Przychylając się do tego życzenia Wydział matematyczno-przyrodniczy Akademii wybrał Komisję przygotowawczą, a następnie zwołał ankietę, której projekt posłużył Wydziałowi za podstawę do uchwał, zatwierdzonych na wczorajszym pełnym posiedzeniu Akademii.

W roku ubiegłym nie przedsięwzięto żadnych donioślejszych przeróbek w gmachu Akademii. Urządzenia dokonane w r. 1899 okazały się bardzo na czasie, ale na uzupełnienie ich nie pozwala na razie brak funduszków. Zwrócono tylko pilniejszą uwagę na sprawę przechowywania klisz, których Akademia posiada znaczną bardzo ilość. Sprawiono odpowiednie szafy, które dozwolą porozmieszczać w należyтым porządku wciągnane do inwentarza reprodukcyjne płyty.

W roku minionym Akademia nie uzyskała żadnych nowych legatów ani na wydawnictwa naukowe, ani na cele stypendyjne. W toku jest zrealizowanie dwóch dawniejszych zapisów ś. p. Maryi Jankowskiej i ś. p.

Dyonizego Strzeleckiego, przedstawiające pewne prawne i administracyjne trudności.

W Stacyi naukowej w Paryżu pełni nadal obowiązki Delegata p. Władysław Mickiewicz. W miejsce p. Daniela Śliwickiego powierzone zostały czynności adjunkta p. Strzęboszowi. Pp. Dr Kutrzeba i Dr Kurpiel, z których pierwszy bawił w Paryżu do końca czerwca, a drugi do końca lipca 1900 r., porządkowali w dalszym ciągu rękopisy pozostałe po Karolu Sienkiewiczu i prowadzili inwentarz biblioteczny. P. zastępca Delegata przystąpił do inwentaryzacji rękopisów i autografów Stacyi paryskiej i mniej więcej trzecia część materiału została już uwzględniona. Sprawozdanie, przesłane Akademii przez p. Władysława Mickiewicza, podnosi znaczenie archiwum Stacyi paryskiej, zwłaszcza ze względu na porozbiorową historję Polski i udział Polaków w wojnach Napoleońskich.

Na tem zamykamy sprawozdanie niniejsze, a uproszony na obecne posiedzenie prelegent prof. Kubala odczyta jeszcze swą pracę pod tytułem: „Zajęcie Kijowa przez Moskwę w r. 1654 i zatarg cerkwi ruskiej z patriarchatem moskiewskim“.

---

Od Wgo P. Henryka Sienkiewicza otrzymała Akademia pismo z d. 17 maja 1901, w którym znajdują się trzy dodatki do pierwotnego listu fundacyjnego z 2 lutego 1889, pomieszczonego w całkowitem brzmieniu w Roczniku Akademii za rok 1889<sup>1)</sup>.

---

<sup>1)</sup> Patrz Rocznik za r. 1889 str. 18.

1) Kapitał 15.750 rs. będzie po wieczne czasy kapitałem żelaznym, a więc zmniejszeniu nieulegającym.

2) Kapitał ten wzrastać będzie zyskami na wylosowaniu listów zastawnych osiągnąć się mającemi.

3) Dopóki Tow. Kredytowe ziemskie w Królestwie Polskiem istnieć będzie, kapitał ma być umieszczony w listach zastawnych tegoż Towarzystwa.

4) Jednoroczne odsetki od kapitału, a to bez względu na wysokość jaką kapitał osiągnąć może, Akademia wypłaci w kuponach każdego roku, jako jednorazową, bezzwrotną zapomogę Polakowi, literatowi, uczonemu, artyście malarzowi, artyście rzeźbiarzowi, lub kompozytorowi muzycznemu, który, nie mając potrzebnych środków, a cierpiąc na chorobę płuc (suchoty), będzie potrzebował wyjechać do jakiegokolwiek stacyi klimatycznej dla poratowania zdrowia — lub, który żonę swą cierpiącą na chorobę płuc (suchoty), zawieść lub wysłać będzie zmuszony do jakiegokolwiek stacyi klimatycznej. O ileby jednak literat, uczony lub artysta, wybitne zajmujący stanowisko, potrzebował zapomogi dla ratowania swego zdrowia, podkopanego chorobą płucną lub inną ciężką niemocą chroniczną, a okoliczności nie pozwalały mu udać się do jednej ze stacyj klimatycznych, wolno Zarządowi Akademii uwzględnić te wyjątkowe warunki i przyznać takiemu kandydatowi ustanowioną w niniejszym akcie zapomogę. W każdym razie, gdyby Zarząd miał wątpliwości, czy danemu kandydatowi należy przyznać zapomogę, zastrzegam sobie prawo rozstrzygnięcia wątpliwej kwestyi.

5) Kandydat do zapomogi będzie obowiązany złożyć świadectwo lekarza specjalisty, dowodzące potrzeby

wyjazdu do jednej ze stacyj klimatycznych. Zarząd Akademii będzie w prawie sprawdzić tę potrzebę, delegując wybranego przez siebie lekarza.

6) O ileby do zapomogi zgłosił się jeden kandydat i stosownie do punktu 5) przez Zarząd Akademii za wylegitymowanego uznany został, kandydat taki otrzyma zapomogę.

7) O ileby w danym roku zgłosiło się kilku kandydatów, wybór między kandydatami na przedstawienie Zarządu Akademii służyć będzie mnie, niżej podpisanemu do najdłuższych dni mego życia, a po mojej śmierci, po wieczne czasy memu najstarszemu potomkowi pełnoletniemu, płci męskiej. Zastrzegam sobie oświadczyć ponadto prawo wybrać z przedstawionych mi przez Zarząd kandydatów nawet takiego, który nie odpowiada ściśle określonym w § 5 warunkom, przy czem decydującą okolicznością będzie wzgląd na pożytek, jaki przez udzielenie zapomogi przysporzy się literaturze lub sztuce polskiej.

8) W razie niepełnoletności potomka, wyboru między kandydatami dokona Zarząd Akademii.

9) O ileby umarł ostatni mój potomek płci męskiej w prostej linii, wybór służyć będzie Zarządowi Akademii, który wszakże baczyć powinien, by zapomogę otrzymał dla siebie lub żony kandydat, który większe dla polskiej literatury, nauki lub sztuki położył zasługi, lub którego talent większe rokuje nadzieje.

10) Zarząd Akademii przyznawać będzie zapomogę każdorazowie w dniu 19 października n. s. każdego roku. Gdyby zapomoga z braku kandydatów nie mogła być udzieloną w terminie normalnym, t. j. w dniu 19

października, a w ciągu roku, nie później jednak jak do dnia 25 czerwca, wpłynęło podanie zasługujące na poparcie, to wolno Zarządowi Akademii udzielić natychmiast zapomogi wynoszącej połowę całkowitych odsetek, poczem dopiero, o ile to będzie potrzebnem, w dniu 19 października całkowita zapomoga na rok następny temu samemu kandydatowi przyznana być może.

11) Rozdzielać zapomogi między dwóch lub więcej kandydatów, Akademia nie będzie miała prawa, jeden zaś i ten sam kandydat może korzystać z nadania najdłużej w ciągu lat trzech.

12) O przedłużeniu zapomogi na każdy rok następny, rozstrzyga Zarząd Akademii w porozumieniu z niżej podpisanym.

13) Gdyby we względzie przedłużenia, lub powstrzymania zapomogi Zarząd Akademii i niżej podpisany nie byli jednego zdania, kwestyę rozstrzyga pełne posiedzenie Akademii.

14) O ileby w danym roku Zarząd Akademii nie przyznał zapomogi, bądźto z powodu braku kandydatów, bądź z powodu, iż żaden z kandydatów do otrzymania zapomogi nie będzie miał potrzebnych kwalifikacyj, odsetki użyte zostaną na stypendyum na dalsze kształcenie się za granicą dla Polaka, ukończonego studenta Uniwersytetu.

15) Ani nazwiska kandydatów, ani nazwisko otrzymującego zapomogę lub stypendyum nie mają być publiczności wiadome. W sprawozdaniach swych Zarząd Akademii ma jedynie zamieszczać, czy w danym roku udzielił lub nie zapomogi albo stypendyum, ilu kandydatów zgłosiło się po zapomogę i czy ją dostał lite-

rat, uczony, artysta, dla siebie lub dla żony — czy wreszcie student Uniwersytetu.

16) W razie rozwiązania lub zamknięcia w Krakowie Polskiej Akademii Umiejętności, darowizna ipso facto upada, a kapitał w ówczesnej jego wysokości powraca do żyjącego wówczas mojego potomka płci męskiej w prostej linii, a w braku takowego, do moich sukcesorów z prawa, który lub którzy funduszem tym rozporządzą na takiż sam cel (L. 29).<sup>4</sup> —





## DODATEK DO SPRAWOZDANIA.

Wydawnictwa Akademii Umiejętności  
od 1 maja 1900 do 30 kwietnia 1901.

**Rozprawy Akademii Umiejętności.** Wydział filologiczny. Serya II, tom XV, ogólnego zbioru tom trzydziesty; 8<sup>o</sup>, str. 365. Cena 10 kor.

Treść: L. Sternbach: De Georgii Pisidae apud Theophanem aliosque historicos reliquiis (str. 1—107). — Tenże: De Pisidae fragmentis a Suida servatis (str. 108—198). — Tenże: Observationes in Pisidae carmina historica. Appendix metrica. Analecta avarica (str. 199—365).

**Rozprawy Akademii Umiejętności.** Wydział filologiczny. Serya II, tom XVI, ogólnego zbioru tom trzydziesty pierwszy; 8<sup>o</sup>, str. 421. Cena 10 kor.

Treść: J. Tretiak: Miedziany Jeździec Puszkina. Studium polemiczne (str. 1—80). — M. Kawczyński: O pismach oratorskich i filozoficznych Apulejusza Platończyka z Madaury (str. 81—164). — Tenże: Apulejusza «Metamorfozy» czyli powieść o «Złotym ośle» (str. 165—274). — A. Brückner: Język Wacława Potockiego. Przyczynek do historii języka polskiego (str. 275—421).

**Rozprawy Akademii Umiejętności.** Wydział filologiczny. Serya II, tom XVII, ogólnego zbioru

tom trzydziesty drugi; 8<sup>o</sup>, str. 443, z jedną mapą i trzema rycinami. Cena 10 kor.

Treść: T. Estreicher: Globus biblioteki Jagiellońskiej z początku w. XVI (z 3-ma rycinami) (str. 1—18). — J. Czubek: Wespazyan z Kochowa Kochowski. Studium biograficzne (str. 19—207). — S. Dobrzycki: O tak zwanem mazurowaniu w języku polskim (z mapą) (str. 208—235). — T. Mandybur: Mitologia grecka w dyalogach Lukiana (str. 236—332). — K. Morawski: Rhetorum Romanorum ampullae (str. 333—352). — M. Kawczyński: Apulejusza «Amor i Psyche» (str. 353—443).

**Biblioteka pisarzy polskich.** Nr. 37. Stanisława ze Szczodrzkowic Rozmowa pielgrzymia z gospodarzem o niektórych ceremoniach kościelnych (1549) wydał *Dr. Z. Celichowski*, 8<sup>o</sup>, str. 78. Cena 60 hal.

**Biblioteka pisarzy polskich.** Nr. 38. Bartosza Paprockiego dwie broszury polityczne z lat 1587 i 1588, wydał *J. Czubek*, 8<sup>o</sup>, str. X i 125. Cena 1 kor. 20 hal.

**Biblioteka pisarzy polskich.** Nr. 39. Jodoci Ludovici Decii de Sigismundi Regis temporibus liber 1521, wydał *Dr. W. Czermak*, 8<sup>o</sup>, str. XII i 145. Cena 1 kor.

**Biblioteka pisarzy polskich.** Nr. 40. Martini Cromeri Polonia sive de situ, populis, moribus, magistratibus et Republica Regni Polonici libri duo 1578, wydał *Dr. W. Czermak*, 8<sup>o</sup>, str. XVI i 160. Cena 1 kor. 40 hal.

J. Karłowicz: Słownik gwar polskich, tom II (od F do K), 8<sup>o</sup>, str. 552. Cena 10 kor.

**Rozprawy Akademii Umiejętności.** Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom XIV,

ogólnego zbioru tom trzydziesty dziewiąty; 8<sup>o</sup>, str. 399. Cena 10 kor.

Treść: A. Prochaska: Uwagi krytyczne o klęsce Warneńskiej (str. 1—60). — Fr. Piekosiński: Statut litewski. Część I. (str. 61—130). — A. Prochaska: O dacie ugody Małopolskiej duchowieństwa ze szlachtą za biskupa Zbigniewa Oleśnickiego (str. 131—150). — K. Potkański: Sprawa restytucyi (Rok 1374 i 1381) (str. 151—170). — Fr. Piekosiński: Wiece, sejmiki, sejmy i przywileje ziemskie w Polsce wieków średnich (str. 171—251). — K. Potkański: Dąty Zjazdów Koszyckich (1373, 1374 i 1379 r.) (str. 252—282). — Fr. Piekosiński: Al Bekri o Polakach (str. 283—295). — St. Badeni: Stanisław Ciołek, biskup poznański. Szkic historyczny z XV wieku (str. 296—399).

**Rozprawy Akademii Umiejętności.** Wydział historyczno-filozoficzny. Serya II, tom XV, ogólnego zbioru tom czterdziesty; 8<sup>o</sup>, str. 411, z 7-ma mapami. Cena 10 kor.

Treść: W. Kętrzyński: O Słowianach mieszkających niegdyś między Renem a Łabą, Sałą i czeską granicą (z 7-ma mapami) (str. 1—142). — W. Nowodworski: Lata szkolne Jana Zamoyskiego (str. 143—173). — O. Balzer: W sprawie sankcyi statutu mazowieckiego pierwszego z r. 1532 (str. 174—267). — Fr. Bujak: Kalimach i znajomość państwa tureckiego w Polsce około początku XVI wieku (str. 268—288). — S. Kutrzeba: Sądy ziemskie i grodzkie w wiekach średnich. I. Województwo krakowskie (1374—1501) (str. 289—411).

L. Finkel: Bibliografia historii polskiej. Cz. II, zeszyt 3; 8<sup>o</sup>, str. 849—1008. Cena 3 kor. 60 hal.

Archiwum Komisji prawniczej. Tom VII, 8<sup>o</sup>, str. LXX i 568. Cena 10 kor.

Treść: Statut litewski drugiej redakcyi (1566), wydał Fr. Piekosiński.

**Rozprawy Akademii Umiejętności.** Wydział matematyczno-przyrodniczy. Serya II, tom XVIII, ogólnego zbioru tom trzydziesty ósmy; 8<sup>o</sup>, str. 389, z 11-ma tablicami i 25-ma rycinami w tekście. Cena 10 kor.

Treść: J. Sosnowski: Studya nad zmianami geotropizmu u *Paramecium aurelia* (str. 1—14). — N. Cybulski i M. Kirkor: O przewodzeniu stanu czynnego przez zwoje międzykręgowo i o odruchowem wahanu wstecznem prądu spoczynkowego (str. 15—49). — S. Gólski: Dojrzewanie i zapłodnienie jajka u Ascidii: *Cionia intestinalis* F. (z 2-ma tablicami) (str. 50—69). — S. Niementowski: O nowych rodzajach anhydrowiązków (str. 70—136). — W. Reiss: O rozwoju naskórka w pierwszych miesiącach życia płodowego, ze szczególnem uwzględnieniem warstwy Malpighiego (z jedną tablicą) (str. 137—159). — A. Wyczółkowska: O iluzjach optycznych (z 14-ma rycinami) (str. 160—190). — A. Bochenek: O unerwieniu splotów naczyniowych mózgu żaby (z 2-ma rycinami) (str. 191—195). — A. Bochenek: Drogi nerwowe przedmózdzia salamandry plamistej (z 8-ma rycinami) (str. 196—215). — L. Bruner i St. Tołłoczko. O szybkości tworzenia się estrów z chlorku benzoilowego i alkoholów tłuszczowych (str. 216—234). — T. Browicz: Pochłanianie krwinek czerwonych przez komórkę wątrobną i stąd powstać mogące obrazy w tej komórce (z jedną tablicą) (str. 235—239). — T. Browicz: Drogi odżywcze w komórce wątrobną (z jedną tablicą) (str. 240—253). — P. J. Mazurek: Działanie kwasu azotowego na fenilo-etylamin (str. 254—262). — L. Marchlewski i C. A. Schunck: Wpływ bromu na filoporfirynę i hematoporfirynę (z jedną ryciną) (str. 263—267). — M. Kowalewski: Studya helmintologiczne VI. O czterech gatunkach rodzaju *Trichosoma* Rud. (z jedną tablicą) (str. 268—285). — R. Negrusz: O trzech izomerycznych benzylołololach (str. 286—300). — W. Satke: Kierunek, droga i szybkość wiatru w Krakowie (str. 301—345). — T. Browicz: Budowa przewodów żółcio-

wych międzykomórkowych i ich stosunek do naczyń krwionośnych włoskowatych (z jedną tablicą) (str. 346—352). — K. Żorawski: O pewnych zmianach długości liniowych elementów podczas ruchu ciągłego układu materialnych punktów. Część I. (str. 353—365). St. Droba: O tworach olbrzymich w tkankach gruczołowych (z 5-ma tablicami) (str. 366—381). — L. E. Böttcher: O własnościach pewnych wyznaczników funkcyjnych (str. 382—389).

**Atlas geologiczny Galicyi.** Tekst do zeszytu ósmego (dwie tablice i 4 ryciny) 8<sup>o</sup>, str. VII i XIII i 329; mapy: Załóżce, Tarnopol, Podwołoczyska, Trembowlia, Skałat i Grzymałów. Cena 10 kor.

**Rocznik Akademii Umiejętności.** Rok 1899/900, 8<sup>o</sup>, str. 132 i 8 tablic. Cena 1 kor. 20 hal.

**Sprawozdania z czynności i posiedzeń Akademii Umiejętności w Krakowie.** Rok 1900, Nr. 1—10, rok 1901, Nr. 1—3.

**Bulletin international de l'Académie des Sciences de Cracovie.** Comptes-rendus des séances de l'année 1900, 8<sup>o</sup>, str. 428.

**Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau,** Jahrgang 1900, 8<sup>o</sup>, str. 428.

---

Nadto z Rozpraw znajdujących się pod prasą wyszły następujące odbitki:

a) z Rozpraw Wydziału historyczno-filozoficznego:

Fr. Bujak: Maszkienice, wieś powiatu brzeskiego. Stosunki gospodarcze i społeczne, 8<sup>o</sup>, str. 109. Cena 2 kor.

St. Zakrzewski: Najdawniejsze dzieje klasztoru Cystersów w Szczyrzycu 1238—1382, 8<sup>o</sup>, str. 75. Cena 1 kor. 50 hal.

b) z Rozpraw Wydziału matematyczno-przyrodniczego:

- E. Bandrowski: O działaniu bromonitrobenzoli na parafenylenodwuamin, 8°, str. 9. Cena 30 hal.
- E. Bandrowski: O działaniu stężonego kwasu azotowego na bromobenzol, 8°, str. 5. Cena 20 hal.
- L. A. Birkenmajer: Marco Beneventano, Kopernik, Wapowski a najstarsza karta geograficzna Polski (z dwoma rycinami i kartą geograficzną), 8°, str. 89. Cena 2 kor.
- L. Bruner: Uwagi dynamiczne nad bromowaniem benzolu, 8°, str. 9. Cena 30 hal.
- L. Bruner: Studya dynamiczne nad bromowaniem ciał aromatycznych, 8°, str. 56. Cena 80 hal.
- T. Emilewicz: O fenyliminach oksycetofenoli, 8°, str. 9. Cena 30 hal.
- H. Heinrich: Krytyczny przegląd dotychczasowych badań nad wrażeniami barwnymi. Studium z dziedziny teorii poznania, 8°, str. 40. Cena 60 hal.
- H. Heinrich: O stałości wrażenia zaledwie spostrzegalnego przy użyciu tonów czystych, 8°, str. 8. Cena 30 hal.
- Wł. Kulczyński: Arachnoidea in colonia Erythraea a Dre K. M. Levander collecta (z dwoma tablicami), 8°, str. 64. Cena 3 kor. 60 hal.
- L. Marchlewski i C. A. Schunck: Otrzymanie chlorofilu w stanie czystym, widmo chlorofilu i barwika zielonego, towarzyszącego mu w liściach, 8°, str. 13. Cena 30 hal.
- B. Miklaszewski i S. Niementowski: Studium porównawcze trzech izomerych ( $\beta$ )-aminofenylbenzimidazoli, 8°, str. 34. Cena 50 hal.
- Wł. Natanson: O prawach tarcia wewnętrznego, 8°, str. 18. Cena 60 hal.
- St. Niemczycki: O trzech normalnych butylotoluolach, 8°, str. 6. Cena 20 hal.
- S. Opolski: Przyczynek do znajomości elektroujemnej natury rodników organicznych, 8°, str. 8. Cena 20 hal.
- J. Piepes-Poratyński: O polimeryzacji p.tolunitrylu, 8° str. 10. Cena 20 hal.

- M. P. Rudzki: O kształcie fali sprężystej w pokładach ziemskich, IV. Studium z teorii trzęsień ziemi (z 1 ryciną), 8°, str. 15. Cena 30 hal.
- M. P. Rudzki: O wieku ziemi, 8°, str. 38. Cena 1 kor. 10 hal.
- St. Tołłoczko: Studya doświadczalne nad kryoskopijnemi własnościami nieorganicznych rozczynników (2 ryciny), 8°, str. 39. Cena 80 hal.
- A. Wróblewski: O soku wyciśniętym z drożdży, 8°, str. 84. Cena 1 kor. 20 hal.
- Br. Znatowicz: Działanie kwasu azotowego na węglowodory aromatyczne w stanie pary, 8°, str. 4. Cena 20 hal.
- Br. Znatowicz: Działanie azotynu srebra ( $\text{AgNO}_2$ ) na pochodne chlorowcowe ciał aromatycznych, 8°, str. 7. Cena 20 hal.
- K. Żorawski: O zachowaniu ruchu wirowego, 8°, str. 15. Cena 40 hal.
- K. Żorawski: O pewnem zagadnieniu z teorii podobnego odwzorowania powierzchni, 8°, str. 18. Cena 30 hal.



#### IV.

### Nagrody i konkursy.

---

Akademia Umiejętności przyznała następujące nagrody na posiedzeniu walnem dnia 29 maja 1901:

1) Nagrodę z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego za pracę historyczną w kwocie 2.250 koron p. prof. drowi Kazimierzowi Morawskiemu za dzieło p. t.: „*Historya Uniwersytetu Jagiellońskiego, wieki średnie i odrodzenie, z wstępem o Uniwersytecie Kazimierza Wielkiego*“. 2 tomy.

2) Nagrodę z fundacyi ś. p. Probusa Barczewskiego za dzieło malarskie w kwocie 2.250 koron p. Stanisławowi Wyspiańskiemu za karton do witrażu p. n.: „*Kazimierz W.*“.

3) Nagrodę im. Lindego w kwocie 675 rs. pp. Janowi Karłowiczowi, Adamowi Kryńskiemu i Władysławowi Niedźwieckiemu za dzieło p. t.: „*Słownik języka polskiego*“.

Na konkurs ks. Adama Jakubowskiego „*O hodowli drzew i krzewów owocowych w ogródkach małych gospodarstw*“, nadesłano prac 6.



Nagrodę pierwszą, w kwocie 900 koron, przyznano pracy pod godłem „A — a“, nagrodę drugą, w kwocie 500 koron, pracy pod godłem „Cum Deo“. Po otwarciu kopert okazało się, że autorem pierwszej jest p. Józef Piotr Brzeziński, Inspektor pola doświadczalnego U. J. w Prądniku Czerwonym, autorem drugiej p. Józef Froń, nauczyciel w Krajowej niższej szkole rolniczej w Suchodole pod Krosnem.

Co podając do wiadomości publicznej, przypomina się zarazem konkursu ogłoszone dawniej i obecnie, a mianowicie:

1) Konkurs im. Juliana Ursyna Niemcewicza: Monografia z dziejów cywilizacji polskiej w epoce Odrodzenia. Przedmiot może być dowolnie obrany, w ten sposób, iżby jego źródłowe opracowanie rozjaśniało wpływy kultury Odrodzenia na rozwój cywilizacji w Polsce (n. p. Monografia królowej Bony, Dwór Zygmunta I. i Zygmunta Augusta, Mieszczanstwo krakowskie w XV i XVI wieku, Monografia któregośkolwiek znacznego rodu n. p. Szydłowieckich, Wpływ cywilizacji miast pruskich lub spiskich na miast polskie i t. p.). Fundusz nagrodowy wynosi 6.000 fr.; z funduszu tego wyznaczy się w miarę wartości i rozmiaru prac konkursowych 2 nagrody, pierwszą w kwocie 4.000 fr. i drugą w kwocie 2.000 fr., albo też kilka nagród po 2.000 i 1.000 fr. Gdyby zaś która z prac konkursowych urosła do rozmiarów większego dzieła znakomitej wartości, zasługującego na wyjątkowe odznaczenie, może jej być przyznana pełna nagroda w kwocie 6.000 fr. Termin konkursu 31 grudnia 1901.

2) Konkurs z zapisu ś. p. generała Oktawiusza Augustynowicza:

*„Dzieje zniesienia zależności poddańczej i uwłaszczenia włościan w krajach, które niegdyś w skład byłej Rzeczypospolitej polskiej wchodziły, poprzedzone historycznym poglądem na wytworzenie się klasy włościańskiej w dawnej Polsce, jej rozwój i stopniowy upadek, z uwzględnieniem wszelkich objawów tak w literaturze naszej jak i w samem społeczeństwie, mających na celu polepszenie losu tej klasy“.*

Temat powyższy rozdziela się na następujących pięć części:

1. Dzieje ludności włościańskiej w dawnej Polsce Piastowskiej, mianowicie w Wielkopolsce, Małopolsce, na Mazowszu, Kujawach i na Śląsku;

2. Dzieje ludności włościańskiej na Rusi i Litwie;

3. Dzieje zniesienia zależności poddańczej w krajach byłej Rzeczypospolitej, przyłączonych do Cesarstwa rosyjskiego, z uwzględnieniem także Inflant i Kurlandyi;

4. Dzieje zniesienia tejsze zależności w krajach przyłączonych do Królestwa pruskiego, mianowicie w Prusiech królewskich i w Ks. Poznańskim; wreszcie

5. Dzieje zniesienia tejsze zależności w krajach przyłączonych do Cesarstwa austriackiego.

W części czwartej i piątej należy uwzględnić także Śląsk jako integralną część Polski Piastowskiej.

W części pierwszej i drugiej, obejmującej historię ludności wieśniaczej w dawnej Polsce, winny być dokładnie wyjaśnione fakta, z których wywiązała się zależność poddańcza, oraz stosunek wieśniaka do gruntu, przezeń posiadanego, jaki istniał pierwsiastkowo. Litera-

ture, odnoszącą się do kwestyi rozwiązania i uregulowania stosunków włościańskich, należy uwzględnić w trzech ostatnich częściach.

Temat powyższy może być opracowany bądź w całości, bądź też każda część osobno. Jednolite opracowania, bądź całego tematu, bądź też pierwszych dwóch lub trzech ostatnich części razem, przedewszystkiem zaś pierwszych dwóch razem, będą mieć pierwszeństwo do nagrody przed równie dobrymi opracowaniami osobnemi pojedynczych części.

Za najlepsze opracowanie uznane będą tylko takie, które nie tylko celować będą między innymi pracami nadesłanemi, ale nadto będą odpowiadać dzisiejszym wymaganiom nauki.

Nagrody ustanawia się jak następuje:

- a) za część 1 i 2-gą po 2.000 koron;
- b) za część 3-cią 3.200 koron;
- c) za część 4-tą 2.400 koron;
- d) za część 5-tą 2.800 koron.

Nagrodzone opracowania winny być ogłoszone drukiem. Na ten cel przeznaczona jest suma 2.600 koron; gdyby ten fundusz nie wystarczył na pokrycie kosztów druku, autorowie winni pokryć nadwyżkę ze swego, w stosunku do objętości swoich prac.

Opracowania należy nadsyłać do Akademii Umiejętności najdalej do końca grudnia 1903.

3) Akademia Umiejętności ogłasza niniejszem konkurs im. ks. Adama Jakubowskiego na następujące dwa temata:

- a) Monografia wsi jakiegokolwiek na terytoryum

dawnej Polski w XIX stuleciu. Pożądany wstęp historyczny;

b) Monografia którego z opactw benedyktyńskich lub cysterskich w Wielkopolsce w epoce średniowiecznej.

Nagroda 700 złr. (1.400 koron) zostanie ewentualnie rozdzieloną na dwie, których wysokość będzie po rozstrzygnięciu konkursu oznaczoną stosownie do objętości prac nagrodzonych. Termin konkursu 31 grudnia 1901 r.

Na powyższe konkursu nadsyłać należy prace konkursowe do Akademii Umiejętności w Krakowie, bezimiennie, pod godłem wybranem przez autora, z dołączeniem koperty opieczętowanej, mieszczącej wewnątrz nazwisko autora a temsamem godłem zaopatrzonej.

Według §. 18. Regulaminu Akademii wypłata wszelkich nagród konkursowych następuje dopiero po ogłoszeniu pracy uwieńczonej nagrodą.

## SPRAWOZDANIE I WNIOSKI

w przedmiocie nagród fundacyi ś. p. Barczewskiego.

### 1. Za pracę historyczną.

W roku ubiegłym liczba prac naukowych mogących się ubiegać o nagrodę z fundacyi ś. p. Barczewskiego była bardzo znaczną. Jubileusz Uniwersytetu Jagiellońskiego wywołał ich bezpośrednio kilka, a nadto w tym samym czasie ukazały się lub prowadzone były dalej dzieła rzetelnej wartości naukowej. Wystarczy wspomnieć *Historye literatury polskiej* hr. Stanisława Tarnowskiego i p. Piotra Chmielowskiego, *rzecz o Pieczęciach średniowiecznych polskich* prof. Piekosińskiego, książkę prof. Wojciechowskiego o *Katedrze na Wawelu*, *Dzieje Jezuitów w Polsce* ks. Załęskiego, monografię o *Koperniku* p. Birkenmajera, prof. Rostafińskiego *Materiały do historyi nauk przyrodniczych w Polsce*, ks. Fijałka książka o *Jakóbie z Paradyża*, monografie pp. Bielińskiego, Jabłonowskiego i Kochanowskiego o *Uniwersytetach w Wilnie, Kijowie i Zamościu*, a nareszcie najbliżej z jubileuszem szkoły Jagiellońskiej związane dzieło prof. Morawskiego przedstawiające w dwóch

tomach losy fundacyi Kazimierzowskiej aż do połowy w. XVIgo.

Niestety Komitet Barczewskiego rozporządza corocznie tylko jedną nagrodą i dla tego musiał się pilnie rozejrzeć w przytoczonych wydawnictwach, chcąc o ile możności oprzeć swe orzeczenie na sprawiedliwej podstawie. Do wybitnego i obszernego dzieła Prezesa naszej Akademii, Komitet stosuje i tym razem praktykę kilkakrotnie już przestrzeganą, usuwając je z wydawnictw ocenianych ze względu na nagrodę Barczewskiego, musi jednak podnieść wyjątkowe znaczenie książki reasumującej długoletni a tak świetny szereg wykładów z zakresu literatury polskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim. Z zakreślonej na wielką skalę publikacyi ks. Załęskiego w r. 1900 ukazał się tylko Tom Iszy, na część drugą monografii p. Birkenmajera również jeszcze czekamy, z tego też powodu oba te dzieła zostały przez Komitet na razie wykluczone. Z pozostałych członkowie Komitetu zgodnie postawili na pierwszym miejscu Historję Uniwersytetu Jagiellońskiego p. Morawskiego i monografię o Katedrze na Wawelu prof. Wojciechowskiego.

Napisanie w czasach obecnych historii jakiegokolwiek ze znakomitszych uniwersytetów europejskich, kiedy studia w tym kierunku doszły do niezwyklej doskonałości i wszechstronności, jest w ogóle zadaniem niezwykle trudnem. Uniwersytety średniowieczne (studia generalia) to przecież instytucye odpowiadające wspólnej kulturze chrześcijańskiej Europy, czerpiące z tego samego źródła wiedzy, posługujące się tym samym językiem wykładowym i literackim. Organizacya

nawet jest w wielu szczegółach w każdym uniwersytecie podobną.

Dlatego nie wystarczy znać źródła lokalne, ale opanować trzeba wszystkie wiadomości, które mamy w ogóle o uniwersytetach średniowiecznych, i na tem tle dopiero należy odtworzyć charakterystyczną ewolucję danego uniwersytetu.

Przedstawić w tych rozmiarach i z taką intencją losy szkoły Jagiellońskiej, było tem mozolniejsze, że brak prac przygotowawczych zmuszał autora do długich i często niewdzięcznych poszukiwań archiwalnych, a lojalność naukowa kazała mu pilnie baczyć, aby cześć dla instytutu i chwila, będąca dla napisania tej historii najbliższem motywem, nie zmieniła książki o zakroju czysto umiejętnym na okolicznościowy panegiryk.

Autor umiał połączyć pietyzm dla starodawnej szkoły ze zmysłem krytycznym i prawdziwie pięknem przedstawieniem rzeczy i chociaż nie wyczerpał całkowicie przedmiotu, mało uwzględniając wpływ Uniwersytetu na szkolnictwo niższe i dotykając tylko przełotnie stosunku Uniwersytetu do ziem ruskich, to jednak główne zadanie t. j. przedstawienie fundacyi Kazimierzowskiej jako krynicy nauki i kultury zachodniej dla Polski spełnił po mistrzowsku. Możemy oczekiwać, że autor w dalszym ciągu rozszerzy swoje badania i w niejednym punkcie skreślony przez siebie obraz uzupełni, ale to co nam dał dotychczas, jest tak cennem i tak w ciaśniejszych ramach zupełnem, iż Historję Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Morawskiego śmiało można zaliczyć do najtrwalszych pismników, jakie z okazji

przeszłorocznego jubileuszu nauka polska wystawiła ku uczczeniu przeszłości.

Pomnikowe dzieło prof. Wojciechowskiego jest niewątpliwie najznakomitszą pracą z lat ostatnich z dziedziny historii sztuki. Autor, pierwszorzędnego talentu historyk, zebrał i opracował jak najskrzętniej wszystkie zapiski, wzmianki i dokumenty, które się pośrednio lub bezpośrednio odnoszą do dziejów budowy katedry krakowskiej; teńnął w nie życie i wskrzesił przed nami najmniej znaną i najciemniejszą przeszłość wielkiego tego zabytku architektury. Chociaż dziedzina historii sztuki była autorowi i być musiała z natury rzeczy, jako na innej niwie pracującemu, stosunkowo obcą, to tak się jednak umiał w niej rozpatrzyć i w sposób tak gruntowny z nią zapoznać, że pod tym względem rezultat jego dociekań szczerze w nas budzić musi podziwienie. Praca ta uskutecznioną była przytem w niezwykle trudnych warunkach najprzód dla tego, że autor stale w Krakowie nie przebywał, a następnie z powodu że historia sztuki nie była jego specjalnością. Warunki te musiały się na samej pracy odbić. Nie wszystkie obserwacye odpowiadają w niej rzeczywistości, co prawda nie zawsze łatwemu do skonstatawania stanowi rzeczy, a zapoznanie się z historią sztuki, jakkolwiek gruntowne i nawet, w tym stopniu i zakresie zdumiewające, nie wystarczało tam, gdzie po za obrębem faktów właściwa tej nauce metoda badania byłaby doprowadziła do innych a przynajmniej w inny sposób sformułowanych rezultatów. Drobne te usterki nie naruszają jednak podstawowego zrębu pracy, która należy do najważniejszych publikacyj, jakie Akademia



wydała. Można bez przesady powiedzieć, że żaden historyk sztuki polskiej, który zajmuje się historią romanizmu i gotycyzmu, nie obejdzie się odtąd dla swoich badań bez tej podstawy i tych wskazówek, które złożone są w treści, rozumowaniu i zasadniczych wynikach monografii p. Wojciechowskiego.

W obec dwóch dzieł tak znacznej doniosłości Komitet zrzekł się dalszego porównywania i zestawiania zalet lub braków każdego z nich i wyszedł z założenia, że *ceteris paribus* nagroda należy się tej pracy która, o ile to Komitet mógł ocenić, pochłonąć musiała więcej czasu i trudu autorowi.

Poszukiwania prof. Morawskiego ogarniające wielką ilość rękopisów dotąd nie opracowanych i połączone z koniecznością opanowania olbrzymiej literatury zagranicznej odnoszącej się do dziejów kultury w Europie w XIV i XV stuleciu, wydały się Komitetowi pracą tak znaczną, że nie wahał się Komitet, wychodząc z zaznaczonego powyżej założenia, przyznać prof. Morawskiemu za jego dzieło nagrodę Barczewskiego, zastrzegając równocześnie monografii prof. Wojciechowskiego prawo do współubiegania się o nagrodę tejże fundacji w roku następnym.

---

## 2. Za dzieło malarskie.

Ze wszystkich obrazów i utworów malarskich wystawionych w Krakowie w r. 1900, tak na Wystawie jubileuszowej, jak w części po za nią, najwięcej budziły interesu i zwracały na siebie uwagę: 1) Zmartwych-

wstanie p. Jacka Malczewskiego, 2) Krajobrazy p. Ferdynanda Ruszczyca i 3) Karton do witrażu p. n. Kazimierz W. p. Stanisława Wyspiańskiego. W pierwszym z tych obrazów p. Malczewski, który tak panuje nad techniką, doprowadził ją do wyższej jak zwykle doskonałości, a w szlachetności rysunku i odczuciu prześlicznego na tle tej kompozycyi krajobrazu, dał nam przykład tego, co osiągnąć potrafi, tak, że mimo niejasności treści i zagadkowości przedmiotu, obraz ten przykuwał oko i miał niezwykły urok i wartość. Co do krajobrazów p. Ruszczyca — to stały się one wypadkiem Wystawy, objawiły naszej publiczności i ludziom interesującym się sztuką, nowy, świeży, nieznany dotąd i pod każdym względem niepospolity talent. Nareszcie karton p. Wyspiańskiego oryginalnością i głębookością pomysłu, wysokim swoim nastrojem, wymowną i przenikliwą grozą, przy pewności rysunku, wrażał się w pamięć i przemawiał do wyobraźni jak wizya.

Komitet wezwany przez Akademię do przyznania nagrody w dziedzinie malarstwa z fundacyi Barczewskiego za r. 1900, odbył kilka posiedzeń, i po długich debatach, podnosząc i rozbierając wszystkie dodatnie i ujemne strony wymienionych dzieł malarskich i zważywszy, że p. Jacek Malczewski otrzymał już takąż samą nagrodę za obraz p. n. Błędne koło w r. 1898, ograniczył konkurs tegoroczny do obrazów p. Ruszczyca i kartonu p. Wyspiańskiego. Po zasięgnięciu bliższych informacji pokazało się, że znaczna część krajobrazów, które wystawił p. Ruszczyca, powstała jeszcze w r. 1899 i że z r. 1900 pochodzą i do konkursu kwalifikują się wskutek tego

jedynie krajobrazy następujące: 1) Ruiny Zamku, pod topniejącym śniegiem przeglądające się w zwierciadle leniwo płynącej czy stojącej wody, pełne nastroju przy pewnej sobie i silnej technice, 2) Nad Upustem, widok młyna wodnego, z kłębiącą się i pieniającą wodą, widziany z góry w świetle zorzy wieczornej, o efektach świetlnych bardzo żywo odczutyh i 3) Ballada, o romantycznym zakroju, z fantastycznością wysnutą z wrażeń natury, z wiatrem poruszającym gałęzie drzew i niepokojem udzielającym się patrzącemu.

Przy pewnej skłonności do szkicowego traktowania i mimo nawet, przy całym wżyciu się w naturę, niebezpiecznego pociągu do dekoratywnych i pobieżnych efektów, są to pierwszorzędnej wartości na tle naszego malarstwa zjawiska i jako takie przedewszystkiem zajmowały Komitet.

Nie ulega jednak wątpliwości, że ze stanowiska ogólniejszego, karton p. Wyspiańskiego jest o wiele wyższą i potężniejszą kreacją. Działalność tego ostatniego artysty na tle naszej nowożytnej sztuki jest zupełnie wyjątkowa. Poeta, nawet jak się zdaje rzeźbiarz, ale szczególnie rysownik, dekorator i malarz, dla wyrażenia poruszających go uczuć i pomysłów, posługuje się zarówno każdą ze sztuk, odpowiednio do środków jakie mu ta w rękę daje. Każdy z jego utworów nosi piętno tej wszechstronności i co najważniejsza, wypływa z duszy i podnioślejszego nastroju, czego najwymowniejszym przykładem jest najpotężniejszy utwór, jaki wykonał, karton p. n. Kazimierz W. Jakieś piętno

wyższe i niezwykle go odznaczają, nawet w kreacjach nie zupełnie udanych. Kartony przedstawiające Henryka Pobożnego pod Lignicą i Św. Stanisława, które tak, jak obecnie wiszą, oderwane od całości i wystawione na tle innych obrazów — rażą i nie mogą się podobać, zestawione razem z Kazimierzem W. we właściwym oświetleniu robią wrażenie nie codzienne. Ten silny rycerz na polu Lignickim, ze spadłym z głowy hełmem i z pięścią, która sił swych w obronie Chrześcijaństwa nie żałowała, wśród płomiennej tatarskiej pożogi i ten święty, o oczach świecących jak próchno w ciemności, wyłaniający się z połamanego relikwiarza z płomieniem kultu gasnącego kaganka, odczuty z tak głęboką intuicją ducha i charakteru romańskiej epoki, przyczyniają się do podniesienia tego potężnego głosu jakim kościotrup wielkiego króla do nas przemawia. Witraże wykonane podług tych kartonów nie dałyby się użyć do żadnego z naszych istniejących kościołów, potrzebowałyby oddzielnego i tylko dla nich przeznaczonego budynku, ale to nie przeszkadza, że byłyby niepospolite. Jeżeli krajobrazy p. Ruszczyca wyróżniały się z ostatniej naszej artystycznej i malarzkiej produkcji — to kartony p. Wyspiańskiego a mianowicie karton Kazimierza W., o którym jedynie w tym wypadku może być mowa, tembardziej że tamte wystawione zostały dopiero w r. 1901, góruje nad nią tym tonem, jakiegośmy od czasów Matejki nie słyszeli. Zważywszy to wszystko, i ze względu, że p. Wyspiański ma już długą i płodną artystyczną przeszłość za sobą, a że talent p. Ruszczyca dopiero się

obecnie objawił, Komitet postanowił przekazać kraj-  
obrazy wyżej wymienione p. Ferdynanda Ruszczyca  
do konkursu roku następnego, a nagrodę imienia Bar-  
czewskiego za najlepszy utwór malarski za r. 1900  
przyznać p. Stanisławowi Wyspiańskiemu za karton  
p. n. „Kazimierz W.“



V.

**Zajęcie Kijowa przez Moskwę w r. 1654  
i zatarg prawosławnej Cerkwi ruskiej  
z patriarchatem moskiewskim.**

Ustęp z obszerniejszej pracy.

Odczyt miany na publicznem posiedzeniu Akademii Umiejętności dnia 30 maja 1901 r.

przez

**Prof. LUDWIKA KUBALĘ.**

W r. 1654 Chmielnicki, zwątpiwszy w opiekę sultana i w pomoc tatarską, poddał się Moskwie i złożył przysięgę wierności w Pereasławiu. Dworzanie carscy objechali grody kozackie i zaprzysięgli 64000 kozaków i 62000 mieszczan.

Wielej posłowie moskiewscy po odebraniu przysięgi od hetmana kozackiego ruszyli do Kijowa.

Tu czekało ich równie ważne, a może i ważniejsze, niż w Pereasławiu zadanie, a to z następujących powodów:

Patryarcha moskiewski Nikon pragnął oderwać metropolią kijowską od patriarchatu carogrodzkiego

i przyłączyć ją do swego patriarchyatu. On też głównie nakłaniał cara Aleksego Michajłowicza do przyjęcia w poddaństwo kozaków i do wojny z Polską. Chmielnicki i Wyhowski zapewniali, że duchowieństwo ruskie niczego bardziej nie pragnie, jak panowania moskiewskiego, i że metropolita kijowski gotów sam jechać do Moskwy i bić czołem w imieniu duchowieństwa i wojska zaporoskiego, aby ich gospodar przyjął pod swą wysoką rękę, byle był pewnym, że jego prośba wzgardzoną nie zostanie<sup>1)</sup>. Na podstawie tych zapewnień można się było spodziewać, że metropolita i duchowieństwo kijowskie dadzą się z łatwością przywieść do posłuszeństwa carowi i patriarsze. Wówczas panowanie Moskwy na Ukrainie, oparte na powadze zjednoczonej cerkwi, nie zależałoby już od śliskiej wiary hetmana i wojska zaporoskiego; patriarcha moskiewski zagarnąłby całą Ruś, a władza jego duchowna, a z nią wpływ polityczny Moskwy sięgałby poza kraje kozackie daleko w granice Rzeczy, bo obszar metropolii kijowskiej rozciągał się od grodów moskiewskich: Toropca, Rżewa, Mozajska, Brańska, Koraczewa, Kurska, Rylska, Siewska, Putywła i Białogrodu nad Dońcem aż do Wieprza i Sanu i dalej na zachód wzdłuż Karpat, a granice metropolii były poniekąd granicami ruskiego narodu.

Na stolicy kijowskiej siedział pokorny mnich, Bazylianin, 47 prawosławny metropolita Sylwester Kosów, były profesor filozofii w kolegium kijowskim,

---

<sup>1)</sup> Makary: Istorija Russkoj cerkwi XII. 58.

<sup>2)</sup> Tamże, XI. 68.

następnie biskup mohilewski, uczony lingwista i teolog, niepośledni pisarz polski i ruski <sup>1)</sup>. Wybrany jednogłośnie metropolitą w r. 1647 <sup>2)</sup>, potwierdzony przez króla, otrzymał sakrę od patriarchy carogrodzkiego i mianowany został eksarchą tronu konstantynopolitańskiego — godność równa rzymskiemu kardynałowi z prawem karcenia a nawet składania z urzędu biskupów.

Zaledwie wstąpił na stolicę, wybuchło powstanie kozackie. Kossów, jako szlachcic polski <sup>3)</sup> — rodzina jego w witepskim województwie piastowała urzędy — był szczerze do Rzptej przywiązany, podzielał polityczne przekonania Adama Kisiela i wielbił go w przedmowie do swego Paterikonu jako męża, „który w domu swoim dziedziczną wierność królom polskim zachował, a w rozwodzeniu ruchów kozackich, w ukontentowaniu narodu ruskiego i w zatrzymaniu praw i swobód starożytnych bez zatrudnienia spraw Rzptej, gorliwość okazał“. Do katolików rzymskich niechęci nie żywił, pisał o świętych pieczarskich w Kijowie, że „żyli w czasach, kiedy jeszcze jedność wschodniej i zachodniej cerkwi, jako siostr rodzonych, kwitnęła, o którą jedność my zawsze Boga prosimy, a ciała tych

---

<sup>1)</sup> Napisał: Paterikon albo Żywoty św. Ojców pieczarskich na podstawie Nestora z greckich, łacińskich, słowiańskich i polskich pisarzy objaśnione. — Exegesis (obrona szkół w Kijowie i w Winnicy) po polsku — Didaskalia, czyli nauka o siedmiu Sakramentach, po rusku.

<sup>2)</sup> Akt wyboru Kossowa podpisało 70 świeckich i duchownych wyborców. Makary Hist. ruskiej cerkwi XII. 13.

<sup>3)</sup> Herb własny z literą N, z lwem w klatce i strzałą.



świętych pańskich, jako w owej jedności nigdy nieopłakanej będące, nie spróchniały“.

Czczył i wielbił „starożytny i święty naród ruski“, a przedewszystkiem stolicę swoją Kijów, którą niebem nazywał „gdzie całe wojsko męczenników i setnicami gwiazd pobożności... Ziemia nasza, piastunka niebieskich żołnierzy, rodzicielka aniołów ziemskich, pole na którym kwitnęły lilie czystości, róże cierpliwości, hiacynty posłuszeństwa. Tę ziemię święci ci, stojąc przed obliczem pańskim, oświecają promieniami modlitw swoich“.

Cnoty i zalety Kossowa, jego pokora, dobrotliwość, gorliwość w pełnieniu obowiązków, uczoność, miłość dla kościoła i narodu, wierność dla Rzpltej, byłyby w innych, spokojniejszych czasach, błogosławieństwem dla Rusi; ale w czasie tej krwawej wojny, jaka się rozpoczęła, nikomu nie były potrzebne i metropolita stał wśród tej strasznej zawieruchy samotny, jak opuszczona cerkiewka na stepie.

Zaraz z początku wciągnięty został w politykę, do czego był najmniej sposobny, gdyż nie posiadał energii woli, iżby w danej chwili wiedział, czego chce. Nie umiał pogodzić obowiązków obywatela Rzpltej z obowiązkami i powagą metropolity. Żadna jednolita myśl, żadne zasadnicze uczucie nie kierowało jego czynami — to było widoczne, bo i ptak, chociaż chodzi, widać, że skrzydła ma. W tłustem swem ciele serce gołębie miał, zacięte a lekliwe, chwilowym wzruszeniem ulegał, a wtedy z czynów i słów swoich jasnej sprawy zdać sobie nie potrafił.

Był więc zawsze narzędziem, a chwiejąc się, jak trzcina, między Rzptą a kozakami, stał w środku i z obu

stron tylko połowę zaufania posiadał. Ciągłe podejrzany<sup>1)</sup> znosił całe życie upokorzenia a po śmierci — mimo szumnego panegiryku<sup>2)</sup> — poczciwej sławy po sobie nie zostawił.

Z początku powstania stał wyraźnie po stronie Rzptej i jeździł do Chmielnickiego, aby go nakłonić do zgody — ale z ujmą swej powagi, bo nie z ramienia Rzptej, ale jako wysłaniec Kisiela. Gdy jednak Chmielnicki po klęsce pilawieckiej wrócił z pod Zamościa do Kijowa, dał się porwać ogólnemu szałowi, wyjechał naprzeciw niego, dał mu obok siebie w saniach prawą rękę i przyjmował tryumfatora. W cerkwi Św. Zofii stał hetman na pierwszym miejscu, adorowali go wszyscy, niektórzy nogi jego całowali, patriarcha jerozolimski, bawiący wówczas w Kijowie, dał mu komunię bez spowiedzi, ślub z żoną Czaplńskiego, chociaż była nieobecną, i błogosławił na wojnę z Rzpłą. Kossów był przy tem obecny i to była jego pierwsza przewina, której mu zapomnieć nie było można.

Chmielnicki oświadczył wtedy, że odtąd za wiarę prawosławną walczyć będzie i zażądał od Rzptej zniesienia unii i zwrotu wszystkich dóbr cerkiewnych. Wiedział on dobrze, że Rzpła tego zrobić nie jest w stanie, ale i to wiedział, że pod tem hasłem duchowieństwo niższe, mieszczanie prawosławni i czerń wszystka stanie po jego stronie, i że jako obrońca prawosławnej wiary zyska miliony stronników w walce, która w jego oczach była nieuchronną.

---

<sup>1)</sup> Paszkwił na Kossowa. Akty już. zap. Rosyi X. 747.

<sup>2)</sup> Makary: Ist. Russkoj cerkwi XII. 110.

W czasie układów pod Zborowem domagał się przysięgi króla i senatorów na zniesienie unii, i zaledwie przystał na odroczenie tej sprawy do umowy z metropolitą. Kossów przybył na sejm do Warszawy i uzyskał przywilej królewski, przyznający szyszmatykom biskupstwa chełmskie, łuckie, witep-skie, oraz biskupstwo przemyskie po śmierci unickiego biskupa, a przytem liczne cerkwie i monastery w Litwie i Koronie, sądy cerkiewne, szkoły i typografie. Duchowieństwo prawosławne uwolnione zostało od wszelkich podatków i ciężarów. Metropolita otrzymał przywilej noszenia krzyża w podległych mu eparchiach, a krzesło w senacie, które mu należało na podstawie ugody zborowskiej, zarezerwowano dlań na sejm następny, ponieważ ugoda zborowska aprobowaną została w ostatni dzień sejmu <sup>1)</sup>).

Wróciwszy do Kijowa, starał się usilnie nakłonić Chmielnickiego do zgody z Rzptą; godził go z Kisielem, wojewodą kijowskim i wstawiał się gorąco za szlachtą, której hetman do dóbr dziedzicznych dopuścić nie chciał.

Ale Chmielnicki nie był w stanie dotrzymać ugody zborowskiej i myśląc o wojnie z Rzptą, poddał się Turcyi, czem wszystkie zdobycze cerkwi prawosławnej, poza obrębem ziem zajętych przez kozaków, zaprzepacił, bo król po bitwie pod Beresteczkiem osadził na biskupstwie chełmskiem unitę i oddał szyszmatyckie monastery biskupowi przemyskiemu <sup>2)</sup>).

<sup>1)</sup> Memoriale Radziwiłła, styczeń 165 — Archiw jugozapad. Rossyi, część II, tom I. nr. 32. Turgeniew Suppl. LXXIV. — Teki Narusz. 12 stycznia 1650.

<sup>2)</sup> Theiner Mon. pol. III. 473.

Kossów nie miał odwagi wystąpić przeciw poddanemu sultana, a hetman, potrzebując powagi metropolity, traktował go z uszanowaniem i pobłażliwie, ale trzymając nagi miecz w ręce, domagał się posłuszeństwa i w razie oporu ceremonii nie robił. Kiedy metropolita wbrew jego woli wyjechał naprzeciw komisarzy królewskich, zawrócono go z drogi i postawiono pod straż, a kiedy po zwycięztwie pod Beresteczkiem litewskie wojsko podstąpiło pod Kijów, a Kossów skłonił pułkownika kozackiego do opuszczenia miasta, a do hetmana Radziwiłła napisał, aby oszczędzał cerkwie i prawosławnych, którzy pod władzą królewską zostają i pozostać pragną, gdyż tylko kozacy z Rzpłą wojnę prowadzą: Chmielnicki zakazał mu raz na zawsze znosić się z pułkownikami i dodał sarkastyczną uwagę, że metropolicie nie godzi się obawiać śmierci, bo jeśli zginie w obronie prawosławnej cerkwi, Bóg go nagrodzi koroną niebieską.

Doszło do tego, że teroryzowany nieustannie, nie śmiał już kroku zrobić bez wiedzy i pozwolenia tego piekielnego męża, który go prowadził przez męki czyścowe, a któremu on nawet życzyć zła nie śmiał, bo wiedział, że z jego upadkiem karząca ręka Rzpłej zacięży nad całym prawosławiem. Czekał więc, słaby człowiek, zmiłowania boskiego i bronił się — nadzieją.

W takich stosunkach pozostawał Kossów, kiedy nadeszła wieść o poddaniu się Chmielnickiego Moskwie.

Dowiedziawszy się, że hetman złożył już przysięgę w Pereasławiu, że posłowie carscy wybierają się do Kijowa, a wojsko moskiewskie stoi w pogotowiu na granicy, metropolita i archimandryta pieczarski, ze-

brawszy duchowieństwo, oświadczyli, że wolą pomrzeć, niż przysięgę złożyć carowi<sup>1)</sup>. Zarazem wysłali do Łucka (23 stycznia) protest — zaciągnięty w księgach grodzkich — że Moskwa, zawładnąwszy Kijowem, zmusza metropolitę, archimandrytę i duchowieństwo, aby odstąpiwszy króla, poddali się carowi, ale oni, pragną pozostać pod władzą królewską, i jak nigdy buntownikami nie byli, tak i teraz nie będą, o czem po wszystkich grodach rozsyłają zawiadomienie<sup>2)</sup>.

Pomimo tej deklaracji Kossów zdecydował się pozostać w Kijowie i przyjmując posłów carskich jako gości przybyłych z ramienia prawosławnego monarchy.

W dniu przybycia posłów 26 stycznia — dzień pamiętny niepowrotną utratą Kijowa na rzecz Moskwy — ihumeni i namiestnicy monasterów z całym duchowieństwem, z krzyżami, obrazami i chorągwiami, zebrali się przy złotych wrotach, przybył tam także Kossów

---

<sup>1)</sup> Ojciec metropolita i archimandryta z tem się deklarowali, że wolą pomrzeć, niż przysięgę złożyć carowi i przy tej deklaracji zostali... List rotmistrza Pawczy do wdy wileńskiego w Tekach Naruszewicza. — Metropolita nie pozwolił na przysięgę i archimandryt i wszystko duchowieństwo, tłumacząc się, iż nie mają pozwolenia od patriarchy carogrodzkiego. Nie wiadomo, czy nie zostali zmuszeni, to jednak wiem, że taka deklaracja ich była... Kopia listu do wdy wileńskiego. Tamże. Tożsamo pisze Stebelski „Dwa wielkie światła“ II. 183. — Co do przysięgi duchowieństwa, obowiązywała za cara Aleksego ustawa: Archimandrytów, ihumenów i starców wo swidietelstwo prinimat po inoczeskomu obieszczaniu, a protopopów, popów i diakonów po swiaszczeństwu, a krestomu cielowanu ne bit. (Gł. 10, str. 161 i gł. 13, str. 4) Piotr W. dopiero kazał przysięgać wszystkim duchownym nawet areybiskupom.

<sup>2)</sup> Makary: Istorija Russkoi cerkwi XII. 59.

wraz z archimandrytą pieczarskim Józefem Tryzną, i biskupem czernichowskim Zozimem Prokopowiczem, i siedząc na wózkach i saniach jako ubodzy i pokorni bogomodley czekali przybycia Moskali.

„Ojciec metropolita — pisze naoczny świadek, protopop czernichowski — obumierał z żalu, a wszystko duchowieństwo za łzami świata nie widziało“<sup>1)</sup>.

Metropolita miał witać posłów przy wałach miejskich, ruszył więc, usłyszawszy strzały armatnie, ku wałom w wielkiej trwodze i poruszeniu umysłu. Jechał naprzeciw nieszczęścia a żal był sędzią jego.

Pojawił się naprzód pułk kozaków, następnie konie pocztowe carskie, i 12 koni tureckich w kapach ze złotogłowa z siedzeniem złotem, rzędy od perel i złota; potem szedł pułk dzieci bojarskich z olbrzymiami czerwonymi chorągwiami, na jednej lew, na drugiej jedno-różec, na trzeciej meluzyna; nakoniec posłowie carscy: bojarzyn i namiestnik twerski Wasyl Wasylewicz Buturlin, okolniczy i namiestnik muromski Iwan Wasylewicz Olfieriew i dumny diak Laryon Łopuchin z towarzyszami; za nimi obraz Zbawiciela z archimandrytą, z czerncami i diakami w złocistych aparatach. Zamykał pochód pułk kozaków.

Metropolita wysiadł z wózka i witał posłów temi słowy:

„Skoro przybywacie od prawowiernego, bogobojnego i jaśnie oświeconego hospodara, cara i wielkiego księcia Aleksieja Michajłowicza, całej Rossyi samodzierczy, od cara prawosławnego, prawosławni carscy mężowie, aby odwiedzić dziedzictwo dawnych wielkich

<sup>1)</sup> Tamże, str. 61. — Kopia listu z Czarnobyli 27 stycznia 1654 (st. kal.) w Tekach Naruszowicza.

książąt ruskich, skoro przybywacie do siedziby pierwszego ruskiego księcia: my wychodzimy naprzeciw i wita was w mojej osobie bogobojny Włodzimierz, wielki książę ruski, wita was Św. Apostoł Andrzej, wita was świętobliwy Antoni i Teodozjusz i wszyscy, którzy w tych pieczarach lata i żywot swój w Chrystusie spędzili, witamy w Chrystusie waszą dostojność i my z całym prześwietnym soborem, i witając was z miłością prosimy: wejdzie w dom Boga naszego, w pierwsze siedlisko czci boskiej na Rusi, i oby z waszem przybyciem wróciła, jak orłowi, młodość dziedzictwu wielkich książąt ruskich“<sup>1)</sup>).

Po tem powitaniu siadł na wózek, a posłowie jechali za nim w saniach do złotych wrót, blisko ćwierć mili drogi, w czasie której Buturlin miał czas zastanowić się nad słowami metropolity. Metropolita powiedział, że posłowie carscy przybyli odwiedzić stolicę dawnych książąt ruskich, cerkiew swą nazwał domem „Boga naszego“, a ostatnie zdanie można było rozmaicie tłumaczyć.

Już zmierzch zapadał, gdy do świątyni przybyli. Metropolita w menty, z mitrą na głowie i z pastorałem w ręce stanął przed królewskimi wrotami — carskie wrota wówczas nie istniały — i odprawił modlitwę tj. modlitwę za zdrowie i pomyślność cara i jego rodziny, a po odprawieniu modlitwy Buturlin przystąpił do niego i pragnąc wywołać oświadczenie poddaństwa ze strony metropolity, zagadnął go zachwale tymi słowy:

„W przeszłych latach przysyłali do wielkiego ho-

---

<sup>1)</sup> Akty J. z. Rosyi X. 252.

spodara naszego, cara i wielkiego księcia Aleksieja Michajłowicza, całej Rusi samodzierzcy, do JCWieli-  
czestwa, Bogdan Chmielnicki, hetman wojska zaporos-  
skiego i wojsko zaporoskie, bijąc czołem kilkakrotnie,  
aby wielki gospodar nasz, JCW. przyjąć ich raczył  
pod swoją wysoką rękę; a ty metropolito, wielkiego  
hospodara naszego o to nie prosiłeś i nie pisałeś, i jego  
carskiej miłości nie szukałeś. A z jakiego powodu ty  
nie biłeś czołem wielkiemu gospodarowi i nie pisałeś?<sup>1)</sup>

Metropolita odpowiedział, że kiedy hetman z woj-  
skiem bił czołem pod wysoką rękę gospodarą, on me-  
tropolita o tem nie wiedział, a teraz za zdrowie hospo-  
dara i jego rodziny modlić się do Boga musi<sup>1)</sup>.

Nazajutrz rano wezwano z ramienia hetmana pod  
srogiem karaniem magistrat i pospólstwo do przysięgi.  
„Wzbraniali się ludzie i nie chcieli, ale ich kozacy jak  
bydło pędzili. Magistrat w cerkwi murowanej w Rynku  
przysięgę wykonał, mieszczanie, jedni u Św. Spasa,  
u Św. Nicety, inni u Św. Przczystej na rotę moskiew-  
ską przysięgę wykonali, ale nie we własnem chrzesnem  
imieniu i srodze na nią sarkali, Pana Boga prosząc,  
aby coprędzej wojska królewskie nastąpiły. Ogłoszono  
im rozkaz carski, aby prosty naród ocbędostw nie uży-  
wał, w żółtem obuwiu nie chodził ale w siermiędze  
a białogłowy we własnej robocie, bawelnic i kramnych  
płócien zakazano używać. Na co wszystko pospólstwo  
nie pozwala, wyglądając jako Boga wojska JKM<sup>2)</sup>.

<sup>1)</sup> Tamże str. 253.

<sup>2)</sup> Kopia listu z Czarnobyła 27 stycznia (st. kal.) w Tekach  
Naruszewicza. — Kopia listu Pawczy do wdy wileńskiego z Mo-  
zyra 2 lutego 1654. Tamże.



To wszystko działo się na nowem mieście, na Padole. Dzielnica ta, leżąca nad brzegiem Dniepru, otoczona fosą i wałem, tworzyła osobne miasto i stała wówczas w pełnym rozkwicie. Łupy wojenne kozaków, wielkie składy kupców wschodnich i załogi kozackie bogaciły mieszkańców, i jeśli w r. 1647 Padol liczył 5—6000 mieszkańców, to obecnie mógł liczyć drugie tyle. Ślady wielkiego pożaru w r. 1651, kiedy 260 domów spłonęło, były już zatarte. Odbudowano ratusz, ławry, browary, chlebnię, waźnię, dom gościnny... Mnóstwo nowych domów stało wśród sadów, obecnie śniegiem pokrytych; w bogatych kramach przy ulicach siedziały bardzo strojne kupcowe — chociaż obyczaj, dawniej luźne, poprawiły się pod rządami kozaków którzy się weześnie żenili i odmienne mieli zapatrywania co do stosunku obu płci od bogatych kupców greckich z Rumelii i Karamanii, którzy mieli główne składy w Kijowie i kierowali jarmarkami po wszystkich miastach kozackich. Jedwabie, szale tureckie, perskie dywany, perły i drogie kamienie, prócz zboża, futer, wosku, miodu, łaju, solonych ryb, szczap smolnych, kominów... to wszystko sprzedawano przy śpiewach i odgłosie fletów polskich.

Ale nad nowem miastem wznosił się stary Kijów, miasto biskupie, na dwóch warownych wzgórzach. Na jednym stał stary gród Zofijski z kościołem Zofii św. mądrości boskiej, na drugim potężny klasztor Ławry pieczarskiej. Oba te wzgórza obwarowane mieściły wiele domów mieszczan, podległych jurysdykcyi metropolity i archimandryty pieczarskiego, nie licząc szlachty, sług i kozaków dworskich.

Otóż ze starego Kijowa z biskupiego miasta nikt do przysięgi nie stanął. Buturlin posyłał trzy razy dzień po dniu do metropolity i do archimandryty, aby przysłali szlachtę, sługi, wszystkich dworzan swoich i mieszczan, którzy u nich żyją; napominał ich, aby się zastosowali do rozkazów hetmana; kazał im powiedzieć, że ma rozkaz carski odebrać przysięgę od wszystkich, że ci, którzy okażą nieżyczliwość, nie ujdą srogiej kary, a metropolicie nie przystoi uporem swoim wstrzymywać tak wielkie dzieło, i ściągać na siebie gniew hetmana i niełaskę cara; żądał wreszcie, aby i metropolita osobiście w tej sprawie z nim porozumiał się.

Kossów odpowiadał, że się musi porozumieć z archimandrytą i duchowieństwem, że szlachta jego i dworzanie nie posiadają żadnych majątkości w Kijowie, i nie godzi im się przysięgać carowi, ani on ich do tego zmuszać nie może. „To wszystko wolni ludzie, a pod moją laską pasterską jest wielu biskupów i duchownych, poddanych króla, a ten gdyby się dowiedział, że m szlachtę i dworzan moich do przysięgi wysłał, toby biskupów i wszystko duchowieństwo kazał porąbać“. Z Buturlinem widzieć się nie chciał. „Niechaj odwiedza pan pana, ja ubogi zakonnik nie mam o czem mówić z bojarzynem“.

A jednak na trzeci dzień i metropolita i archimandryta przysłali ludzi swoich, tych, którzy przysięgać chcieli, za interwencją, jak się zdaje półkowników kozackich, bo zaczęto po mieście łapać mieszczan i kozaków biskupich i do przysięgi ich zmuszano. „Było krzyku, płaczu i lamentu nie mało, że ich z praw

i wolności polskich odzierano i w niewolę moskiewską zaprzędano<sup>1)</sup>.

Mimo tych gwałtów, odliczywszy 1000 ludzi załogi kozackiej, w całym Kijowie złożyło przysięgę tylko 460 osób, a na całym obszarze, oddanym Moskwie przez Chmielnickiego, tylko 37 sług kościelnych przysięgło, aby zaś kto z duchowieństwa przysięgał wierność carowi, o tem w raporcie posłów moskiewskich wzmianki nie ma<sup>2)</sup>.

Wkrótce po odjeździe Buturlina, przybyli (5 marca) do Kijowa wojewodowie moskiewscy, Kurakin i Wołkoński, z 2000 ludzi i postanowili przy soborze Zofijskim budować warownię.

„Ja na tem miejscu — powiedział im Kossów — warowni stawiać nie pozwolę, to ziemia kościelna. Jeśli chcecie bronić kozaków, broncie ich gdzieindziej, 20 wiorst i dalej od Kijowa. Jeśli na tem miejscu zaczniecie stawiać, będę się bił z wami“.

Tak mówisz — odrzekł Kurakin — jakbyś się Boga nie bał. Chcesz się bić z ludźmi carskimi, a czem się ty będziesz bił? Kiedy tu przyjechał Buturlin, toś go witał i modliłeś się za cara i nie mówiłeś, że nie chcesz być w poddaństwie, a teraz odkazujesz i bić się z nami chcesz i dobrze życzysz królowi? Tego Bóg cierpieć nie będzie.

Wtedy — pisze Kurakin — metropolita wpadł w gniew i powiedział, że hetman posyłał do cara i podał się z wojskiem zaporoskiem, ale on metropolita

---

<sup>1)</sup> Stebelski: Dwa wielkie światła II. 183.

<sup>2)</sup> Akty J. Z. Rosyji X. 293.

z duchowieństwem nie prosił, aby go car przyjął w poddaństwo i żyje teraz u siebie pod niczyją władzą, i zaczął nam grozić: „nie patrzcie na początek, czekajcie końca: zobaczycie, co się z wami wkrótce stanie“ a potem groził po polsku: „czekaj, wnet będzie koniec z wami“ <sup>1)</sup>.

W tymże czasie wysłał Kossów w imieniu swoim i duchowieństwa dwóch czerńców do Warszawy z zapewnieniem wierności i z prośbą, aby król przysłał wojsko, a oni z Kijowa moskiewską załogę wyrzucą <sup>2)</sup>.

Pułkownicy kozacy i burmistrz kijowski starali się ułagodzić Kurakina, zaręczając, że metropolita przeprosi za słowa, które w uniesieniu wypowiedział i prosili, aby o tem nie donosił carowi. Chmielnicki stanął w obronie metropolity i pisał do Kurakina, aby na gruncie kościelnym warowni nie stawiał, dodając, że w tej sprawie gońca do cara wysła. Car kazał natychmiast przysłać Kossowa do Moskwy, aby się tam usprawiedliwił <sup>3)</sup>, ale za przybyciem gońca hetmańskiego zmienił zdanie i odpisał Chmielnickiemu, że nie myśli gwałcić starodawnych praw cerkiewnych; metropolicie kazał napisać, że otrzyma w zamian inną ziemię, gdzie zechce, a wojewodom rozkazał stawiać coprędzej warownię <sup>4)</sup>, co też oni, nie oglądając się na metropolitę, zrobili i wkrótce tuż obok cerkwi Św. Michała stanęły wały drewniane i szańce z głęboką fosą wodną, bronione potężnymi wieżycami. Fosę otoczono ostrokołem,

<sup>1)</sup> Akty J. Z. Rossyi X. 388—390.

<sup>2)</sup> Donos greka Iwana Taflari. Tamże str. 773.

<sup>3)</sup> Tamże X. 546.

<sup>4)</sup> Tamże str. 546, 395.

postawiono mosty zwodzone, nad bramą główną umieszczono dzwon alarmowy, zaciągnięto armaty, a ta warownia drewniana, prócz pomieszczenia garnizonu i zapasów żywności, nie tyle do obrony miasta, ile do utrzymania go w posłuszeństwie służyła.

Pokazało się z tego wszystkiego, że metropolita i duchowieństwo pragną zachować wierność królowi, i nie chcą panowania Moskwy, ale są za słabi, aby stawić czoło carowi i Chmielnickiemu.

Natomiast w najważniejszej sprawie: zjednoczenia cerkwi ruskiej z patryarchatem moskiewskim, natrafili Moskale na nieprzewyciężony opór. Niewiadomo kiedy czy przed przyjazdem Buturlina, czy też później, pojawił się w Kijowie poseł patryarchy moskiewskiego Atanazy, biskup wiazemski czy archimandryta twerski, i żądał, aby duchowieństwo, usunąwszy różnice w obrządku, przyjęło rytuał moskiewskiego kościoła, a metropolita uznał zwierzchnictwo patryarchy moskiewskiego. Spotkał się jednak z bezwarunkową odmową; namowy, prośby i groźby na nie się nie zdały <sup>1)</sup>.

Przyczyny niechęci cerkwi ruskiej do zjednoczenia z patryarchatem moskiewskim leżały głębiej, niżby się zdawać mogło.

Metropolia kijowska, kolebka chrześcijaństwa na północnym wschodzie Europy, święta macierz, jak ją zwano, ruskiego narodu, wpłynęła znacznie na odrębność charakteru narodowego i przekonań religijnych na Rusi.

Jeżeli w Moskwie, jak wszędzie na Wschodzie, Kościół był narodową instytucją, to na Rusi, która

---

<sup>1)</sup> Kochowski. Ann. I. 416.

narodowej samoistności nie posiadała, metropolita był duchowną i świecką głową narodu, rezydował w prastarej siedzibie książąt ruskich, ożywiał stare tradycje, przemawiał w imieniu narodu, a jeśli uznał Kozaków za obrońców wiary prawosławnej, to na to, aby mieć wojsko kościelne, a nie na to, aby Kozacy Rusią rozporządzali. Kijów a Moskwa — to Rzym i Bizanecjum prawosławia.

Ta odrębność charakteru narodowego, który cerkiew ruska wytworzyła, wsiąknąwszy we wszystkie domowe i publiczne stosunki, owe tradycje, które się z nią wiązały — to wszystko było nie do pokonania; z korzeniem wyrwać tego Moskwa nie była w stanie; odrębność ta istnieje do dziś dnia, choć świecka ręka cięży na obu cerkwiach.

Cztery wieki odrębnego życia wytworzyły dwa ciała nietylko odmienne, ale w wielu stosunkach przeciwnie. W czasie dwuwiekowej niemal unii z Rzymem, jakoteż z powodu przynależności do Rpltej, zaszło w kościele ruskim wiele zmian w rytuale. wprowadzono wiele zwyczajów katolickich, nie mówiąc o takich zwyczajach, które prostacy do cerkwi wnieśli; przybyło wiele form liturgicznych, których nie było w trebnikach, — iż słusznie mówiono w Polsce: *quod popones tot fides*. Za staraniem Boreckiego zniósł patriarcha Teofan wiele niepotrzebnych zwyczajów, a metropolita Mohiła, poprzednik Kossowa, starał się zaprowadzić jedność w rytuale, założył szkoły i akademię, kazał drukować księgi liturgiczne, oczyścił i podniósł cerkiew do takiej wysokości i natchnął ją takim poczuciem wyższości, że duchowieństwo ruskie uważało prawosławie

w Kijowie za najczystsą formę kościoła wschodniego, a Moskali za heretyków. W Moskwie tymczasem, z powodu nieznamości języka greckiego i ciemnoty duchowieństwa, wcisnęło się mnóstwo błędów do ksiąg liturgicznych i wiele grubych obyczajów, których się duchowni i świeccy, siedzący w bukwie i ceremoniach, z zaciętym uporem trzymali, a których nawet energia potężnego patriarchy Nikona wykorzenie nie była wstanie. Moskale żegnali się dwoma palcami, Rusini trzema na dowód czystej wiary w Tróję św. Bierzmowania nauczyli się Rusini od władcyków unickich. W Moskwie nie było kazań ani śpiewu choralnego, który na Rusi zakwitnął; obchodzono inne święta i czczono innych świętych. Przy chrzcie pozwalano na Rusi wchodzić do babinca przed katechizacją, wolno było trzykrotnie pograżać albo polewać wodą. W Moskwie polewać na pozwalano, dziecko z kumami stawiano podozrwaniami cerkwi twarzą do wchodu i dopiero po modlitwach, do katechizacji należących, wprowadzano do świątyni i trzykrotnie zanurzano w wodzie, przyczem niemało dzieci ginęło. Różnice te i tym podobne miały wielką wagę na Wschodzie, gdzie nie było tyle odszczepieństw, co na Zachodzie, ale natomiast każdą odmianę w obrządku za herezyę uważano. To też antagonizm tych dwóch cerkwi, kijowskiej i moskiewskiej, doszedł do tego stopnia zaciekłości, że Moskale prawosławnych Rusinów za chrześcian nie mieli.

Na podstawie uchwały soboru w r. 1620 nakazał patriarchy moskiewski Filaret, chrzcić powtórnie wszystkich prawosławnych przybyłych z Rusi, duchownych i świeckich, jeśli byli ochrzczeni przez polewanie a nie

przez trzykrotne pograżenie. W Kijowie w r. 1654 obawiano się tej religijnej zaciekłości Moskwy i chcąc odstraszyć naród od przysięgi carowi, głoszono, że Moskale będą żądali powtórnego chrztu<sup>1)</sup>.

Stosunki hierarchiczne obu cerkwi były również odmienne i odstraszały duchowieństwo ruskie od połączenia się z Moskwą. Biskup ruski obrany wolnymi głosami świeckich i duchownych, żył jako wolny obywatel pod osłoną praw Rpltej. Nie było wątpliwości, że Moskwa zniesie elekcję a patriarchy będzie naznaczał i sądził samowładnie metropolitę i biskupów, że duchowieństwo będzie płaciło większe podatki, a klasztorom nie będzie wolno przyjmować ani nabywać dóbr ziemskich. Popi moskiewscy ciemiężeni przez biskupów, w pogardzie u świeckich, pełnili obowiązki poborców podatków, podlegali sądom świeckim nawet za drobne przestępstwa, i wolno było popa więzić, męczyć, powiesić i zdjąwszy koszulę osmagać. „Raczej śmierć niż moskiewski metropolita w Kijowie“ — to był powszechny głos duchowieństwa.

Największą jednak przeszkodą do zjednoczenia cerkwi ruskiej z moskiewską była przynależność metropolii kijowskiej do patriarchyatu carogrodzkiego.

„Nie zaś nie odstraszy — pisał współczesny — od posłuszeństwa patriarsze carogrodzkiemu, ponieważ on jest w duchu św. ojcem naszym, iż naród ruski przez chrzest urodził Bogu wszechmogącemu. Takiego ojca opuścić, do którego prawo boże i prawo przyrodzone nas przywiązało, nie innego by nie było, tylko

---

<sup>1)</sup> Makary: Istorja Russkoi cerkwi XI. 31—34. XII. 61.



z syna stać się wyrodkiem. Prawem przynależności posłuszeństwo jemu oddawać winniśmy, od którego posłuszeństwa żaden nas odwieść nie zdoła i próżno się kusi<sup>1)</sup>.

Przynależność do patriarchy carogrodzkiego była dla Rusi do pewnego stopnia tem, czem dla Polski przynależność do Rzymu. W przynależności tej widział metropolita kijowski źródło swojej władzy. Powaga i prawa jego były odwieczne, oparte na nomokanonie, znanym już za czasów Włodzimierza W. On sądził biskupów, składał niegodnych z urzędu, oznaczał dyecezye, zwoływał synody, strzegł praw kościelnych, sądził bez apelacji w sprawach nie sprzeciwiających się wierze, miał nawet prawo kanonizacji i czuł się na ogromnym obszarze swojej dyecezyi równym, a w każdym razie bardziej niezależnym, niż był podległy władzy i polityce tureckiej patriarchy carogrodzkiej. W razie, gdyby się dostał pod władzę patriarchy moskiewskiego, utraciłby swój urzędowy tytuł<sup>2)</sup>, odznaki<sup>3)</sup>, niezależność i wszystkie przywileje swoje; gdyby się zaś Moskale na Ukrainie utrzymali, tracił większą połowę swojej dyecezyi; prawosławni pod panowaniem króla dostaliby

---

<sup>1)</sup> Litos albo kamień probierczy cerkwi św. prawosławnej ruskiej przez Euzebia Piucina 1644. — Perspektywa Kassiana Sankowicza.

<sup>2)</sup> Jaśnie najprzewielebniejszy w Bogu ojciec archiepiskop metropolita kijowski, halicki i całej Rusi, egzarcha św. tronu konstantynopolitańskiego.

<sup>3)</sup> Obrus na tronie, krzyż, który przed nim niesiono i krzyż na mitrze. Metropolici moskiewscy nosili kobłuk biały i zmuszeni byli do sedmicy i rezydencji przy patriarsze.

się pod władzę Rzymu, a cerkwie i monasterium ukraińskie utraciłyby wszystkie posiadłości w Polsce. Z tych też powodów późniejsi metropolici Bałaban i Tukalski, nie rezydowali w Kijowie, ale w miastach podległych królowi

Takie były obawy duchowieństwa ruskiego i przyczyny niechęci a nawet odrazy do Moskwy<sup>1)</sup>. Można się było pocieszać nadzieją, że patriarchy moskiewski nie ośmieli się podnieść ręki na patriarchy carogrodzkiego i na kanony kościoła wschodniego<sup>2)</sup>. Tymczasem prędzej niż się spodziewano, dowiedział się Kossów, jak się w Moskwie na tę sprawę zapatrują.

W połowie kwietnia wrócili z Moskwy posłowie kozaccy i przywieźli ukaz carski, orzekający, że metropolita kijowski i duchowieństwo małej Rosyi mają pozostawać pod władzą patriarchy moskiewskiego, który ich praw duchownych naruszać nie będzie<sup>3)</sup>.

W ślad za tem nadeszła wiadomość, że olbrzymia armia pod wodzą cara ruszyła na Litwę, a druga armia ciągnie na Ukrainę, aby się połączyć z wojskiem zaporożkiem i ruszyć na Małopolskę.

Kossów wyjechał zaraz z archimandrytą pieczarskim do Czechryna, stolicy Chmielnickiego, i pouczony tam, w jaki sposób ma się bronić, zwołał sobór i wysłał poselstwo do cara pod przewodnictwem Innocentego Gizela.

Posłowie duchowieństwa ruskiego znaleźli cara 4

<sup>1)</sup> Deklaracya duchowieństwa kijowskiego w sierpniu 1685. Archiw. J. Z. Rosyi. Część I, tom V, str. 55.

<sup>2)</sup> Makary: Istorija Russkoi Cerkwi XII. 83.

<sup>3)</sup> Akty J. Z. Rosyi IV. 264.

sierpnia w obozie pod Smoleńskiem i oddali list metropolity, który wyrażał radość wszystkich synów Małorosyi, iż się dostali pod panowanie moskiewskie. Kosów usprawiedliwiał swoje zachowanie w obec Kurakina rozkazem Chmielnickiego „obecnie ziemi naszej naczelnika i władcy“, bez którego pozwolenia nie śmiał oddać ziemi kościelnej pod warownię. Posłów swoich z czolobitnią dotychczas nie wyprawiał, bo hetman kazał czekać, dopóki posłowie kozaccy nie wrócą. — Chmielnicki w liście swoim do cara potwierdzał wszystko, co metropolita napisał, a do Nikona wysłał list, w którym go nazwał zwierzchnim swoim pasterzem, ale list ten nie został patryarsze oddany.

Posłowie przedłożyli carowi prośbę o potwierdzenie wszystkich wolności i przywilejów duchowieństwa ruskiego, o pozostawienie metropolity pod władzą patryarchy carogrodzkiego, o zachowanie sądów duchownych i wolnej elekcji biskupów, o nadanie dóbr klasztorom w zamian za stracone posiadłości w ziemiach Rpltej; prosili wreszcie, aby duchownych ruskich gwałtem do Moskwy nie zaciągano, a prawosławni na Litwie i na Wołyniu, aby, jak dawniej, władzy metropolity podlegali.

Do tej supliki dołączył Gizel imieniem metropolity i całego soboru pisemne oświadczenie: że korzeniem wszystkich praw i wolności, o których potwierdzenie upraszają, jest przynależność do patryarchy carogrodzkiego, z którym ich prawo boże i kanony Ojców św. połączyły „a lubo metropolita nie zabrania duchowieństwu oddawać posłuszeństwa patryarsze moskiewskiemu, wiedząc, że jego stolica przez Ducha św. jest postano-

wiona, to jednak obawia się, aby mu Bóg tego za grzech nie poczytał, bo co powszechny sobór postanowił i zatwierdził, to tylko powszechny sobór zmienić może, uchwały zaś powszechnego soboru oparte są na jednomyślnej zgodzie wszystkich patriarchów i ich miejscowych soborów. Z tego powodu prosi metropolita i duchowieństwo, aby ich car przy ich zwierzchnim pasterzu pozostawił, na tym bowiem fundamencie ich wszystkie wolności zbudowane, w czym gdyby łaski carskiej nie doznali, żyłby w trwodze i zgryzocie metropolita i duchowieństwo, a inni duchowni, którzy się jeszcze pod władzą cara nie znajdują, a panowania jego pragną, upadliby na duchu i stracili serce<sup>1)</sup>.

W odprawie danej posłom dnia 11 sierpnia (st. kal.) car odłożył odpowiedź na wszystkie powyżej wymienione prośby, aż do powrotu swego do Moskwy. W poselstwie metropolity i soboru widział akt poddaństwa całej metropolii kijowskiej, całej Rusi, bo w tym samym dniu, w którym odprawiał posłów duchownych, podpisał manifest do wszystkich Rusinów w Polsce, wzywając ich do zdrady, buntu i mordy.

W listach do Antoniego Winnickiego, biskupa przemyskiego i do Arseniusza Żeliborskiego, biskupa lwowskiego, żądał, aby mu biskupi ci wraz z duchowieństwem swoim szlachtę, mieszczan i chłopów do poddaństwa przywodzili i razem z wojskiem jego i z pomocą miłosiernego Boga nieprzyjaciół prawosławnej wiary tępili, a on im za to wszystko przywileje potwierdzi i nowymi obdarzy, miastom i ludowi podatki

---

<sup>1)</sup> Akty J. Z. Rossyi XII. 707, 714, 741—761.

obniżyć i wojsku swemu niszczyć i grabić ich nie pozwoli; byle do niego lub do bojarów jego ludzi słusznych z mieszczan i szlachty wysyłali a na listy carskie natchmiasz odpisali.

Takie same listy wyprawiono do szlachty, mieszczan i pospólstwa w województwie braclawskiem, wołyńskiem, podolskiem, nowogrodzkim i do pospólstwa, mieszczan i szlachty podgórskiej<sup>1)</sup>, ale listy te żadnego pożytku ani carowi ani prawosławiu moskiewskiemu nie przyniosły.

Kossów nie otrzymał obiecaney odpowiedzi, natomiast Nikon zaczął się pisać patryarchą całej wielkiej i małej Rosyi<sup>2)</sup>.

Teraz rozpoczęła się cicha, ale zacięta walka między cerkwią kijowską a prawosławiem moskiewskiem. Nie mogła być jawną, bo Nikon musiał się liczyć z patryarchą carogrodzkim, z kanonami kościoła wschodniego i z hetmanem kozackim, który na swoim obszarze ani carowi ani patryarsze rządzić nie pozwolił, Kossów zaś bał się Chmielnickiego i Moskali.

Patryarcha Nikon starał się przygotować zjednoczenie obu cerkwi i w tym celu zwołał sobór do Moskwy, na którym przeprowadził niektóre reformy w rytuale i obrządkach, a przedewszystkiem udało mu się znieść prawo Filareta o powtórny chrzest prawosławnych Rusinów tym sposobem, że przeprowadził uchwałę uznającą chrzest łacinników<sup>3)</sup>.

<sup>1)</sup> Akty J. Z. Rosyji XIV. 200—203.

<sup>2)</sup> Tamże X. 647. XIV, 525, 662.

<sup>3)</sup> Travels of Macarius, patriarch of Antioch - translated by Belfour. London 1829. II. 85. 296.

Na Litwie wszystkie miasta zajęte przez wojska moskiewskie wcielają do swego patryarchatu. Tak zrobił z Wiazmą, Drohobuzem, Mścislawiem, Smoleńskiem, Orszą, Szklowem, Połockiem i Mohilewem, rezydencyą biskupa mścislawsko-orzawsko-mohilewskiego, który na mocy przywileju Władysława IV był głową schyzmatyków na Litwie, a podlegał metropolie kijowskiemu. Ukazem carskim z 15 września 1654 biskup mohilewski z całym soborem eparchii oddany został pod władzę patryarchy moskiewskiego<sup>1)</sup>. Nikon przyjął wreszcie w r. 1656 tytuł patryarchy moskiewskiego i całej wielkiej, małej i białej Rosyi<sup>2)</sup>. W tymże roku zamianował ihumena witepskiego monasteru Kaliksta, biskupem połockim i oddał mu w zarząd Mohilew<sup>3)</sup>.

Kossów ze swej strony mianował Teodozego Wasilewicza, archimandrytę słuckiego monasteru, ekonomem i namiestnikiem metropolii koronnej<sup>4)</sup> t. j. tej części metropolii kijowskiej, która pod władzą królewską zostawała. Ten bronil eparchii litewskiej, a siedząc w obozie Radziwiłła, zaklinał Mohilewian, aby się poddali królowi i groził opornym klątwą. „Sam ojciec metropolita — pisał — pragnąłby przybyć do Mohilewa, gdyby mu Bóg pozwolił wydobyć się z za Dniepru. My z nim i z wszystkim duchowieństwem o tem tylko myślimy, jakby się schronić na Litwę, ufając Bogu i księciu hetmanowi“<sup>5)</sup>.

<sup>1)</sup> Akty J. Z. Rosyji XIV. 354.

<sup>2)</sup> Makary Istoria Russkoi cerkwi XII. 92.

<sup>3)</sup> Tamże str. 93—94.

<sup>4)</sup> Akty J. Z. Rosyji XIV. 580.

<sup>5)</sup> Tamże str. 581.

Chmielnicki popierał Kossowa, nie pozwalał duchowieństwu znosić się z Moskwą bez swojej wiedzy, nadawał samowolnie przywileje i majątności<sup>1)</sup>, a o zmianach zaszytych w dycyzyach ukraińskich nie zawiadamiał ani cara ani patriarchy. Przed wyprawieniem Teodozego Wasilewicza na Litwę wybrany został ihumenem michajłowskiego monasteru Teodozysusz Safonowicz bez wiedzy i udziału patriarchy moskiewskiego. Zatwierdził go w tej godności Chmielnicki przywilejem danym 2 czerwca a błogosławił Kossów. Po śmierci biskupa czernichowskiego wybrano na jego miejsce rektora kijowskiego kollegium Łazarza Baranowicza. Wyświęcił go (8 marca 1658 r.) metropolita saczawski w Jassach na żądanie Chmielnickiego, który o tym wypadku nie doniósł carowi ani patriarsze<sup>2)</sup>.

Po śmierci Kossowa (1657 r.) walka toczyła się dalej, o ustępstwach ani śladu. Nawet odstępcy, na których Moskwa najwięcej liczyła, zapominali w chwilach stanowczych o przysiędze i obietnicach i gotowi byli połączyć się z Rpltą<sup>3)</sup>.

Trwało tak aż do r. 1686, kiedy patriarchy carogrodzki Dyonizy sprzedał Moskwie metropolię kijowską, oddając ją pod władzę patriarchy moskiewskiego<sup>4)</sup>. Następstwa tego ważnego wypadku przewidział sobór duchowieństwa ruskiego w swej deklaracyi, złożonej

<sup>1)</sup> Makary Istoria Russkoj Cerkwi XII. 97.

<sup>2)</sup> Tamże str. 105.

<sup>3)</sup> Tamże str. 535—591. — Archiw. J. Z. Rossyi, Część I, tom V.

<sup>4)</sup> Archiw. J. Z. Rossyi, część I, tom V. str. 147, 158, 166.

w sierpniu 1685 r.<sup>1)</sup>: prawosławni zostający pod władzą Rpltej przyjęli unię (przemyska dyecezya w 1692, lwowska w r. 1700, łucka w r. 1702), a wszystkie prawa i wolności metropolii kijowskiej zostały zniesione (w r. 1702). W 19 lat później Piotr W., korzystając z tego wrogiego usposobienia i nieprzejednanej niechęci cerkwi kijowskiej do patriarchyatu moskiewskiego, obalił patriarchyat moskiewski i ustanowił synod św. 1721 r. z pomocą księży kijowskich: Dymitra biskupa Rostowskiego, Stefana Jaworskiego, prezydenta św. synodu i Teofana Prokopowicza wiceprezydenta i redaktora statutów synodu<sup>2)</sup>.

---

<sup>1)</sup> Tamże p. 55.

<sup>2)</sup> Waliszewski: Pierre le Grand p. 484.





VI.

WYKAZ

STOSUNKÓW AKADEMII

Z INNEMI INSTYTUCYAMI NAUKOWEMI.

WYDZIAŁ  
HISTORII I SPOŁECZNAJ  
KRAJOWEJ  
KRAJOWEJ  
KRAJOWEJ

## WYKAZ

dotychczasowych stosunków Akademii z zakładami naukowemi.

(W.) oznacza, że Akademia przesyła wszystkie swoje wydawnictwa; (L.) wydawnictwa Wydziału filologicznego; (2.) historyczno-filozoficznego; (3.) matematyczno-przyrodniczego; (Kl.) Komisji literackiej; (Kj.) Komisji językowej; (Khs.) Komisji historii sztuki; (Kh.) Komisji historycznej; (Kp.) Komisji prawniczej; (Kan.) Komisji antropologicznej; (Kf.) Komisji fizyograficznej; (Ag.) Atlas geologiczny; (B.) Bulletin international; (A.) Anzeiger\*).

---

**Amsterdam.** Koninklijke Akademie van Wetenschappen. B.

**Arcachon.** Laboratoire zoologique maritime. B.

**Ateny.** Bibliothèque Nationale. B.

— École française d'Athènes. B.

— K. deutsches archäologisches Institut. B.

**Baltimore.** Johns Hopkins University. 3. B.

— American Journal of Philology. B.

— Maryland Geological Survey. B. Ag.

**Barcelona.** Real Academia de bu nas letras. B.

— Real Academia de ciencias y artes B.

**Batavia.** (Jawa). Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. 1. 3. Kj. B.

**Bazylea.** Universitätsbibliothek. A.

— Naturforschende Gesellschaft. Kf. A.

**Belgrad.** Кр. Српска Академиа W.

— Српско археолошко друштво. Kan. B.

**Bergamo.** „La Geografia per tutti“. B.

---

\*) Wyksz ten nie obejmuje 50 galicyjskich szkół średnich, którym posyła się wszystkie wydawnictwa Akademii.

- Berlin.** Königl. Akademie der Wissenschaften. W.  
— Königliche Bibliothek. W.  
— Centralbureau der internationalen Erdmessung. A.  
— Deutsche geologische Gesellschaft. A.  
— Deutsche botanische Gesellschaft. A.  
— Deutsche Literaturzeitung. A.  
— Deutsche chemische Gesellschaft. A.  
— Geologische Landesanstalt und Bergakademie. A.  
— Gesellschaft für Anthropologie. Kan. A.  
— Gesellschaft naturforschender Freunde. A.  
— Gesellschaft für Erdkunde. A.  
— K. Deutsches Archäologisches Institut. A.  
— K. preuss. geologische Gesellschaft. A.  
— Naturwissenschaftliche Wochenschrift. A.  
— Physikalischer Verein. A.  
— Universitätsbibliothek. A.
- Bern.** Schweizerische Gesellschaft für Naturwissenschaft 3. Kf.  
Ag. A.  
— Naturhistorischer Verein. A.  
— Universitätsbibliothek. A.
- Berno.** Maticе Moravská, W. B.  
— Knichovna Bohoslavců brněnských. Kp. Kl. Kh. Khs. B.  
— Museum Franciscum. B.  
— K. k. Mährisch-schlesische Gesellschaft für Ackerbau, Natur-  
und Landeskunde. Historisch-statistische Section. 2. A.  
— Naturforschender Verein. 3. Kf. Ag. A.  
— Papezka knihtiskarna rajhradských Benediktinu B.
- Bolonia.** Academia Adamo Mickiewicz di storia litteraria polacca. B.  
— R. Deputazione di storia patria per le provincie di Romagna B.
- Bonn.** Universitätsbibliothek. A.  
— Naturhistorischer Verein des preuss. Rheinlandes A.
- Bordeaux.** Académie des sciences, belles lettres et arts. B.  
— Société Linnéenne des sciences physiques et naturelles. 3. B.
- Boston.** American Academy of arts and sciences B.  
— Society of natural history B.
- Braunsberg.** Historischer Verein für Ermeland. Kh. A.
- Braunschweig.** Verein für Naturwissenschaft. 3. Kf.

- Bruksella.** Académie royale de Belgique. W.  
— Musée royal d'histoire naturelle de Belgique. B.  
— Société royale de botanique. B.  
— Société belge de microscopie. B.  
— Société belge de géologie. 3. Kf. Ag. B.  
— Société de Bollandistes. B.  
— Institut Salvey. B.
- Bucarest.** Academia Romana W.  
— Laboratorul de Botanica. B.
- Budapest.** Magyar Tudományos Akadémia W.  
— Magyar nemzeti Múzeum. A. B.  
— Königl. ungar. geologische Anstalt. 3. Kf. Ag. A.  
— K. M. Természettudományos Társulat. 3.  
— Magyar történelmi Társulat. 3.  
— Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn. Kan.  
— Ungar. Landesbibliothek im National-Museum. Kan.  
— Naturwissenschaftliche Abtheilung des National-Museums. B.  
— Société des sciences naturelles. B.
- Budziszyn.** Matica Serbska. 1. 2. Kp. Kh. Kht. Kl. Kj. B.  
— Die naturwissenschaftliche Gesellschaft „Isis“. A.
- Buenos Aires.** Universidad. B.
- Buffalo.** Society of natural sciences. B.
- Buitenzorg** (Jawa). Jardin botanique. B.
- Bytom.** Redakcja „Katolika“. W.
- Cambrigde.** (Anglia). University. B.
- Cambrigde.** (U. S. N. A. Massachusetts). Library of Harvard University. B.  
— Museum of comparative Zoology. B.
- Charków.** Uniwersytet B.
- Cherbourg.** Société des Sciences naturelles. 3. Kf. B.
- Chicago.** Academy of Sciences. B.  
— The Journal of geology. B.
- Christiania.** Académie des sciences. W.  
— Uniwersytet B.  
— Videnskabssekabet. B.  
— Norsk Folkemuseum. B.
- Cincinnati.** The Lloyd Museum and Library. B.

- Coimbra.** Universidade. B.  
**Colima.** Mex. Observatoire meteorologico y vulcanologico del Seminario. B.  
**Cordoba.** (Argentina). Academia nacional de ciencias. 3. Kf. B.  
**Cöthen.** Chemiker-Zeitung. A.  
**Czasław.** (Czechy). Musejni archeologický Spolek „Včela Časlavská“. Kan. B  
**Czerniowce.** Uniwersytet. W.  
— Czytelnia polska. 2. Kan. B.  
— Bukowiner Landes-Museum. Khs. B.  
**Dobromil Monastyr św. Onufrego.** Kh.  
**Dorpat.** Uniwersytet. 2. Kh. A.  
— Naturforschende Gesellschaft bei der Universität. 3. Kf. A.  
— Gelehrte esthnische Gesellschaft 1. 2. Kj. A.  
— Rédaction de „Uczenyja zapiski“, 2.  
**Drezno.** Naturforschende Gesellschaft. A.  
**Dublin.** Royal Irish Academy. B.  
**Edynburg.** Royal Society. 1. 2. 3. Kf. Kht. Kl. Ag. Kj. B.  
— Botanical Society. Kf. B.  
**Erlangen.** Biblioteka Uwiwersytetu. A.  
**Filadelfia.** Academy of Natural Sciences. B.  
— The American philosophical Society. 2. B.  
**Florenyca.** Accademia della Crusca. 1. 2. 3. Kj. B.  
— Biblioteca Nazionale (Uffizzj). B.  
— Società italiana d'antropologia. Kan. B.  
— R. Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.  
— R. Istituto di studi superiori pratici e di perfezionamento. B.  
— Archivio storico italiano. B.  
**Frankfurt a/M.** Seckenbergische naturforschende Gesellschaft. A.  
**Frankfurt a/O.** Naturwissenschaftlicher Verein. 3. A.  
**Fryburg Bryzgowski.** Biblioteka Uniwersytetu. A.  
**Fryburg Szwajcarski.** Uniwersytet. W.  
**Gandawa.** Uniwersytet. B.  
**Gdańsk.** Naturforschende Gesellschaft. 3. A.  
— Westpreussischer Geschichtsverein. Kh. A.  
**Genewa.** Uniwersytet. B.  
— Institut national genevois. 3. B.

- Genewa.** Société de physique et d'histoire naturelle. B.  
**Genua.** Uniwersytet. B.  
— Società ligustica di Scienze naturali e geografiche. 3. Ag.  
— Archivio di stato. B.  
— Società di lettere e conversazioni scientifiche. B.  
— Società ligura di storia patria. B.  
**Getynga.** Biblioteka Uniwersytetu. A.  
— K. Gesellschaft der Wissenschaften. W.  
**Giessen.** Biblioteka Uniwersytetu. W.  
— Oberhessischer Geschichtsverein. A.  
— Oberhessische Gesellschaft für Natur- und Heilkunde. A.  
**Glasgow.** Uniwersytet. B.  
**Gorzeliçe.** Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaften. 1. 2.  
Kht. Kl. Kj. A.  
**Gothenburg.** Kungl. Vetenskaps-och Vitterhetssamhället. B.  
**Graz.** Biblioteka Uniwersytetu. W.  
— Historischer Verein für Steiermark. 1. 2. Kh. Khs. Kp. Kl.  
Kj. A.  
— Naturwissenschaftlicher Verein für Steiermark. A.  
**Greifswald.** Biblioteka Uniwersytetu. A.  
**Haarlem.** Musée Teyler. 3. Kf. Kan. B.  
— Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen 3. B.  
**Halle.** Biblioteka Uniwersytetu. A.  
— Naturforschende Gesellschaft. A.  
— Kais. Leopoldino-Carolinische Akademie der Naturforscher.  
3. A.  
**Hamburg.** Verein für Naturwissenschaftliche Unterhaltung. Kf. A.  
— Gesellschaft für Botanik. A.  
**Harrisburg.** (N. America) Geological Survey of Pennsylvania. B.  
**Heidelberg.** Biblioteka Uniwersytetu. W.  
— Physikalisch-medicinische Gesellschaft. A.  
**Helsingfors.** Sällskapet pro fauna et flora fennica. 3. Kf. B.  
— Finska Vetenskaps-Societeten. B.  
— Geografiska föreningen. B.  
**Innsbruck.** Biblioteka Uniwersytetu. W.  
— Ferdinandeum. 1. 2. 3. Ag. Kj. A.

- Irkuck.** В восточно-сибирскій Отдѣлъ имп. русск. географич. Общества.
- Ithaca.** (N. Y. U. S. N. A.) Cornell University. B.  
— Journal of phisycal chemistry. B.
- Jena.** Bibliotheka Uniwersytetu. A.  
— Verein für thüringische Geschichte und Alterthumskunde. Kh. A.  
— Jenaische Gesellschaft für Medicin und Naturwissenschaft. A.
- Kassel.** Verein für Naturkunde. 3. A.  
— Botanisches Centralblatt. A.
- Kazań.** Uniwersytet. B.  
— Société physico-mathématique à l'Université Impériale. 3. B.  
— Редакція Ученыхъ Записокъ Унивверситета. 1. Kj.
- Kijów.** Bibliotheka Uniwersytetu. W.  
— Кіевское общество естество-испитателей. 3.  
— Rédaction de „Кіевская Старина“. 1. 2. Kj. Kn.
- Kilonia.** Bibliotheka Uniwersytetu. A.  
— Naturwissenschaftlicher Verein von Schleswig-Holstein. 3. Kf. Ag. A.  
— Gesellschaft für Schleswig-Holstein-Lauenburgische Geschichte. 2. Kh. A.
- Klausenburg.** Siebenbürgischer Museum-Verein. 3.
- Knin** (Dalmacya). Staro-Hrvatska-Prosvjeta. Khs. Kan.
- Kopenhaga.** K. Danske Videnskaberues Selskab. W.  
— Société royale des antiquaires du Nord. Khs. B.  
— Société d'histoire naturelle. B.
- Kołomyja.** Muzeum Pokuckie. W.
- Kórnik.** Bibliotheka Kórnicka. W.
- Kraków.** Archiwum krajowe. Kh. Kp.  
— Archiwum aktów dawnych m. Krakowa. Kh. Kd. Kbs. Kl.  
— Bibliotheka XX. Czartoryskich. W.  
— Bibliotheka Ks. Misyonarzy. 1. 3. Kh. Khs. Kl. Kj.  
— Czytelnia alumnów księżęco-biskupiego seminaryum. 2.  
— C. k. Urząd górniczy okręgowy. Kf.  
— Gabinet geologiczny U. J. 3. Kf. Ag.  
— Gabinet historyi sztuki U. J. Khs.



**Kraków.** „Przegląd literacki“. B.

- Redakcyja „Przeglądu powszechnego“. 1. 2. Kh. Kl. Kj.
- Seminaryum filologiczne słowiańskie U. J. 1. Kl. Kj. B.
- Seminaryum historyczne U. J. 2. Kh. Khs. Kp. Kl.
- Stowarzyszenie nauczycielek. Kl.
- Towarzystwo lekarskie krakowskie. 3. Kf. Kan.
- Towarzystwo numizmatyczne. Khs. Kan.
- Towarzystwo rolnicze. B.
- Towarzystwo tatrzańskie Kf.
- Towarzystwo techniczno-przemysłowe. 3. Kf. B.
- Zakład kliniczny. 3.

**Królewiec.** Biblioteka Uniwersytetu. A.

- Staatsarchiv. Kp. Khs.
- Alterthumgesellschaft „Prussia“. A.
- Physikalisch-ökonomische Gesellschaft. 3. A.
- Altpreussische Monatsschrift. A.

**Lancaster.** American Mathematical Society. B.

**Lausanne.** Société Vaudoise des Sciences naturelles. Kf. B.

**Lavrenze.** (Kansas, U. S. A.) University of Kansas. B.

**Leide.** Rédaction des Archives d'éthnographie. Kan.

- Universiteit. B.

**Leoben.** Czytelnia polskich akademików górniczych. Kf. Ag. B.

- Towarzystwo akademickie „Czarnohora“. Ag.

**Liège.** Uniwersytet. B.

- Société royale des sciences. B.

**Lille.** Société de Géographie. B.

**Lima.** Escuela especial de Ingenieros y de Minas. 3. B.

**Linz.** Verein der Techniker in Oberösterreich. A.

- Museum Francisco-Carolinum. 1. 2. 3. Ag. Kan. Khs. Kl.  
Kf. A.

**Lipsk.** K. Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften W.

- Museum für Völkerkunde. Kan. A.
- Biblioteka Uniwersytetu. A.
- Naturforschende Gesellschaft. 3. A.
- Akadem. Verein „Unitas“. B.
- Literarisches Centralblatt. A.

**Lizbona.** Academia real das Sciencias. 1. 2. 3. Ag. Kj. B.

- Lizbona.** Direcção dos trabalhos geologicos de Portugal. Kf.  
Ag. B.  
— Real Observatorio astronomico. B.
- Livorno.** Instituto antropologico italiano B.
- London.** British Museum. W.  
— British Museum of natural history. B.  
— British Association for the Advancement of Science. B.  
— Antropological Institute. Kan. B.  
— Chemical Society. B.  
— Geological Society of London. 3 B.  
— Physical Society. B.  
— Zoological Society. Kf. B.  
— Royal astronomical Society. B.  
— Royal botanic Society. B.  
— Royal geographical Society. Kf.  
— Royal Museum. B.  
— Royal Society. 3. B.  
— The Royal Institution of Great Britain. B.  
— „Nature“. B.  
— „The Athaeneum“. B.  
— „Science abstracts“. B.
- Louvain.** Université Catholique. 1. 2. 3. Kh. Ag. Kj. B.  
— „La Cellule“. 3. B.
- Löcse.** Ungarischer Karpathen-Verein. Kf.
- Lötzen.** Litterarische Gesellschaft „Masovia“. A.
- Lubeka.** Hansischer Geschichtsverein. 2. Kh. A.
- Lublana.** Rudolphinum. Kf. B.
- Lucca.** R. Accademia lucchese di scienze, lettere ed arti. B.
- Lund.** Unwersytet. W.  
— Société royale physiographique. B.
- Lwów.** Archiwum krajowe. W.  
— Biblioteka c. k. Szkoły politechnicznej. W.  
— Biblioteka Uniwersytetu. W.  
— Biblioteka Ossolińskich. W.  
— Czytelnia Akademicka B.  
— Kólko historyków. 2.  
— Krajowa szkoła gospodarstwa leśnego. 3. Ag. Kf. B.

- Lwów.** Redakcyja „Dziennika polskiego“. B.  
— Redakcyja „Gazety lwowskiej“. Kl. B.  
— Redakcyja „Gazety Narodowej“. B.  
— Redakcyja „Kwartalnika historycznego“. 1. 2. Kh. Khs. Kl. Kj. B.  
— Redakcyja „Muzeum“. 1. 2. 3. Kj. B.  
— Redakcyja „Przeglądu“. Kl.  
— Redakcyja „Przeglądu sądowego i administracyjnego“. 2.  
— Szkoła weterynarska. 3. B.  
— Towarzystwo ludoznawcze. Kf. Kan.  
— Towarzystwo Bratniej Pomocy słuchaczy Politechniki. 2. 3.  
— Towarzystwo naukowe im. Szewczenki. W.  
— Towarzystwo prawnicze Kp.  
— Zakład fizyczny c. k. Uniwersytetu. 3. Kf.  
— Галицько-руська Матица B.
- Madison.** (Wis. U. S. A.). Wisconsin Academy of Sciences, arts and letters. B.
- Madryt.** Real Academia de la historia. Kh. B.  
— Comision del mapa geologico de España. B.  
— Real Academia de ciencias morales y politicas. B.  
— Societat Española de Historia natural. B.  
— Universidad. B.
- Marburg.** Biblioteka Uniwersytetu. A.
- Marsylia.** Faculté des Sciences. B.
- Medyolan.** R. Istituto lombardo di scienze e lettere. W.  
— Archivio storico lombardo. B.  
— Archivio di Stato. B.  
— Biblioteca Ambrosiana. B.  
— Società italiana di scienze naturali. B.  
— Società storica lombarda. B.
- Melbourne.** The public library of Victoria B.
- Mexiko.** Academia Mexicana de ciencias exactas físicas y naturales. B.  
— Museo Nacional. B.  
— Observatorio meteorologico-magnetico central. B.  
— Societat científica „Antonio Alzate“. 3. B.  
— Societat Mexicana de Historia natural. B.

- Milwankee.** (Wis. U. S. A.) Public Museum. B.
- Minneapolis** (U. S. A.) Minnesota Academy of Natural Sciences. 3.
- Mitawa.** Kurländische Gesellschaft für Literatur und Kunst. Khs. Kh. B.
- Modena.** R. Accademia delle scienze, lettere ed arti. B.  
— R. Deputazione di storia patria per le provincie dell'Emilia. A.  
— Società dei naturalisti. B.
- Monachium.** Akademie der Wissenschaften. W.  
— Bibliotheka Uniwersytetu. A.  
— Historische Commission bei der Akademie der Wissenschaften. A.  
— Sybels Historische Zeitschrift. A.  
— Chemische Gesellschaft. A.
- Montevideo.** Museo Nacional. B.
- Montreal** (Kanada). Royal Society of Canada. B.  
— Société de numismatique et d'archéologie. B.
- Moskwa.** Императорское Московское археологическое Общество. 1. 2. Kh. Kl. Kj.  
— Rédaction de „Ученія Записки“. 1. 2. B. Kj.  
— Muzeum Rumiancowa. B.  
— Société d'anthropologie. B.  
— Société imp. des naturalistes. 3. B.  
— Observatoire magnétique et météorologique. Kf.  
— Rédaction de „Русскій Архивъ“. B.  
— Етнографическій Отдѣлъ Импер. Общества любителей естествознанія, антропологии и этнографіи. Kan.  
— Московское психологическое Общество. B.
- Mulhouse.** Société industrielle de Mulhouse. B.
- Münster.** i. W. — K. Akademie. A.  
— Westfälischer Provinzial-Verein für Wissenschaft und Kunst. 3. Khs. Kan. A.
- Nancy.** Académie de Stanislas. 1. 2. 3. Kj. B.  
— Société des sciences. B.
- Neapol.** Accademia di scienze morali e politiche. B.  
— Accademia delle scienze fisiche e matematiche. 3. Kf. B.  
— Biblioteca Nazionale. B.  
— Deputazione napoletana di storia patria. B.

- Neapol.** R. Sovraintendenza degli Archivi di Stato. B.  
— Società di storia patria. B.  
— Stazione zoologica. 3. B.
- Neuchâtel.** Société de Géographie. B.
- New Haven.** (U. S. A.) Yale psychological Laboratory. B.
- New York.** Academy of Sciences. B.  
— Academy of Medicine. B.  
— The American Museum of Natural History. 3. B.  
— American Geographical Society. B.
- Nieżyn.** Istorico-filologiciskij Institut Kniazia Bezborodko. 1. 2. B.
- Nowy Sącz.** Kollegium OO. Jezuitów. W.
- Norymberga.** Germanisches Nationalmuseum. 2. Kh. A.
- Odessa.** Uniwersytet. B.  
— Société des naturalistes de la nouvelle Russie. 3. Kan. B.
- Omsk.** Société géographique. B.
- Opawa.** Czeskie gimnazyum. W.
- Oxford.** University Museum. B.  
— Bodleian Library. B.
- Padwa.** Academia di scienze, lettere ed arti. B.  
— Società Veneto-Trentina di scienze naturali. 3. B.
- Palermo.** R. Accademia di Scienze, lettere e belle arti. 1. 2. 3. KJ. B.  
— Circolo matematico. 3. B.  
— Società siciliana per la storia patria. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
- Para (Brazylia).** Museu Paraense. B.
- Parma.** Deputazione di storia patria per le provincie di Parma e Piacenza. B.
- Paryż.** Institut de France: Académie de Sciences. 3. Kf. Kan. Ag. B.  
— Institut de France: Académie des inscriptions et belles lettres. 1. Kl. KJ. B.  
— Institut de France: Académie des Sciences morales et politiques. 2. Kh. Khs. Kp. B.  
— Association française pour l'avancement des sciences. B.  
— Association pour l'enseignement des sciences. B.  
— Biblioteka polska. W.  
— Bibliothèque Nationale. B.  
— École nationale des chartes. B.

**Paryż.** Gazette archéologique. B.

- Gazette des beaux-arts. B.
- Institut Pasteur. B.
- „La Nature“. B.
- Ministère de l'instruction publique. W.
- Museum d'histoire naturelle. 3. Kf. Kan. B.
- Société d'antropologie. Kan. B.
- Société astronomique. B.
- Société centrale d'horticulture. 3. Kf. B.
- Société entomologique de France. 3. Kf. B.
- Société géologique de France. 3. Kf. B.
- Société d'histoire diplomatique. B.
- Société mathématique de France. B.
- Société française de physique. 3. B.
- Société zoologique de France. Kf. B.
- Revue des deux mondes. B.
- Revue de la Science Nouvelle. B.
- Revue critique d'histoire et de littérature. B.
- Revue française. B.
- Revue Britannique. B.
- Revue historique. B.
- Revue générale des sciences pures et appliquées B.
- „Mélusine“. B.

**Petersburg.** Akademia nauk. W.

- Ces. biblioteka publiczna. W.
- Redakcyja „Kraju“. W.
- Rédaction du Journal du Ministère de l'Instruction publique  
2. Kp. Kh. Khs. Kl.
- Uniwersytet. 1. 2. Kh. Kl. Kj. B.
- Instytut medycyny doświadczalnej. 3. B.
- Археологическая Комиссія 2. Kp. Kl. Kh. Khs. B.
- Общество любителей древней письменности 1. Kl. Kj.
- Имп. Русск. Географ. Общество. Kf. Kan. B.
- Физическое Общество. B.
- Антропологическое Общество. B.
- Ogród botaniczny. 3. Kf. B.
- Comité géologique. 3. Kf. Ag. B.

**Petersburg.** Археологическій Институтъ. Кан. В.

- Имп. минералогическое Общество. 3. В.
- Société de l'ancienne littérature. В.
- Rédaction de „Svět“. Кан.
- Геологическая часть кабинета Его Имп. Величества. В.
- Славянское Благотворительное Общество. В.
- Книжный Вѣстникъ. В.
- Славянскія Извѣстія. В.
- Rédaction de „Искусство и художественная промышленность“. Кхs.
- Société Slave de Bienfaisance. В. Rocz.
- „Les trésors d'Art en Russie“. В. Кхs.

**Pietermaritzbourg.** Government Geologist, Surveyor General's Office. В.

**Pisa.** R. Università. В.

- Società Toscana di scienze naturali. 3. Кf. В.
- Reg. Scuola normale superiore. В.
- Biblioteca della Scuola Normale. В.
- Il Nuovo Cimento. В.

**Pola.** K. u. K. Marine Technisches-Comité A.

**Poznań.** Towarzystwo Przyjaciół Nauk. W.

- „Kurier Poznański“. Kl. В.
- „Dziennik Poznański“. Kl. В.
- Königl. Staatsarchiv. Kh. Kp. A.

**Praga.** Akademia ces. Franciszka Józefa. W.

- Česka Společnost nauk. W.
- Biblioteka Uniwersytetu. 1. 2. 3. В.
- Czeskie Archiwum ziemskie. Kh. Kp. В.
- Společnost přátel starožitnosti českých. Кан. Kh.
- Jednota českých matematiků. 3. В.
- Redakcyя czasopisma „Krok“. 1. 2. Kp. Kl. Kj. В.
- Redakcyя „Listu filologicznych“. 1. Kl.Kj. В.
- „Český Lid“. Кан.
- Český Časopis historycký. Kh.
- Historycký Seminář. Kh.
- „Věstnik slovenských starožitnosti“. Кан. В.
- Narodopisné Muzeum česko-slowanské. Кан.

- Praga.** „Slovanský Préhled“. B.  
— Časopis Lekařů českých. B.  
— Lese u. Redehalle d. deutschen Studenten. A.  
— Museum Kralostwi Českeho. 1. 2. 3. Khs. Kh. Kan. B.
- Preszburg.** Orvos természettudományi Egyesület. B.
- Princeton** (N. Jersey U. S. A.) The american Journal of Archeology. B.
- Przybram.** Czytelnia polska akademików górniczych. Kf. Kg.  
— Tow. ruskich akademików górniczych „Watra“. Ag.
- Raigern** (pod Bernem Mor.) Redakcyja „Studien und Mittheilungen“, B.
- Rapperswyl.** Muzeum Narodowe. W.
- Rio-Janeiro.** Observatoire. 3. B.
- Rostock.** Biblioteka Uniwersytetu. A.
- Rovereto.** J. R. Accademia di scienze, lettere ed arti degli agiati. B.
- Ryga.** Gesellschaft für Geschichte und Alterthumskunde der Ostsee-provinzen. 2. Kp. Kh. Khs. A.  
— Arconia. 3. B.
- Rzym.** Reale Accademia dei Lincei. W.  
— Accademia di conference storico-giuridico. Kp. Kh. B.  
— Accademia pontificia dei nuovi Lincei. B.  
— Archivio segreto della Santa Sede. Kh. B.  
— Biblioteca Vaticana. 2. Kp. Kh. B.  
— Biblioteca Casanatense. B.  
— Biblioteca Vittorio Emmanuele. B.  
— Commissione archeologica comunale. B.  
— École de Rome. B.  
— Istituto di diritto Romano. B.  
— Rassegna delle scienze geologiche. Ag. B.  
— „La Cultura“. Rivista di scienze, lettere ed arti. B.  
— R. Comitato geologico d'Italia. B.  
— Specola Vaticana. 6.  
— Società italiana d'antropologia. B.  
— R. Società Romana di storia patria. Kl. Kp. Kh. Khs. B.  
— Società geologica italiana. B.  
— Società geografica italiana. B.  
— Società degli spettroscopisti italiani. 3. B.
- San Francisco** Academy of sciences. B.



- Santiago.** Biblioteka Uniwersytetu. B.  
**San José.** Museo Nacional. B.  
**Saint Louis.** (M. O. U. S.) Academy of Science. 3. B.  
**Sassari.** Studi Sassaressi. B.  
**Schwerin.** Verein für Meklemburgische Geschichte. Kh. A.  
**Sarajevo.** Zemaljski Muzej za Bosnu i Hercegowinu. W.  
**Siena.** R. Accademia dei fisiocratici. 3.  
**Spalato.** Museo Archeologico. Khs.  
**Sredec (Sofia).** Bułgarsko knižovno družestvo. 1. Kj. Kl. Khs. B.  
**Stanisławów.** Filia „Proświty“. Kan.  
**Stockholm.** Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademien. W.  
— Geologiska föreningen. Kf. Ag. B.  
— Kongl. Vitterhets-Historie-och-Antikvitets-Akademien. B.  
— Nordiska Museet. 1. 2. Kj. Kl. Kh. Khs. Kp. B.  
— Société d'antropologie. A.  
— Sv. Sällskapet för Antropologi och Geografi. B.  
— Svenska Turistföreningen. B.  
**Strassburg.** Biblioteka Uniwersytetu. A.  
— Commission für die geologische Landesuntersuchung von  
Elsass-Lothringen. 3. Kf. Ag. A.  
— Société des Sciences, Agriculture et Arts de la Basse Alsace. B  
**Sydney.** Australian Museum. B.  
— Geological Survey of New-South-Wales, Department of mines.  
3. Ag. B.  
— Royal Society of New-South-Wales. B.  
— Australian Association for the advancement of science. B.  
**Tyflis.** Commission archéologique. B.  
— Société archéologique. B.  
**Tylża.** Tevynes Sargas. B.  
**Tôkyô.** The imperial University. B.  
**Torino.** R. Accademia delle Scienze. 1. 2. 3. Kj. B.  
— R. Deputazione sopra gli studi di storia patri. B.  
— Società di archeologia e belle arti. B.  
— Revue des mathématiques. B.  
**Toronto (Kanada).** The Canadian Institute. 1. 2. 3. Kj. B.  
**Toruń.** Towarzystwo przyjaciół nauk. W.  
— Towarzystwo naukowe. B.

- Toruń.** Copernicus-Verein für Kunst und Wissenschaften. Kh. Kl. A.
- Toulouse.** Académie des Sciences, belles-lettres et inscriptions. 1.  
2. 3. Kj. B.  
— Société des sciences physiques et naturelles. B.
- Troickosawsk** (Syberya). Société géographique. B.
- Tromsø.** (Norwegia). Museum. 3. Kf. B.
- Trondjem.** Kgl. norske Videnskabers Selskabs. B.
- Troppau.** K. Franz Joseph Museum für Kunst und Gewerbe. B.
- Tufts.** (U. S. A.) College Mass. B.
- Turciansky Sv. Martin.** — Museálna Slovenska Spoločnosť. 1.  
2. 3. Kf. Kan. B.  
— Redakce „Slovenských Pohľadov“. 1. Kj. Kan. B.
- Tübingen.** Biblioteka Uniwersytetu. A.  
— „Der Naturforscher“. A.
- Upsala.** Biblioteka Uniwersytetu. W.  
— Svenska Landsmaelen. 1. Kj. Kl. Khs. B.  
— Société royale des Sciences. B.
- Utrecht.** Rijks-Universiteit. B.  
— Institut royal météorologique. B.
- Warszawa.** Biblioteka Krasinśkich. W.  
— Biblioteka Uniwersytetu. W.  
— Biblioteka Ord. Zamoyskich. Kl.  
— Czytelnia naukowa. 1. 2. 3. Kj.  
— Komitet Kasy Imienia Mianowskiego. W.  
— Pracownia fizyczna. 3. Kf.  
— „Przegląd filozoficzny. B“.  
— Redakcyja „Biblioteki Warszawskiej“. W.  
— Redakcyja „Gazety polskiej“. Kl.  
— Redakcyja „Kuryera codziennego“. Kl.  
— Redakcyja „Kuryera warszawskiego“. Kl.  
— Redakcyja „Pamiętnika fizyograficznego“. 3. Kf.  
— Redakcyja „Prac filologicznych“. 1. Kj. Kl. Kan.  
— Redakcyja „Prac matematyczno-fizycznych“. 3.  
— Redakcyja „Słowa“. Kl.  
— Redakcyja „Słownika geograficznego“. Kf. Kan.  
— Redakcyja „Wieku“. Kl.  
— Redakcyja „Wisły“. Kl. Kan.

**Warszawa.** Redakcyja „Wszecławwiata“. 3. Kf.

- Towarzystwo lekarskie. 3.
- Towarzystwo ogrodnicze. B.
- Ежегодникъ по геологii и минералогii Россii. B.
- Przegląd chemiczny B.
- „Książka“. W.

**Washington.** Anthropological Society. B.

- Smithsonian Institution. W.
- Surgeon general's Office. 3. B.
- National Academy of Sciences. B.
- United States Bureau of Education. B.
- United States Geological Survey. 3. Kf. Ag. B.

**Wenecya.** Archivio di Stato. Kh. B.

- Biblioteca S. Marco. B.
- R. Istituto Veneto di Science, lettere ed arti. W.
- R. Deputazione di storia patria. B.

**Wiedeń.** K. Akademie der Wissenschaften. W.

- Administrative Bibliothek des k. k. Ministeriums des Innern. W.
- K. k. Archiv der ehemaligen Hofkammer. W.
- Institut für oesterreichische Geschichtsforschung. 2. Kh. A.
- K. k. Haus-Hof- und Statsarchiv. 2. Kh. A.
- Seminaryum filol. słowiańskiej. 1. 2. Kl. Kf. Kan. A.
- K. k. Naturhistorisches Hofmuseum. 3. Kf. Kan. A.
- K. k. Statistische Central-Commission. W.
- K. k. Technische Hochschule. 3. Khs. Kf. Ag. A.
- Bibliotheka Uniwersytetu. W.
- Geographisches Institut an der Universität. Kf. Ag.
- K. u. k. Militär Geographisches Institut Kf. Ag. A.
- K. k. öster Gradmessung-Bureau. 3. Kf.
- K. k. Hofbibliothek. A.
- Ognisko. A.
- Oesterreichisch-ungarische Revue. A.
- Oesterr. Museum für Kunst und Industrie. A.
- Zoologisch-botanische Gesellschaft. A.
- Verein zur Verbreitung naturwissenschaftlicher Kenntnisse. A.
- K. k. Centralcommission für Erforschung und Erhaltung der Kunst und histor. Denkmale A.

- Wieden.** Gesellschaft für Sammlung und Conservirung von Kunst- und histor. Denkmäler zur Geschichte des Judenthums. A.  
— K. k. Finanz-Ministerium. A.  
— Zeitschrift für die landwirthschaftlichen Versuchswesen in Oesterreich. A.  
— K. k. Hochschule für Bodencultur. A.  
— Abgeordnetenhaus. A.  
— K. k. Ministerium für Cultus und Unterricht. A.  
— K. k. Geologische Reichsanstalt. 3. Kf. Ag. A.  
— Anthropologische Gesellschaft. Kan. A.
- Wiesbaden.** Nassauischer Verein für Naturkunde. 3. A.  
— Verein für nassauische Alterthums- und Geschichtsforschung. 2. Kh. Kp. A.
- Wolfenbüttel.** Herzogliche Bibliothek. A.
- Wrocław.** Museum schlesischer Alterthümer. W.  
— Biblioteka Uniwersytetu. A.  
— Seminaryum filologii słowiańskiej. 1. Kj. Kl. Kan. B.  
— Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur. 3. Ag. A.  
— Verein für die Geschichte und Alterthum Schlesiens. 2. Kh. Khs. Kp. A.  
— Verein für vaterländische Cultur Schlesiens. Kl. A.
- Würzburg.** Biblioteka Uniwersytetu. A.
- Zagrzeb.** Jugoslavenska Akademia znanosti. W.  
— Hrvatsko naravoslowno društvo. Kan. B.  
— Hrvatsko archeologičko društvo. Kan. B.
- Zürich.** Naturforschende Gesellschaft. A.  
— Biblioteka Uniwersytetu. A.  
— Allgemeine Schweizerische Gesellschaft für die gesammten Naturwissenschaften. A.  
— Schweizerisches Landesmuseum. B.

VII.

SPRAWOZDANIE

ZE STANU I UŻYCIA FUNDUSZÓW

W ROKU 1900.

(8 tablic)





Tablica II.

Zestawienie rachunków za rok 1900.

Fundusze Wydziałów.

A) WYDZIAŁ I i II.

B) WYDZIAŁ III.

| Preliminowano |                  |       |                  |                                    | Wydano                  |    |       |    | Przekroczenie |    | Oszczędzono |    |
|---------------|------------------|-------|------------------|------------------------------------|-------------------------|----|-------|----|---------------|----|-------------|----|
| Szczegółowo   |                  | Razem |                  |                                    | K.                      | h. | K.    | h. | K.            | h. | K.          | h. |
| K.            | h.               | K.    | h.               |                                    |                         |    |       |    |               |    |             |    |
| 6000          | —                | 7591  | 48               |                                    |                         |    |       |    |               |    |             |    |
| 1591          | 48 <sup>1)</sup> |       |                  |                                    |                         |    |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | <b>1. Publikacje Wydziału I.</b>   |                         |    |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | Przekroczenie z 1899 r. . . . .    | 2908                    | 74 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | Honorarya . . . . .                | 3213                    | 50 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | Rewizya językowa . . . . .         | 400                     | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | Druk . . . . .                     | 5469                    | 13 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | Broszurowanie . . . . .            | 213                     | 20 | 12204 | 57 | 4613          | 09 |             |    |
|               |                  |       |                  | <b>2. Publikacje Wydziału II.</b>  |                         |    |       |    |               |    |             |    |
| 6000          | —                | 7880  | 18               | Przekroczenie z r. 1899 . . . . .  | 2672                    | 34 |       |    |               |    |             |    |
| 1591          | 68 <sup>2)</sup> |       |                  | Honorarya . . . . .                | 1232                    | 18 |       |    |               |    |             |    |
| 288           | 50 <sup>3)</sup> |       |                  | Rewizya językowa . . . . .         | 400                     | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | Druk . . . . .                     | 2678                    | 30 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | Broszurowanie . . . . .            | 9                       | 40 | 6992  | 22 |               |    | 887         | 96 |
|               |                  |       |                  | <b>3. Komisya historyi sztuki.</b> |                         |    |       |    |               |    |             |    |
| 4556          | —                | 6219  | 76               | Honorarya . . . . .                | 1052                    | 12 |       |    |               |    |             |    |
| 1663          | 76 <sup>4)</sup> |       |                  | Wynagrodzenie Sekretarza . . . . . | 600                     | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | Reprodukcyje i odpisy . . . . .    | 2945                    | 59 |       |    | 1161          | 45 |             |    |
|               |                  |       |                  | Druk i broszurowanie . . . . .     | 2783                    | 50 | 7381  | 21 |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | <b>4. Komisya literacka.</b>       |                         |    |       |    |               |    |             |    |
| 2000          | —                | 3780  | 34               | Honorarya . . . . .                | 625                     | —  |       |    |               |    |             |    |
| 1780          | 34 <sup>5)</sup> |       |                  | Druk i broszurowanie . . . . .     | 988                     | 75 | 1613  | 75 |               |    | 2166        | 59 |
|               |                  |       |                  | <b>5. Komisya historyczna.</b>     |                         |    |       |    |               |    |             |    |
| 8162          | —                | 9249  | 96               | Poszukiwania archiwalne . . . . .  | 900                     | —  |       |    |               |    |             |    |
| 1087          | 96 <sup>6)</sup> |       |                  | Koszta przepisywania . . . . .     | 700                     | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | Honorarya . . . . .                | 1662                    | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | Wynagr. Dyrekt. Wydawn. . . . .    | 800                     | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | Druk i reprodukcyje . . . . .      | 1995                    | 07 | 6057  | 07 |               |    | 3192        | 89 |
|               |                  |       |                  | <b>6. Komisya prawnicza.</b>       |                         |    |       |    |               |    |             |    |
| 3000          | —                | 5250  | 26               | Poszukiwania archiwalne . . . . .  | 270                     | 10 |       |    |               |    |             |    |
| 2250          | 26 <sup>7)</sup> |       |                  | Honorarya . . . . .                | 784                     | 50 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | Druk i broszurowanie . . . . .     | 1855                    | 62 | 2910  | 22 |               |    | 2340        | 04 |
|               |                  |       |                  | <b>7. Komisya językowa.</b>        |                         |    |       |    |               |    |             |    |
| 2000          | —                | 3782  | —                | Honorarya . . . . .                | 500                     | —  |       |    |               |    |             |    |
| 1782          | — <sup>8)</sup>  |       |                  | Sekretarz . . . . .                | 200                     | —  | 700   | —  |               |    | 3082        | —  |
|               |                  |       |                  | <b>8. Sekretarz Wydziału I.</b>    |                         |    |       |    |               |    |             |    |
|               |                  | 1200  | —                |                                    |                         |    |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | <b>9. Sekretarz Wydziału II.</b>   |                         |    |       |    |               |    |             |    |
|               |                  | 1200  | —                |                                    |                         |    |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | <b>10. Korekta.</b>                |                         |    |       |    |               |    |             |    |
|               |                  | 511   | 50 <sup>9)</sup> |                                    |                         |    | 511   | 50 |               |    |             |    |
|               |                  |       |                  | <b>Razem</b>                       |                         |    | 40770 | 54 | 5774          | 54 | 11669       | 48 |
|               |                  |       |                  | <b>46665</b>                       | <b>48<sup>10)</sup></b> |    |       |    |               |    |             |    |

| Preliminowano |                  |       |    |                                            | Wydano    |    |       |    | Przekroczenie |    | Oszczędzono |    |
|---------------|------------------|-------|----|--------------------------------------------|-----------|----|-------|----|---------------|----|-------------|----|
| Szczegółowo   |                  | Razem |    |                                            | K.        | h. | K.    | h. | K.            | h. | K.          | h. |
| K.            | h.               | K.    | h. |                                            |           |    |       |    |               |    |             |    |
| 14000         | —                | 17270 | 84 |                                            |           |    |       |    |               |    |             |    |
| 3270          | 84 <sup>1)</sup> |       |    |                                            |           |    |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | <b>1. Publikacje Wydziału.</b>             |           |    |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Honorarya . . . . .                        | 3185      | 86 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Rewizya językowa . . . . .                 | 400       | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Druk . . . . .                             | 3129      | 70 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Tablice i ryciny . . . . .                 | 3025      | 78 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Broszurowanie . . . . .                    | 110       | —  | 9851  | 34 |               |    | 7419        | 50 |
|               |                  |       |    | <b>2. Komisya fizyograficzna.</b>          |           |    |       |    |               |    |             |    |
| 11200         | —                | 13642 | 38 | Wycieczki naukowe . . . . .                | 643       | 20 |       |    |               |    |             |    |
| 2442          | 38 <sup>2)</sup> |       |    | Honorarya . . . . .                        | 1807      | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Potrzeby sekcji meteorologicznej . . . . . | 520       | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Druk »Sprawozdań« . . . . .                | 2452      | 13 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | <b>Muzeum:</b>                             |           |    |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Zakupno przedmiotów muzealnych . . . . .   | 448       | 95 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Utrzymanie . . . . .                       | 1005      | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Porządkowanie . . . . .                    | 1200      | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Kustosz . . . . .                          | 800       | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Wynagrodzenie Sekretarza . . . . .         | 600       | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Broszurowanie . . . . .                    | 86        | 40 | 9562  | 68 |               |    | 4079        | 70 |
|               |                  |       |    | <b>3. Komisya antropologiczna.</b>         |           |    |       |    |               |    |             |    |
| 5000          | —                | 6000  | —  | Przekroczenie 1899 . . . . .               | 606       | 68 |       |    |               |    |             |    |
| 1000          | — <sup>3)</sup>  |       |    | Wycieczki naukowe . . . . .                | 400       | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Honorarya . . . . .                        | 137       | 74 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Druk wydawnictw . . . . .                  | 2284      | 93 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Tablice i rysunki . . . . .                | 359       | 54 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Broszurowanie . . . . .                    | 65        | 40 |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | <b>Muzeum:</b>                             |           |    |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Utrzymanie . . . . .                       | 30        | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Kustosz . . . . .                          | 720       | —  |       |    |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | Wynagrodzenie Sekretarza . . . . .         | 600       | —  | 5204  | 29 |               |    | 795         | 71 |
|               |                  |       |    | <b>4. Sekretarz Wydziału III.</b>          |           |    |       |    |               |    |             |    |
|               |                  | 1200  | —  |                                            |           |    | 1200  | —  |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | <b>5. Korekta wydawnictw.</b>              |           |    |       |    |               |    |             |    |
|               |                  | 600   | —  |                                            |           |    | 600   | —  |               |    |             |    |
|               |                  |       |    | <b>Razem</b>                               |           |    | 38713 | 22 |               |    | 26418       | 31 |
|               |                  |       |    | <b>12294</b>                               | <b>91</b> |    |       |    |               |    |             |    |

<sup>1)</sup> Z oszczędności 1899 roku K. 6713-22.

<sup>2)</sup> W tem prelininowane K. 32000— i powyższe K. 6713-22.

<sup>1)</sup> Z oszczędności z 1899 roku K. 11747-48.

<sup>2)</sup> W tem prelininowane K. 34918— i powyższe K. 11747-48.

<sup>3)</sup> Przeniesiono z dotacyi na korektę.

<sup>4)</sup> Resztę przeniesiono na dotację Publik. Wydz. II.

| Przekroczenie z końcem roku 1900             | K.           | h.        |
|----------------------------------------------|--------------|-----------|
| W wydatkach administr. (wspólnych) . . . . . | 1463         | 19        |
| » » naukowych » » » . . . . .                | 2868         | 52        |
| » » Wydziału I i II . . . . .                | 5774         | 54        |
| <b>Razem . . . . .</b>                       | <b>10106</b> | <b>25</b> |

| Oszczędność z końcem roku 1900              | K.           | h.        |
|---------------------------------------------|--------------|-----------|
| Przewyżka w dochodach . . . . .             | 2724         | 17        |
| W wydatkach naukowych (wspólnych) . . . . . | 2863         | 22        |
| » » Wydziału I i II . . . . .               | 11669        | 48        |
| » » » III . . . . .                         | 12294        | 91        |
| <b>Razem . . . . .</b>                      | <b>29551</b> | <b>78</b> |



Tablica III.  
Zestawienie rachunków za rok 1900.  
Fundusze osobne.

| Przedmiot                                                                   | Przychód |    |         |       | Przedmiot                                                                      | Rozchód                                                                 |     |         |       |
|-----------------------------------------------------------------------------|----------|----|---------|-------|--------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------|-----|---------|-------|
|                                                                             | Walory   |    | Gotówka |       |                                                                                | Walory                                                                  |     | Gotówka |       |
|                                                                             | K.       | h. | K.      | h.    |                                                                                | K.                                                                      | h.  | K.      | h.    |
| <b>I. Fundusze na wydawnictwa i badania naukowe.</b>                        |          |    |         |       |                                                                                |                                                                         |     |         |       |
| <b>1. Fundusz Atlasu geologicznego.</b>                                     |          |    |         |       |                                                                                |                                                                         |     |         |       |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                       | —        | —  | 10454   | 84    | Druk i broszurowanie . . . . .                                                 | —                                                                       | —   | 7576    | 90    |
| Subwencya krajowa za 1900 . . . . .                                         | —        | —  | 5000    | —     | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                          | —                                                                       | —   | 8249    | 54    |
| Narosłe odsetki . . . . .                                                   | —        | —  | 371     | 60    |                                                                                |                                                                         |     |         |       |
|                                                                             |          |    | 15826   | 144   |                                                                                |                                                                         |     | 15826   | 144   |
| <b>2. Fundusz Belzy.</b>                                                    |          |    |         |       |                                                                                |                                                                         |     |         |       |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                       | 12200    | —  | 34      | 1 42  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                          | —                                                                       | —   | 4041    | 22    |
| Kupony za 1900 . . . . .                                                    | —        | —  | 485     | 60    | oraz 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> oblig. poż. kraj. gal. e. . . . .           | 4400                                                                    | —   | —       | —     |
| Narosłe odsetki . . . . .                                                   | —        | —  | 144     | 20    | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> list. zast. galic. Banku hip. . . . .          | 3800                                                                    | —   | —       | —     |
|                                                                             |          |    | 12200   | —     | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> » » » Tow. kred. ziem. . . . .                 | 4000                                                                    | —   | —       | —     |
|                                                                             |          |    |         | 4041  | 22                                                                             |                                                                         |     | 12200   | —     |
| <b>3. Fundusz Brodzakowej.</b>                                              |          |    |         |       |                                                                                |                                                                         |     |         |       |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                       | 9200     | —  | —       | —     | Wyplacono Komisji historycznej . . . . .                                       | —                                                                       | —   | 363     | 20    |
| Kupony za 1900 . . . . .                                                    | —        | —  | 363     | 20    | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                          | —                                                                       | —   | 82      | 40    |
| Różnica na wymianie wylos. Listu zast. . . . .                              | —        | —  | 82      | 40    | 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy galic. Tow. kred. ziem. . . . .            | 8000                                                                    | —   | —       | —     |
|                                                                             |          |    | 9200    | —     | oraz 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> obligacye poż. kraj. galic. . . . .         | 1000                                                                    | —   | —       | —     |
|                                                                             |          |    |         | 445   | 60                                                                             | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy zast. galic. Banku hipot. . . . . | 200 | —       | —     |
|                                                                             |          |    |         |       |                                                                                |                                                                         |     | 9200    | —     |
| <b>4. Fundusz Edwarda Czabana.</b>                                          |          |    |         |       |                                                                                |                                                                         |     |         |       |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                       | 126400   | —  | 4342    | 78    | Wydano na druk . . . . .                                                       | —                                                                       | —   | 6640    | 92    |
| Kupony i narosłe odsetki . . . . .                                          | —        | —  | 5063    | 83    | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                          | —                                                                       | —   | 2705    | 69    |
|                                                                             |          |    | 126400  | —     | oraz 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy zast. galic. Tow. kred. ziem. . . . . | 126400                                                                  | —   | —       | —     |
|                                                                             |          |    |         | 9406  | 61                                                                             |                                                                         |     | 126400  | —     |
| <b>5. Fundusz Curzydły.</b>                                                 |          |    |         |       |                                                                                |                                                                         |     |         |       |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                       | 80000    | —  | 6935    | 38    | Wydatki na wydawnictwa . . . . .                                               | —                                                                       | —   | 4961    | —     |
| Kupony za 1900 . . . . .                                                    | —        | —  | 3200    | —     | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                          | —                                                                       | —   | 5415    | 55    |
| Różnica na wymianie wylos. obligacyi . . . . .                              | —        | —  | 68      | 71    | oraz 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> oblig. propinac. galic. . . . .             | 80000                                                                   | —   | —       | —     |
| Narosłe odsetki . . . . .                                                   | —        | —  | 172     | 46    |                                                                                |                                                                         |     |         |       |
|                                                                             |          |    | 80000   | —     |                                                                                |                                                                         |     | 80000   | —     |
|                                                                             |          |    |         | 10376 | 55                                                                             |                                                                         |     |         | 10376 |
| <b>6. Fundusz dodatkowej subwencji krajowej.</b>                            |          |    |         |       |                                                                                |                                                                         |     |         |       |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                       | —        | —  | 4035    | 92    | Wydano na wydawnictwa . . . . .                                                | —                                                                       | —   | 3442    | 42    |
| Narosłe odsetki . . . . .                                                   | —        | —  | 89      | 81    | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                          | —                                                                       | —   | 683     | 31    |
|                                                                             |          |    | 4125    | 73    |                                                                                |                                                                         |     | 4125    | 73    |
| <b>7. Fundusz Ekspedycyi Rzymskiej.</b>                                     |          |    |         |       |                                                                                |                                                                         |     |         |       |
| Otrzymane zasiłki . . . . .                                                 | —        | —  | 4000    | —     | Awans 1 stycznia 1900 . . . . .                                                | —                                                                       | —   | 78      | 18    |
| Narosłe odsetki . . . . .                                                   | —        | —  | 24      | 35    | Dyety i koszta podróży . . . . .                                               | —                                                                       | —   | 3300    | —     |
|                                                                             |          |    | 4024    | 35    | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                          | —                                                                       | —   | 646     | 17    |
|                                                                             |          |    |         |       |                                                                                |                                                                         |     | 4024    | 35    |
| <b>8. Fundusz na inwentaryzacyę zabytków.</b>                               |          |    |         |       |                                                                                |                                                                         |     |         |       |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                       | —        | —  | 425     | 72    | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                          | —                                                                       | —   | 442     | 92    |
| Narosłe odsetki . . . . .                                                   | —        | —  | 17      | 20    |                                                                                |                                                                         |     | 442     | 92    |
|                                                                             |          |    | 442     | 92    |                                                                                |                                                                         |     |         |       |
| <b>9. Fundusz ks. Jakubowskiego (II-gi).</b>                                |          |    |         |       |                                                                                |                                                                         |     |         |       |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                       | 12200    | —  | —       | —     | Awans 1 stycznia 1900 . . . . .                                                | —                                                                       | —   | 297     | 16    |
| Otrzymano z zapisu . . . . .                                                | —        | —  | 2794    | —     | Wydano na kupno walorów . . . . .                                              | —                                                                       | —   | 2787    | 40    |
| Zakupione 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy gal. Tow. kred. ziem. . . . . | 3000     | —  | —       | —     | » » wydawnictwa . . . . .                                                      | —                                                                       | —   | 920     | 75    |
| Kupony za 1900 . . . . .                                                    | —        | —  | 598     | 88    | Narosłe odsetki . . . . .                                                      | —                                                                       | —   | 10      | 16    |
| Różnica na wymianie wylos. listu zast. . . . .                              | —        | —  | 16      | 40    | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                          | —                                                                       | —   | —       | —     |
| Awans 31 grudnia 1900 . . . . .                                             | —        | —  | 606     | 19    | 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy zast. galic. Tow. kred. ziem. . . . .      | 15200                                                                   | —   | —       | —     |
|                                                                             |          |    | 15200   | —     |                                                                                |                                                                         |     | 15200   | —     |
|                                                                             |          |    |         | 4015  | 47                                                                             |                                                                         |     |         | 4015  |



Tablica V.

| Przedmiot                                                              | Przychód |    |         |    | Przedmiot                                                                  | Rozchód |    |         |    |
|------------------------------------------------------------------------|----------|----|---------|----|----------------------------------------------------------------------------|---------|----|---------|----|
|                                                                        | Walory   |    | Gotówka |    |                                                                            | Walory  |    | Gotówka |    |
|                                                                        | K.       | h. | K.      | h. |                                                                            | K.      | h. | K.      | h. |
| <b>3. Fundusz Bieleckiego.</b>                                         |          |    |         |    |                                                                            |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                  | 3600     | —  | 975     | 68 | Wyplacono nagrody . . . . .                                                | —       | —  | 800     | —  |
| Kupony za 1900 . . . . .                                               | —        | —  | 143     | 40 | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                      | —       | —  | 742     | 08 |
| Wniesione przez Areybractwo Miłosierdzia . . . . .                     | —        | —  | 423     | —  | oraz 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> % oblig. poż. kraj. galic. . . . .      | 1200    | —  | —       | —  |
|                                                                        |          |    |         |    | » 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> % listy galic. Banku hipot. . . . .        | 1400    | —  | —       | —  |
|                                                                        |          |    |         |    | » 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> % » » Tow. kred. ziem. . . . .             | 1000    | —  | —       | —  |
|                                                                        | 3600     | —  | 1542    | 08 |                                                                            | 3600    | —  | 1542    | 08 |
| <b>4. Fundusz ks. Jakubowskiego (I-szy).</b>                           |          |    |         |    |                                                                            |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                  | 17600    | —  | 777     | 56 | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                      | —       | —  | 1566    | 41 |
| Kupony za 1900 . . . . .                                               | —        | —  | 777     | 06 | oraz 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> % listy Banku krajowego . . . . .       | 15000   | —  | —       | —  |
| Różnica przy wymianie wylos. listu zast. . . . .                       | —        | —  | 11      | 79 | » 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> % listy galic. Tow. kred. ziem. . . . .    | 2400    | —  | —       | —  |
|                                                                        | 17600    | —  | 1566    | 41 | » 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> % list Banku krajowego . . . . .           | 200     | —  | —       | —  |
|                                                                        |          |    |         |    |                                                                            | 17600   | —  | 1566    | 41 |
| <b>5. Fundusz ks. Biskupa Krasińskiego.</b>                            |          |    |         |    |                                                                            |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                  | 20200    | —  | 5555    | 46 | Wyplacono nagrodę . . . . .                                                | —       | —  | 400     | —  |
| Kupony za 1900 . . . . .                                               | —        | —  | 796     | —  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                      | —       | —  | 5951    | 46 |
|                                                                        |          |    |         |    | oraz 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> % listy galic. Tow. kred. ziem. . . . . | 20000   | —  | —       | —  |
|                                                                        |          |    |         |    | » 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> % oblig. poż. kraj. galic. . . . .         | 200     | —  | —       | —  |
|                                                                        | 20200    | —  | 6351    | 46 |                                                                            | 20200   | —  | 6351    | 46 |
| <b>6. Fundusz Kretkowskiego (I-szy).</b>                               |          |    |         |    |                                                                            |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                  | —        | —  | 1758    | 34 | Wyplacono nagrodę . . . . .                                                | —       | —  | 1302    | —  |
| Narosłe odsetki . . . . .                                              | —        | —  | 66      | 52 | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                      | —       | —  | 522     | 86 |
|                                                                        |          |    | 1824    | 86 |                                                                            |         |    | 1824    | 86 |
| <b>7. Fundusz Kretkowskiego (II-gi).</b>                               |          |    |         |    |                                                                            |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                  | 1187     | 08 | —       | —  | Pozostałość 31 grudnia 1900:                                               |         |    |         |    |
| Narosłe odsetki . . . . .                                              | 47       | 94 | —       | —  | Książeczka Kasy Oszczędności m. Krakowa . . . . .                          | 1235    | 02 | —       | —  |
|                                                                        | 1235     | 02 | —       | —  |                                                                            | 1235    | 02 | —       | —  |
| <b>8. Fundusz im. Kopernika.</b>                                       |          |    |         |    |                                                                            |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                  | —        | —  | 400     | —  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                      | —       | —  | 600     | —  |
| Wniesione przez gminę miasta Krakowa . . . . .                         | —        | —  | 200     | —  |                                                                            |         |    | 600     | —  |
|                                                                        |          |    | 600     | —  |                                                                            |         |    | 600     | —  |
| <b>9. Fundusz Lindego.</b>                                             |          |    |         |    |                                                                            |         |    |         |    |
|                                                                        | Rubli    |    |         |    |                                                                            | Rubli   |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                  | 6721     | 67 | 92      | 98 | Wydano na zakupno papierów . . . . .                                       | 499     | 48 | 7       | 14 |
| Kupony za 1900 . . . . .                                               | 311      | 97 | —       | —  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                      | 36      | 96 | 89      | 55 |
| Narosłe odsetki . . . . .                                              | —        | —  | 3       | 71 | oraz 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> % listy polskie . . . . .               | 1600    | —  | —       | —  |
| Otrzymało 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> % list. zast. polski . . . . . | 500      | —  | —       | —  | » 5 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> % listy miasta Warszawy . . . . .          | 5400    | —  | —       | —  |
| « w gotówce . . . . .                                                  | 2        | 80 | —       | —  |                                                                            |         |    | 7536    | 44 |
|                                                                        | 7536     | 44 | 96      | 69 |                                                                            |         |    | 96      | 69 |
| <b>10. Fundusz ks. Lubomirskiego.</b>                                  |          |    |         |    |                                                                            |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                  | —        | —  | 13641   | 76 | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                      | —       | —  | 16266   | 65 |
| Otrzymało od ks. Maryi Lubomirskiej . . . . .                          | —        | —  | 2000    | —  |                                                                            |         |    | 16266   | 65 |
| Narosłe odsetki . . . . .                                              | —        | —  | 624     | 89 |                                                                            |         |    | 16266   | 65 |
|                                                                        |          |    | 16266   | 55 |                                                                            |         |    | 16266   | 65 |
| <b>11. Fundusz JExc. Majera.</b>                                       |          |    |         |    |                                                                            |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                  | —        | —  | 2000    | —  | Zwrócono do funduszu obrotowego . . . . .                                  | —       | —  | 2000    | —  |
| Uposażenie z funduszu Akademii . . . . .                               | —        | —  | 1000    | —  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                      | —       | —  | 1000    | —  |
|                                                                        |          |    | 3000    | —  |                                                                            |         |    | 3000    | —  |
| <b>12. Fundusz Radwańskiego.</b>                                       |          |    |         |    |                                                                            |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .                                  | —        | —  | 555     | 20 | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                      | —       | —  | 581     | 40 |
| Rata z funduszu obrotowego . . . . .                                   | —        | —  | 26      | 20 |                                                                            |         |    | 581     | 40 |
|                                                                        |          |    | 581     | 40 |                                                                            |         |    | 581     | 40 |

Tablica VI.

| Przedmiot                                       | Przychód |    |         |    | Przedmiot                                                                                      | Rozchód |    |         |    |
|-------------------------------------------------|----------|----|---------|----|------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|----|---------|----|
|                                                 | Walory   |    | Gotówka |    |                                                                                                | Walory  |    | Gotówka |    |
|                                                 | K.       | h. | K.      | h. |                                                                                                | K.      | h. | K.      | h. |
| <b>13. Fundusz Warschauera.</b>                 |          |    |         |    |                                                                                                |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .           | 8000     | —  | 3222    | 56 | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                                          | —       | —  | 3672    | 61 |
| Kupony za 1900 . . . . .                        | —        | —  | 316     | 16 | oraz 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> oblig. poż. kraj. galic. . . . .                            | 400     | —  | —       | —  |
| Narosłe odsetki . . . . .                       | —        | —  | 133     | 89 | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy galic. Banku hipot. . . . .                              | 1200    | —  | —       | —  |
|                                                 | 8000     | —  | 3672    | 61 | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> « « Tow. kred. ziem. . . . .                                   | 6400    | —  | —       | —  |
|                                                 |          |    |         |    |                                                                                                | 8000    | —  | 3672    | 61 |
| <b>III. Fundusze stypendyjne.</b>               |          |    |         |    |                                                                                                |         |    |         |    |
| <b>1. Fundusz Drybuszewskiego.</b>              |          |    |         |    |                                                                                                |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .           | —        | —  | 2394    | 06 | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                                          | —       | —  | 2490    | 78 |
| Narosłe odsetki . . . . .                       | —        | —  | 96      | 72 |                                                                                                |         |    | 2490    | 78 |
|                                                 |          |    | 2490    | 78 |                                                                                                |         |    |         |    |
| <b>2. Fundusz Katarzyńskiego.</b>               |          |    |         |    |                                                                                                |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .           | 42800    | —  | 1315    | 42 | Wyplacone stypendya . . . . .                                                                  | —       | —  | 1692    | —  |
| Kupony za 1900 . . . . .                        | —        | —  | 1742    | 68 | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                                          | —       | —  | 1366    | 10 |
|                                                 |          |    |         |    | oraz 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy Tow. krajowego . . . . .  | 10000   | —  | —       | —  |
|                                                 |          |    |         |    | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy galic. Tow. kred. ziem. . . . .                          | 32200   | —  | —       | —  |
|                                                 |          |    |         |    | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy galic. Banku hipot. . . . .                              | 400     | —  | —       | —  |
|                                                 |          |    |         |    | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> oblig. poż. kraj. galic. . . . .                               | 200     | —  | —       | —  |
|                                                 | 42800    | —  | 3058    | 10 |                                                                                                | 42800   | —  | 3058    | 10 |
| <b>3. Fundusz Konarskiego.</b>                  |          |    |         |    |                                                                                                |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .           | 16800    | —  | 694     | 76 | Wyplacono stypendya . . . . .                                                                  | —       | —  | 654     | —  |
| Kupony za 1900 . . . . .                        | —        | —  | 680     | 76 | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                                          | —       | —  | 721     | 52 |
|                                                 |          |    |         |    | oraz 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy galic. Tow. kred. ziem. . . . .                       | 10400   | —  | —       | —  |
|                                                 |          |    |         |    | » 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy Banku krajowego . . . . .    | 3000    | —  | —       | —  |
|                                                 |          |    |         |    | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> list galic. Banku hipot. . . . .                               | 3400    | —  | —       | —  |
|                                                 | 16800    | —  | 1375    | 52 |                                                                                                | 16800   | —  | 1375    | 52 |
| <b>4. Fundusz im. Mickiewicza.</b>              |          |    |         |    |                                                                                                |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .           | 41600    | —  | 1689    | 14 | Wyplacone stypendya . . . . .                                                                  | —       | —  | 1296    | —  |
| Kupony za 1900 . . . . .                        | —        | —  | 1639    | 04 | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                                          | —       | —  | 2090    | 08 |
| Narosłe odsetki . . . . .                       | —        | —  | 57      | 90 | oraz 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy galic. Tow. kred. ziem. . . . .                       | 41600   | —  | —       | —  |
|                                                 | 41600    | —  | 3386    | 08 |                                                                                                | 41600   | —  | 3386    | 08 |
| <b>5. Fundusz Dra Pileckiego.</b>               |          |    |         |    |                                                                                                |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .           | 60000    | —  | 3451    | 96 | Wyplacone stypendya . . . . .                                                                  | —       | —  | 2400    | —  |
| Kupony za 1900 . . . . .                        | —        | —  | 2429    | 60 | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                                          | —       | —  | 3481    | 56 |
|                                                 |          |    |         |    | oraz 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy Banku krajowego . . . . . | 10000   | —  | —       | —  |
|                                                 |          |    |         |    | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> oblig. poż. kraj. galic. . . . .                               | 4000    | —  | —       | —  |
|                                                 |          |    |         |    | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy galic. Tow. kred. ziem. . . . .                          | 34000   | —  | —       | —  |
|                                                 |          |    |         |    | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> » » Banku hipot. . . . .                                       | 2000    | —  | —       | —  |
|                                                 |          |    |         |    | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> » » » krajowego . . . . .                                      | 10000   | —  | —       | —  |
|                                                 | 60000    | —  | 5881    | 56 |                                                                                                | 60000   | —  | 5881    | 56 |
| <b>6. Fundusz Sawickiego.</b>                   |          |    |         |    |                                                                                                |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .           | 15500    | —  | 468     | 58 | Wyplacone stypendya . . . . .                                                                  | —       | —  | 672     | —  |
| Kupony za 1900 . . . . .                        | —        | —  | 676     | 50 | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                                          | —       | —  | 473     | 08 |
|                                                 |          |    |         |    | oraz 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy Banku krajowego . . . . . | 11300   | —  | —       | —  |
|                                                 |          |    |         |    | » 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> » » » » » . . . . .                                            | 4200    | —  | —       | —  |
|                                                 | 15500    | —  | 1145    | 08 |                                                                                                | 15500   | —  | 1145    | 08 |
| <b>7. Fundusz Antoniego Stachowskiego.</b>      |          |    |         |    |                                                                                                |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .           | 24000    | —  | 2886    | 38 | Przeniesiono do fund. obrot. 5 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> od kuponów . . . . .                | —       | —  | 47      | 28 |
| Kupony za 1900 . . . . .                        | —        | —  | 945     | 60 | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                                          | —       | —  | 3876    | 50 |
| Narosłe odsetki . . . . .                       | —        | —  | 91      | 80 | oraz 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy galic. Tow. kred. ziem. . . . .                       | 24000   | —  | —       | —  |
|                                                 | 24000    | —  | 3923    | 78 |                                                                                                | 24000   | —  | 3923    | 78 |
| <b>8. Fundusz im. Wereszezyńskiego.</b>         |          |    |         |    |                                                                                                |         |    |         |    |
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .           | —        | —  | 1329    | —  | Wyplacono do rąk Dra Estreichera . . . . .                                                     | —       | —  | 240     | —  |
| Odsetki od skapitalizowanego funduszu . . . . . | —        | —  | 837     | —  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                                          | —       | —  | 1926    | —  |
|                                                 |          |    | 2166    | —  |                                                                                                |         |    | 2166    | —  |

## Tablica VII.

| Przedmiot | Przychód |    |         |    | Przedmiot | Rozchód |    |         |    |
|-----------|----------|----|---------|----|-----------|---------|----|---------|----|
|           | Walory   |    | Gotówka |    |           | Walory  |    | Gotówka |    |
|           | K.       | h. | K.      | h. |           | K.      | h. | K.      | h. |

### IV. Fundusze na cele humanitarno-naukowe.

#### 1. Fundusz Liwskiego.

|                                       |       |   |      |    |  |                                                                       |       |   |      |    |
|---------------------------------------|-------|---|------|----|--|-----------------------------------------------------------------------|-------|---|------|----|
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . . | 51800 | — | 4034 | 18 |  | Wyplacono p. Dubieckiemu . . . . .                                    | —     | — | 384  | 75 |
| Kupony za 1900 . . . . .              | —     | — | 2043 | 44 |  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                 | —     | — | 5865 | 90 |
| Narosłe odsetki . . . . .             | —     | — | 173  | 03 |  | oraz 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy galic. Banku hipot. . . . .  | 3400  | — | —    | —  |
|                                       |       |   |      |    |  | " 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy galic. Tow. kred. ziem. . . . . | 47600 | — | —    | —  |
|                                       |       |   |      |    |  | " 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> oblig. poż. kraj. galic. . . . .      | 800   | — | —    | —  |
|                                       | 51800 | — | 6250 | 65 |  |                                                                       | 51800 | — | 6250 | 65 |

#### 2. Fundusz im. Maryi Sienkiewiczowej.

|                                       |       |   |      |    |  |                                                                        |       |   |      |    |
|---------------------------------------|-------|---|------|----|--|------------------------------------------------------------------------|-------|---|------|----|
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . . | 40000 | — | 454  | 86 |  | Wyplacono zapomogi . . . . .                                           | —     | — | 800  | —  |
| Kupony za 1900 . . . . .              | —     | — | 1576 | —  |  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                  | —     | — | 1230 | 86 |
|                                       |       |   |      |    |  | oraz 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy gal. Tow. kred. ziem. . . . . | 40000 | — | —    | —  |
|                                       | 40000 | — | 2030 | 86 |  |                                                                        | 40000 | — | 2030 | 86 |

### V. Kwoty depozytowe.

#### 1. Fundusz grobów królewskich.

|                                       |       |    |     |    |  |                                                |       |    |     |    |
|---------------------------------------|-------|----|-----|----|--|------------------------------------------------|-------|----|-----|----|
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . . | 11477 | 24 | 214 | 26 |  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .          | —     | —  | 214 | 26 |
| Narosłe odsetki . . . . .             | 463   | 60 | —   | —  |  | oraz 3 książeczki Kasy Oszczędności m. Krakowa | 11940 | 84 | —   | —  |
|                                       | 11940 | 84 | 214 | 26 |  |                                                | 11940 | 84 | 214 | 26 |

#### 2. Fundusz budowy szpitala w Krynicy.

|                                       |       |    |    |    |  |                                                |       |    |    |    |
|---------------------------------------|-------|----|----|----|--|------------------------------------------------|-------|----|----|----|
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . . | 16229 | 32 | 76 | 34 |  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .          | —     | —  | 79 | 42 |
| Narosłe odsetki . . . . .             | 655   | 18 | 3  | 08 |  | oraz 3 książeczki Kasy Oszczędności m. Krakowa | 16884 | 90 | —  | —  |
|                                       | 16884 | 90 | 79 | 42 |  |                                                | 16884 | 90 | 79 | 42 |

#### 3. Fundusz Niewiadomego.

|                                       |   |   |       |    |  |                                       |   |   |       |    |
|---------------------------------------|---|---|-------|----|--|---------------------------------------|---|---|-------|----|
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . . | — | — | 10992 | 44 |  | Wydano . . . . .                      | — | — | 6792  | 55 |
| Złożono . . . . .                     | — | — | 3802  | 52 |  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . . | — | — | 8433  | 07 |
| Narosłe odsetki . . . . .             | — | — | 430   | 66 |  |                                       |   |   | 15225 | 62 |
|                                       |   |   | 15225 | 62 |  |                                       |   |   |       |    |

#### 4. Fundusz szpitala w Szczawnicy.

|                                       |      |    |      |    |  |                                            |      |    |      |    |
|---------------------------------------|------|----|------|----|--|--------------------------------------------|------|----|------|----|
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . . | 3429 | 74 | 5011 | 62 |  | Restauracja domu w Szczawnicy . . . . .    | —    | —  | 800  | —  |
| Narosłe odsetki . . . . .             | 133  | 68 | 183  | 16 |  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .      | —    | —  | 4424 | 78 |
|                                       |      |    |      |    |  | oraz książeczka kasy zaliczkowej . . . . . | 120  | —  | —    | —  |
|                                       |      |    |      |    |  | " " " Oszczędności m. Krakowa              | 3443 | 42 | —    | —  |
|                                       | 3563 | 42 | 5224 | 78 |  |                                            | 3563 | 42 | 5224 | 78 |

#### 5. Fundusz Szczawnicki.

|                                           |   |   |       |    |  |                                                      |   |   |       |    |
|-------------------------------------------|---|---|-------|----|--|------------------------------------------------------|---|---|-------|----|
| Czynsz dzierżawny ze Szczawnicy . . . . . | — | — | 14760 | 40 |  | Procent od pożyczki z funduszu żelaznego . . . . .   | — | — | 7700  | —  |
| Narosłe odsetki . . . . .                 | — | — | 158   | 91 |  | Inne procenta . . . . .                              | — | — | 837   | —  |
| Dochód ze sprzedaży wody . . . . .        | — | — | 1870  | 92 |  | Wydatki bieżące na rok 1900 . . . . .                | — | — | 4495  | 23 |
|                                           |   |   |       |    |  | Pozostałość przeniesiona do Rezerwy Szczawn. . . . . | — | — | 3758  | —  |
|                                           |   |   | 16790 | 23 |  |                                                      |   |   | 16790 | 23 |

#### 6. Rezerwa Szczawnicka.

|                                                   |   |   |       |    |  |                                       |   |   |       |    |
|---------------------------------------------------|---|---|-------|----|--|---------------------------------------|---|---|-------|----|
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . .             | — | — | 27081 | 10 |  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . . | — | — | 31933 | 17 |
| Przeniesiono z fund. Szczawnickiego j. w. . . . . | — | — | 3758  | —  |  |                                       |   |   | 31933 | 17 |
| Narosłe odsetki . . . . .                         | — | — | 1094  | 07 |  |                                       |   |   |       |    |
|                                                   |   |   | 31933 | 17 |  |                                       |   |   |       |    |

#### 7. Fundusz Bolesława Rusieckiego.

|                                       |       |   |   |   |  |                                                                  |       |   |   |   |
|---------------------------------------|-------|---|---|---|--|------------------------------------------------------------------|-------|---|---|---|
| Pozostałość 1 stycznia 1900 . . . . . | 40000 | — | — | — |  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                            | 40000 | — | — | — |
|                                       |       |   |   |   |  | 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> renty złotej węgierskiej . . . . . |       |   |   |   |

## Tablica VIII.

| Przedmiot                                                                  | Przychód |    |         |    | Przedmiot                                                             | Rozchód |    |         |    |
|----------------------------------------------------------------------------|----------|----|---------|----|-----------------------------------------------------------------------|---------|----|---------|----|
|                                                                            | Walory   |    | Gotówka |    |                                                                       | Walory  |    | Gotówka |    |
|                                                                            | K.       | h. | K.      | h. |                                                                       | K.      | h. | K.      | h. |
| <b>8. Fundusz Józefa Grabia.</b>                                           |          |    |         |    |                                                                       |         |    |         |    |
| Otrzymane 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> Listy Banku hipotecznego . . . . . | 5000     | —  | —       | —  | Wyplacone odsetki . . . . .                                           | —       | —  | 1950    | —  |
| „ 8 ake. Banku ziemsk. w Poznaniu . . . . .                                | 8000     | —  | —       | —  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                 | —       | —  | 56      | 60 |
| Kupony za 1900 . . . . .                                                   | —        | —  | 2000    | —  | oraz 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> Listy Banku hipotecznego . . . . . | 50000   | —  | —       | —  |
| Narosłe odsetki . . . . .                                                  | —        | —  | 6       | 60 | » 8 akcyj Banku ziemsk. w Poznaniu . . . . .                          | 8000    | —  | —       | —  |
|                                                                            | 58000    | —  | 2006    | 60 |                                                                       | 58000   | —  | 2006    | 60 |

### VI. Nadzwyczajna dotacja państwa

|                                         |   |   |       |    |                                                        |   |   |       |    |
|-----------------------------------------|---|---|-------|----|--------------------------------------------------------|---|---|-------|----|
| Awans z dniem 31 grudnia 1900 . . . . . | — | — | 18424 | 41 | Awans z dniem 1 stycznia 1900 . . . . .                | — | — | 13777 | 52 |
|                                         |   |   |       |    | Wydano na roboty budowlane w gmachu Akademii . . . . . | — | — | 3956  | —  |
|                                         |   |   |       |    | Narosłe odsetki . . . . .                              | — | — | 690   | 89 |
|                                         |   |   | 18424 | 41 |                                                        |   |   | 18424 | 41 |

### Fundusz żelazny.

|                                                                                                              |       |   |        |    |                                                                                                      |       |   |        |    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|---|--------|----|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|---|--------|----|
| Pozostałość z 1 stycznia 1900 . . . . .                                                                      | 56200 | — | 14523  | 76 | Wyplacono za kupno walorów . . . . .                                                                 | —     | — | 191    | 18 |
| W pożyczce Szczawnickiej . . . . .                                                                           | —     | — | 149624 | 86 | Wydano wylosowany 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> <sup>o</sup> / <sub>o</sub> List Banku kraj. . . . . | 100   | — | —      | —  |
| Otrzymano za wylos. 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> <sup>o</sup> / <sub>o</sub> List Banku krajowego . . . . . | —     | — | 10     | —  | Pozostałość 31 grudnia 1900 . . . . .                                                                | —     | — | 15430  | 58 |
| „ kupiony 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> „ „ „ . . . . .                                                      | 200   | — | —      | —  | „ w pożyczce Szczawnickiej . . . . .                                                                 | —     | — | 14862  | 86 |
|                                                                                                              |       |   |        |    | oraz 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy Banku krajowego . . . . .       | 11500 | — | —      | —  |
|                                                                                                              |       |   |        |    | „ 4 <sup>1</sup> / <sub>2</sub> <sup>o</sup> / <sub>o</sub> „ „ hipot. galic. . . . .                | 12000 | — | —      | —  |
|                                                                                                              |       |   |        |    | „ 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> oblig. poż. kraj. galic. . . . .                                     | 3000  | — | —      | —  |
|                                                                                                              |       |   |        |    | „ 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> listy zast. galic. Banku hipot. . . . .                              | 9600  | — | —      | —  |
|                                                                                                              |       |   |        |    | „ 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> „ „ kraj. . . . .                                                    | 3000  | — | —      | —  |
|                                                                                                              |       |   |        |    | „ 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> „ „ Tow. kred. . . . .                                               | —     | — | —      | —  |
|                                                                                                              |       |   |        |    | ziems. . . . .                                                                                       | 12200 | — | —      | —  |
|                                                                                                              |       |   |        |    | oraz 4 <sup>o</sup> / <sub>o</sub> rentę węgierską koronową . . . . .                                | 5000  | — | —      | —  |
|                                                                                                              | 56400 | — | 164248 | 62 |                                                                                                      | 56400 | — | 164248 | 62 |

W Krakowie, dnia 19 maja 1901.

*Ślęczkowski*  
Podskarbi.

*B. W. Antoniewics*  
Rachmistrz.

*St. Smolka*  
Sekretarz generalny.

Sprawdzono zgodność z księgami i dowodami kasowymi.

*Kasperek.*

*Janczewski.*

*Cybulski.*



